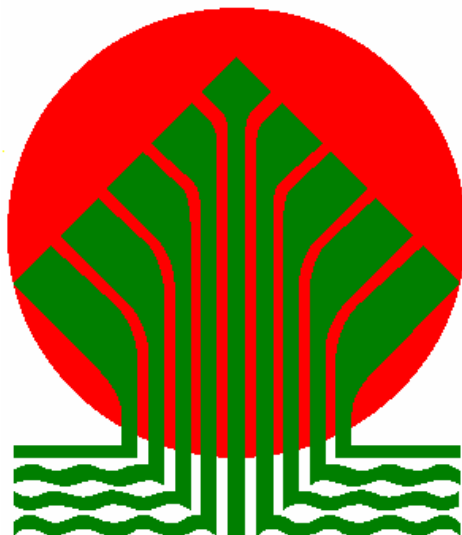

Załącznik do Uchwały
Rady Nadzorczej NFOŚiGW
nr 78/10
z dn. 27 kwietnia 2010 r.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

SPRAWOZDANIE z działalności Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w 2009 roku

Warszawa, marzec 2010

*„Lepsza jakość środowiska,
lepsze życie mieszkańców Polski”*

Rok 2009 był dla Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej nie tylko ważnym i udanym, lecz także obfitującym w wiele istotnych wydarzeń; był rokiem ważnego jubileuszu – dwudziestolecia naszej działalności. Nie miejsce tu, aby przytaczać liczby z tego okresu. Natomiast śmiało można powiedzieć, że 2009 rok był godnym zwieńczeniem dwudziestoletniej działalności naszej instytucji.

Był to pierwszy rok realizacji przyjętej we wrześniu 2008 roku Strategii działania NFOŚiGW na lata 2009-2012. Podkreśla ona, że misją NFOŚiGW jest finansowe wspieranie przedsięwzięć służących ochronie środowiska i poszanowaniu jego wartości, w oparciu o konstytucyjną zasadę zrównoważonego rozwoju.

Rytm minionego roku wyznaczały:

- ◀ Opracowanie i realizacja – głównie w drodze otwartych konkursów – wielu programów priorytetowych oraz pełnienie roli Instytucji Wdrażającej dla pięciu priorytetów Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, a także przyjęcie nowych zadań polegających na wspieraniu finansowym projektów zgłaszanych do realizacji w ramach Instrumentu Finansowego LIFE+ i Systemu Zielonych Inwestycji.*
- ◀ Dokonane wypłaty środków z naszych kont na nienotowanym dotychczas poziomie 5,5 mld zł. W roku 2008 była to kwota 4,5 mld, a w 2007 jedynie 3 mld. Wynik ten został uzyskany przy nieznacznym wzroście zatrudnienia, co oznacza systematyczną poprawę wydajności pracy.*

W sferze instytucjonalnej miniony rok upłynął pod znakiem przygotowania i rozpoczęcia przebudowy struktury i procesów organizacyjnych. Dzięki temu rozpoczęte zostało budowanie instytucji nowoczesnej, dostosowanej do współczesnych wymogów, transparentnej oraz profesjonalnej w każdym calu:

- ◀ Wszedł w życie Kodeks Etyki Pracowników NFOŚiGW. Wartości i standardy w nim zawarte powinny kierować postępowaniem wszystkich osób, niezależnie od zajmowanych przez nie stanowisk, czy też przypisanego zakresu odpowiedzialności. Wyrażają one nasze dążenie do wyeliminowania rozbieżności pomiędzy tym, co jest mówione, a tym, co wynika z działania.*
- ◀ Ruszył program telepracy, który objął pracowników wykonujących prace o charakterze zadaniowym.*

Zostały przygotowane zryby nowego systemu zatrudniania, oparte na rocznych ocenach pracowniczych, wzmocnieniu motywacyjnego charakteru wynagrodzeń i uelastycznieniu czasu pracy.

Przeprowadzono badania nt. poziomu satysfakcji z usług NFOŚiGW wnioskodawcy i beneficjenta w latach 2002-2009. Prawie wszyscy badani beneficjenci i co drugi wnioskodawca są zadowoleni ze współpracy z Funduszem, a ogólny wysoki poziom zadowolenia przekłada się na gotowość do polecenia Funduszu innym instytucjom. Jest to wyraz naszego przekonania, że świadczymy usługi i powinniśmy dbać o naszych partnerów. W kolejnych latach będziemy powtarzać tego rodzaju badania, aby mieć pewność, że z roku na rok poprawiamy jakość świadczonych przez nas usług.

Z końcem 2009 roku NFOŚiGW został przekształcony z państwowego funduszu celowego w państwową osobę prawną. To przekształcenie jest traktowane, jako symboliczne zamknięcie dwudziestoletniego dorobku naszej instytucji i otwarcie nowego rozdziału, który tworzy szansę na skuteczną poprawę warunków życia mieszkańców Polski.

*Jan Rączka
Prezes Zarządu
Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej*

Spis treści

I	Kalendarium wydarzeń w Narodowym Funduszu w 2009 r.	3
II	Władze Narodowego Funduszu	5
III	Synteza działalności Narodowego Funduszu w 2009 r.	6
IV	Realizacja Planu finansowego Narodowego Funduszu w 2009 r.	24
	IV.1 Wykonanie Planu finansowego – tabela PFC (plan funduszu celowego)	24
	IV.1.1 Stan funduszu	24
	IV.1.2 Przychody	25
	IV.1.3 Wydatki	29
	IV.2 Wpływy i wydatki środków finansowych	30
	IV.3 Stan zobowiązań na koniec roku	31
	IV.4 Przychody i wydatki środków finansowych pochodzących z Unii Europejskiej rozliczanych z rachunków bilansowych	31
	IV.5 Subfundusze	32
	IV.6 Podsumowanie	32
	IV.7 Tabele realizacji planu finansowego	32
V	Realizacja Planu finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej w 2009 r.	36
	V.1 Wstęp	36
	V.2 Finansowanie przedsięwzięć realizowanych bez udziału środków europejskich	36
	V.2.1 Wstęp	36
	V.2.2 Tabele finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej w 2009 r.	37
	V.2.3 Ochrona wód	38
	V.2.4 Gospodarka wodna	39
	V.2.5 Ochrona powietrza	40
	V.2.6 Ochrona powierzchni ziemi	42
	V.2.7 Ochrona przyrody i krajobrazu	45
	V.2.8 Leśnictwo	46
	V.2.9 Górnictwo	47
	V.2.10 Geologia	48
	V.2.11 Monitoring Środowiska	49
	V.2.12 Zapobieganie klęskom żywiołowym i poważnym awariom oraz usuwanie ich skutków	50
	V.2.13 Edukacja ekologiczna	52
	V.2.14 Ekspertyzy i prace naukowo-badawcze	53
	V.2.15 Inne kierunki i formy finansowania ochrony środowiska	54
	V.2.15.1 Umorzenia pożyczek	54
	V.2.15.2 Dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych	55
	V.2.15.3 Inwestycje kapitałowe	55
VI	Finansowanie przedsięwzięć realizowanych z udziałem środków europejskich	56
	VI.1 Wstęp	56
	VI.2 Tabele finansowania przedsięwzięć realizowanych z udziałem środków europejskich	57
	VI.3 ISPA (2000-2003)/Fundusz Spójności (2004-2006)	59
	VI.3.1 Wstęp	59
	VI.3.2 Stan realizacji przedsięwzięć dofinansowywanych z ISPA/Funduszu Spójności na koniec 2009 r.	60
	VI.3.3 Finansowanie przedsięwzięć inwestycyjnych realizowanych z udziałem środków Funduszu Spójności i środków Narodowego Funduszu	62

VI.3.4	Pomoc techniczna ze środków ISPA/Funduszu Spójności i współfinansowanie PT ze środków Narodowego Funduszu	63
VI.3.5	Rzeczowy i finansowy stan realizacji przedsięwzięć ISPA/Funduszu Spójności	63
VI.4	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko (2007-2013)	66
VI.4.1	Priorytet I - Gospodarka wodno-ściekowa	66
VI.4.2	Priorytet II - Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi	67
VI.4.3	Priorytet III - Zarządzanie zasobami i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska	68
VI.4.4	Priorytet IV - Przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska	69
VI.4.5	Priorytet V - Ochrona przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych	72
VI.4.6	Priorytet IX - Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku i efektywność energetyczna	72
VI.4.7	Przepływy środków finansowych dla beneficjentów w zakresie priorytetów I, II, IV i IX (działania IX.1, IX.2 i IX.3)	73
VI.5	Pozostałe środki europejskie	74
VI.5.1	Norweski Mechanizm Finansowy i Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego	74
VI.5.2	Sektorowy Program Operacyjny „Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw” – działanie 2.4	77
VI.5.3	Instrument Finansowy LIFE+	77
VI.5.4	Transition Facility	77
VI.5.5	Ekologiczny Fundusz Partnerski PHARE	78
VI.5.6	Ekologiczny Fundusz Partnerski SIDA	78
VII	Kadra pracownicza Narodowego Funduszu	79
VII.1	Zatrudnienie	79
VII.2	Zarządzanie zasobami ludzkimi	79
VII.3	Szkolenia	80
VII.4	Kadra pracownicza w ocenie beneficjentów i wnioskodawców korzystających z usług Narodowego Funduszu	80
VIII	Załączniki	81

I. Kalendarium wydarzeń w Narodowym Funduszu w 2009 r.

STYCZEŃ

Ogłoszenie przez Narodowy Fundusz "Programu inwestycji w odnawialne źródła energii i obiekty wsparcia wysokosprawnej kogeneracji", w odpowiedzi na rządową rekomendację przedstawioną w anty kryzysowym Planie Stabilności i Rozwoju

Funduszu za rok obrotowy 2008 i Sprawozdania z działalności Narodowego Funduszu w 2008 r.

Kulminacyjna część obchodów jubileuszu 20-lecia Narodowego Funduszu w Pałacu Staszica i Filharmonii Narodowej z udziałem Ministra Środowiska i Prezesa Narodowego Banku Polskiego

LUTY

Podpisanie porozumienia pomiędzy Narodowym Funduszem a Centrum Koordynacji Projektów Środowiskowych w sprawie trybu współpracy przy wyborze i wdrażaniu projektów realizowanych w ramach Priorytetu V Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (PO IiŚ)

MAJ

Udział w targach i Konferencji "Carbon Expo - Global Carbon Market, Fair&Conference" w ramach przygotowań do objęcia funkcji przez Narodowy Fundusz Krajowego Operatora Systemu Zielonych Inwestycji (Green Investment Scheme)

MARZEC

Ogłoszenie naboru wniosków do pierwszego konkursu organizowanego przez Narodowy Fundusz w ramach "Programu wsparcia inwestycji w odnawialne źródła energii i obiekty wysokosprawnej kogeneracji" z przewidzianym budżetem na lata 2009-2012 w wysokości 1,5 mld zł

CZERWIEC

Przeznaczenie przez Narodowy Fundusz 10 mln zł pomocy finansowej dla obszarów dotkniętych powodzią w 2009 r. na wsparcie służb działających w rejonie klęski żywiołowej oraz finansowanie najpilniejszych projektów, związanych z przywróceniem prawidłowego funkcjonowania infrastruktury komunalnej

Podpisanie listu intencyjnego pomiędzy Narodowym Funduszem a Bankiem Ochrony Środowiska S.A. o współpracy w procesie podwyższenia kapitału zakładowego Banku

LIPIEC

Podpisanie umowy o dofinansowanie w ramach PO IiŚ projektu "Oczyszczanie ścieków na Żywiecczyźnie - Faza II" - kwota dofinansowania z Funduszu Spójności - ok. 585 mln zł

Inauguracyjne spotkanie Klubu Narodowego Funduszu - forum dla wymiany poglądów, prowadzenia polemik i dyskusji na najbardziej aktualne tematy z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej

Ustanowienie Narodowego Funduszu Krajowym Operatorem Systemu Zielonych Inwestycji

KWIECIEŃ

Zatwierdzenie przez Radę Nadzorczą Sprawozdania finansowego Narodowego

SIERPIEŃ

Uchwalenie przez Radę Nadzorczą Projektu Planu finansowego Narodowego Funduszu na 2010 r.

Podpisanie umów o dofinansowanie z Funduszu Spójności w ramach PO IiŚ projektów:
- "Modernizacja gospodarki odpadami komunalnymi w Gdańsku - ok. 200 mln zł
- "Kompleksowe uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w Żorach" - ok. 148 mln zł

WRZESIEŃ

Podpisanie umów o dofinansowanie z Funduszu Spójności w ramach PO IiŚ projektów:
- "Gospodarka wodno-ściekowa na terenie Zielonej Góry - etap II" - ok. 52 mln zł
- "Gospodarka wodno-ściekowa miasta Nowa Sól i gmin ościennych" - ok. 139 mln zł

Wprowadzenie w Narodowym Funduszu Kodeksu Etyki Pracowników NFOŚiGW

PAŹDZIERNIK

Podpisanie umów o dofinansowanie z Funduszu Spójności w ramach PO IiŚ projektów:
- "Kanalizacja Obszaru Parku Krajobrazowego Puszcza Zielonka i okolice" - ok. 214 mln zł
- "Uporządkowanie gospodarki ściekowej w gminie Łędziny" - ok. 157 mln zł

Podpisanie umowy o dofinansowanie na terenie Republiki Białorusi projektu związanego ze zmniejszeniem zagrożenia ekologicznego wywołanego nagromadzeniem się osadu w lagunach osadowych położonych na terenie zalewowym rzeki Bug - kwota dotacji ok. 1,7 mln zł

Udział w międzynarodowej konferencji "Polska polityka ochrony klimatu" w Tokio

Wdrożenie w Narodowym Funduszu telepracy

LISTOPAD

Udział w Międzynarodowych Targach Ochrony Środowiska POLEKO 2009

Podpisanie umów o dofinansowanie z Funduszu Spójności w ramach PO IiŚ projektów:

- "Zapewnienie prawidłowej gospodarki wodno-ściekowej miasta Mikołów" - ok. 338 mln zł
- "Modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków w Piotrkowie Trybunalskim" - ok. 159 mln zł

Udział w konferencji "Climate Proofing EU Structural and Cohesion Funds" w Brukseli

GRUDZIEŃ

Podpisanie umów o dofinansowanie z Funduszu Spójności w ramach PO IiŚ projektów:
- "Zaopatrzenie w wodę i oczyszczanie ścieków w Warszawie - faza IV" - ok. 691 mln zł
- "Zintegrowana gospodarka wodno-ściekowa w dorzeczu Parsęty - faza II" - ok. 293 mln zł

Podpisanie umowy kredytowej z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym w wysokości do 500 mln zł na współfinansowanie wybranych projektów ISPA/Funduszu Spójności

Ustanowienie programu "Systemu Zielonych Inwestycji" - część I - zarządzanie energią w budynkach użyteczności publicznej o budżecie 3.165 mln zł w formie dotacji ze środków pochodzących ze sprzedaży przyznanych Polsce jednostek emisji lub środków Narodowego Funduszu oraz 2.110 mln zł w formie pożyczki ze środków Narodowego Funduszu

Przeprowadzenie wartościowania stanowisk pracy w Narodowym Funduszu, jako podstawy do wprowadzenia motywacyjnego systemu wynagradzania

Opracowanie Systemu Okresowych Ocen Pracowniczych

Wybór i ustanowienie w Narodowym Funduszu Rzecznika ds. etyki

II. Władze Narodowego Funduszu

RADA NADZORCZA

Stanisław Gawłowski	- Przewodniczący
Józef Kozioł	- Wiceprzewodniczący
Kinga Flaga – Gieruszyńska	
Ryszard Grobelny	
Marek Gromiec	
Jerzy Ignaszak	
Andrzej Kraszewski	
Krzysztof Masiuk	
Mariusz Poznański	
Stanisław Sitnicki	

W wyżej wymienionym składzie Rada Nadzorcza procedowała przez cały 2009 r.

W 2009 r. odbyło się 12 posiedzeń Rady Nadzorczej, na których przyjęto łącznie 248 uchwał.

W 2009 roku Rada Nadzorcza podjęła uchwały w sprawie zatwierdzenia Sprawozdania finansowego Narodowego Funduszu za rok obrotowy 2008 i Sprawozdania z działalności Narodowego Funduszu w 2008 roku. Zatwierdziła również projekt Planu finansowego Narodowego Funduszu na 2010 rok i dwie zmiany Planu działalności na 2009 rok. Przyjęła także szeroki pakiet programów priorytetowych, które były podstawą do udzielania w 2009 roku dofinansowania ze środków Narodowego Funduszu.

Rada Nadzorcza Narodowego Funduszu rozpatrywała wnioski Zarządu, o dofinansowanie przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, w kwocie o równowartości powyżej **1.000.000** euro, w przypadku dofinansowania w formie pożyczki, oraz w kwocie o równowartości powyżej **500.000** euro, w przypadku dotacji.

Wykonując funkcję nadzoru Rada przeprowadzała kontrole prawidłowości bieżącej działalności Narodowego Funduszu, zgodności podjętych decyzji z obowiązującymi procedurami oraz oceniała prawidłowość funkcjonowania spółek prawa handlowego, z udziałem kapitału Narodowego Funduszu. Rada Nadzorcza przeprowadzała również okresowe oceny postępu w realizacji Planu finansowego oraz Planu działalności Narodowego Funduszu na 2009 r.

ZARZĄD

Jan Rączka	- Prezes Zarządu
Władysław Majka	- Zastępca Prezesa Zarządu
Małgorzata Skucha	- Zastępca Prezesa Zarządu
Jan Wiater	- Zastępca Prezesa Zarządu

W wyżej wymienionym składzie Zarząd Narodowego Funduszu działał przez cały rok 2009.

W 2009 r. Zarząd Narodowego Funduszu zebrał się na 126 posiedzeniach, na których przyjęto 1905 uchwał.

Praca Zarządu koncentrowała się głównie na podejmowaniu decyzji, koordynowaniu prac i nadzorze, m.in. nad:

- wyborem przedsięwzięć do dofinansowania ze środków Narodowego Funduszu i jego udzielaniem;
- opracowaniem programów priorytetowych na 2009 i 2010 r.;
- opracowaniem projektu Planu finansowego Narodowego Funduszu na 2010 rok;
- obsługą i współfinansowaniem przedsięwzięć realizowanych z udziałem środków bezzwrotnej pomocy europejskiej z Funduszu Spójności (ISPA/Fundusz Spójności), Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (PO IiŚ), Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Norweskiego Mechanizmu Finansowego i Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego (NMF i MF EOG) oraz Instrumentu Finansowego LIFE+. Działania te dotyczyły wprowadzenia, bądź usprawnienia procedur naboru wniosków, ich oceny formalnej i merytorycznej oraz doprowadzenia do podpisania umowy finansowej, realizacji wypłat środków dla beneficjentów oraz późniejszego monitorowania i kontroli wykonania umów;
- wdrażaniem przedsięwzięć dofinansowywanych ze środków PO IiŚ w ramach priorytetów I, II, III i IV oraz IX (działania 9.1, 9.2, 9.3);
- bieżącą analizą i kontrolą sytuacji finansowej Narodowego Funduszu w 2009 r.;
- analizą zgodności wydatkowania środków z programami priorytetowymi, kryteriami wyboru przedsięwzięć do dofinansowania i Planem działalności Narodowego Funduszu na 2009 r.;
- analizą prawidłowości funkcjonowania spółek prawa handlowego, z udziałem środków Narodowego Funduszu, w tym przede wszystkim Banku Ochrony Środowiska S.A., którego głównym akcjonariuszem jest Narodowy Fundusz.

III. Synteza działalności Narodowego Funduszu w 2009 r.

Misją Narodowego Funduszu jest finansowe wspieranie przedsięwzięć, służących ochronie środowiska i poszanowaniu jego wartości, w oparciu o konstytucyjną zasadę zrównoważonego rozwoju.

Realizacji tak zdefiniowanej misji Narodowego Funduszu, oraz wynikającego z art. 400 ust. 4¹ ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (t.j.: Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150, z późn. zm.) obowiązku „prowadzenia gospodarki finansowej w sposób zapewniający pełne wykorzystanie środków pochodzących z Unii Europejskiej niepodlegających zwrotowi przeznaczonych na ochronę środowiska i gospodarkę wodną” podporządkowana była działalność Narodowego Funduszu w 2009 r.

Absorpcja bezzwrotnych środków europejskich, przeznaczonych na ochronę środowiska i gospodarkę wodną oraz współfinansowanie przedsięwzięć realizowanych z tych środków, ze środków własnych, stanowiła w 2009 r., w ujęciu finansowym, najistotniejszy element działalności Narodowego Funduszu. Na ten cel wydatkowano także w 2009 r. ok. 84% ogółu środków przeznaczonych na finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej. Dla porównania, w 2008 r. wskaźnik ten wyniósł ok. 80%. Działania zmierzające do wykorzystania środków pomocy europejskiej koncentrowały się w 2009 r. głównie wokół:

- współfinansowania i obsługi przedsięwzięć, które uzyskały dofinansowanie ze środków ISPA/Funduszu Spójności, w ramach perspektywy finansowej 2000-2006;

¹ Ustawa z dnia 20 listopada 2009 r. o zmianie ustawy - Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 215, poz. 1664), która weszła w życie 1 stycznia 2010 r., zawiera ten zapis w art. 400q ust. 2.

- wdrażania, przygotowania do wdrażania i współfinansowania, ze środków Narodowego Funduszu, przedsięwzięć realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko;
- obsługi przedsięwzięć realizowanych ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego i Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego, EFP PHARE, SIDA i in.

Narodowy Fundusz wspierał również inne przedsięwzięcia, których realizacja nie angażuje środków europejskich, ale są one niezbędne dla realizacji Polityki Ekologicznej Państwa i wynikają ze Strategii działania Narodowego Funduszu.

Tabela 1 przedstawia syntetyczną informację o wydatkach na finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej w 2009 r., z wyszczególnieniem:

- finansowania ze środków własnych Narodowego Funduszu;
- transferów środków europejskich, obsługiwanych przez rachunki Narodowego Funduszu;
- kredytów bankowych, generowanych na skutek dopłat do ich oprocentowania ze środków Narodowego Funduszu.

Tabela 1 Środki wydatkowane na finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej w 2009 r. – zestawienie syntetyczne (tys. zł)

Poz.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2008 r.	Plan 2009 r.	Wykonanie 2009 r.	Wskaźnik 5/4 (%)	Wskaźnik 5/3 (%)
1	2	3	4	5	6	7
1	Środki NFOŚiGW na finansowanie przedsięwzięć realizowanych bez udziału środków europejskich (finansowanie w dziedzinach i inwestycje kapitałowe)	899 534	1 085 884	859 949	79,2%	95,6%
	z tego:					
1.1	Pożyczki	199 500	156 196	102 786	65,8%	51,5%
1.2	Dotacje	700 034	927 688	755 723	81,5%	108,0%
1.3	Inwestycje kapitałowe		2 000	1 440	72,0%	
2	Środki NFOŚiGW na współfinansowanie przedsięwzięć realizowanych z udziałem środków europejskich	859 117	2 159 770	2 017 114	93,4%	234,8%
	z tego:					
2.1	Pożyczki	695 860	1 468 500	1 650 863	112,4%	237,2%
2.2	Dotacje	111 741	17 481	10 426	59,6%	9,3%
2.3	Wzrost salda pożyczek na zachowanie płynności finansowej przedsięwzięć (ISPA/Fundusz Spójności)	51 516	673 789	355 825	52,8%	690,7%
3	Dotacje ze środków europejskich obsługiwane przez NFOŚiGW	2 759 517	2 980 505	2 603 028	87,3%	94,3%
4	Razem środki NFOŚiGW i dotacje ze środków europejskich obsługiwane przez NFOŚiGW (1+2+3)	4 518 168	6 226 159	5 480 091	88,0%	121,3%
5	Kredyty bankowe z dopłatami NFOŚiGW do oprocentowania		932 550	154 442	16,6%	
6	Razem środki NFOŚiGW, dotacje ze środków europejskich obsługiwane przez NFOŚiGW i kredyty bankowe (4+5)	4 518 168	7 158 709	5 634 533	78,7%	124,7%

W 2009 r. ze środków własnych Narodowego Funduszu, wraz z transferem środków europejskich obsługiwanych przez tę instytucję, wydatkowano **5.480.091** tys. zł (poz. 4 tabeli 1). W stosunku do roku 2008, kiedy wydatkowano kwotę **4.518.168** tys. zł, oznacza to wzrost o ponad 21%. W 2009 r., dzięki działalności Narodowego Funduszu, przedsięwzięcia z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej uzyskały rekordową, w historii działalności tej instytucji, kwotę dofinansowania.

W 2009 r. Narodowy Fundusz na finansowanie ochrony środowiska ze środków własnych wydatkował **2.877.063** tys. zł (łącznie poz. 1 i 2 tabeli 1), z tego na:

- finansowanie dotacyjne – **766.149** tys. zł, z tego:
  - dotacje inwestycyjne – **532.126** tys. zł,
  - dotacje nieinwestycyjne – **234.023** tys. zł,

- finansowanie pożyczkowe – **2.109.474** tys. zł, w tym wzrost salda pożyczek na zachowanie płynności finansowej przedsięwzięć – **355.825** tys. zł;
- inwestycje kapitałowe – **1.440** tys. zł.

Dodatkowo ze środków Unii Europejskiej i innych środków europejskich, obsługiwanych lub będących w dyspozycji Narodowego Funduszu, wydatkowano **2.603.028** tys. zł (poz. 3 tabeli 1), z tego:

- wydatki środków pochodzących z Unii Europejskiej, rozliczanych z rachunków pozabilansowych – **2.153.047** tys. zł, z tego:
  - ISPA/Fundusz Spójności – perspektywa finansowa UE 2000-2006 – **2.124.030** tys. zł;
  - Sektorowy Program Operacyjny „Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw” – działanie 2.4 – **29.017** tys. zł (w tym zwrot do EFRR niewykorzystanej zaliczki w kwocie 1.646,5 tys. zł);
- ze środków dotacji rozwojowej z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko – **308.743** tys. zł;
- ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego i Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego – **121.195** tys. zł;
- ze środków europejskich rozliczanych bilansowo **20.043** tys. zł, z tego:
  - Memorandum 013 – **14.017** tys. zł,
  - EFP PHARE – **6.024** tys. zł,
  - inne (rozliczenie końcowe z KE Programu PHARE PL9912) – **2** tys. zł.

Uzupełnieniem środków własnych Narodowego Funduszu i obsługiwanych przez Narodowy Fundusz środków europejskich, były generowane w wyniku działalności tej instytucji, poprzez dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych, środki banków. Strumień bankowych środków finansowych, skierowanych do beneficjentów, wdrażających przedsięwzięcia z ISPA/Funduszu Spójności oraz Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, wyniósł w 2009 r. **154.442** tys. zł (poz. 5 tabeli 1), z tego:

- dla przedsięwzięć dofinansowanych środkami ISPA/Funduszu Spójności – **152.042** tys. zł;
- dla przedsięwzięć dofinansowanych środkami PO LiŚ (Priorytet IV) – **2.400** tys. zł.

W ramach finansowania pożyczkowego w kwocie **2.109.474** tys. zł (łącznie poz. 1.1, 2.1 i 2.3 tabeli 1) Narodowy Fundusz przeznaczył środki, przede wszystkim, na:

- współfinansowanie przedsięwzięć finansowanych z udziałem środków europejskich – **2.006.688** tys. zł (w tym wzrost salda pożyczek na zachowanie płynności finansowej przedsięwzięć **355.825** tys. zł); (łącznie poz. 2.1 i 2.3 tabeli 1) – ok. 95% środków pożyczkowych;
- zadania z zakresu ochrony powietrza – **82.088** tys. zł – ok. 4% środków pożyczkowych (przedsięwzięcia z zakresu energetyki).

W ramach środków dotacyjnych Narodowy Fundusz wydatkował **766.149** tys. zł (łącznie poz. 1.2 i 2.2 tabeli 1), głównie z przeznaczeniem na:

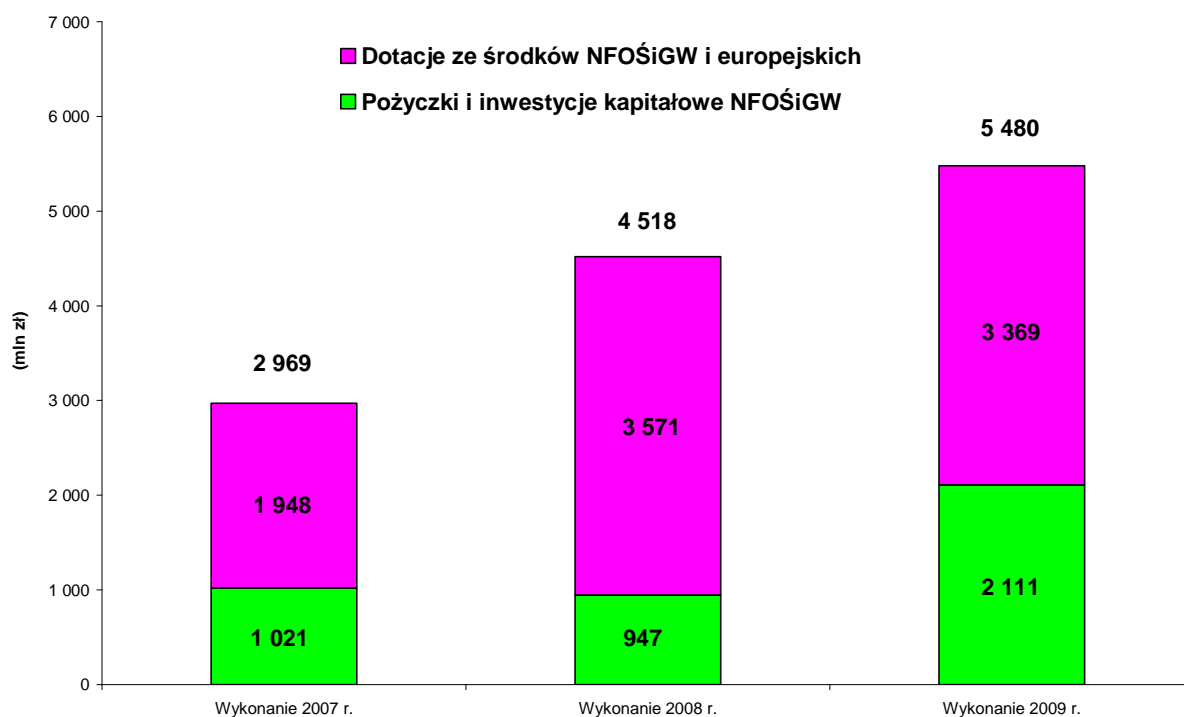
- geologię – **122.810** tys. zł – ok. 16% środków dotacyjnych;
- inwestycje z zakresu gospodarki wodnej – **94.519** tys. zł – ok. 12% środków dotacyjnych (budowa obiektów hydrotechnicznych);
- ochronę powietrza – **89.087** tys. zł – ok. 12% środków dotacyjnych;
- monitoring środowiska – **84.763** tys. zł – ok. 11% środków dotacyjnych;
- górnictwo – **76.785** tys. zł (w tym **68.044** tys. zł na roboty likwidacyjne i rekultywacyjne w górnictwie siarki) – ok. 10% środków dotacyjnych;
- umorzenia pożyczek i kredytów – **52.207** tys. zł – ok. 7% środków dotacyjnych;

- edukację ekologiczną – **48.343** tys. zł – ok. 6% środków dotacyjnych;
- ochronę przyrody i krajobrazu – **26.841** tys. zł – ok. 4% środków dotacyjnych.

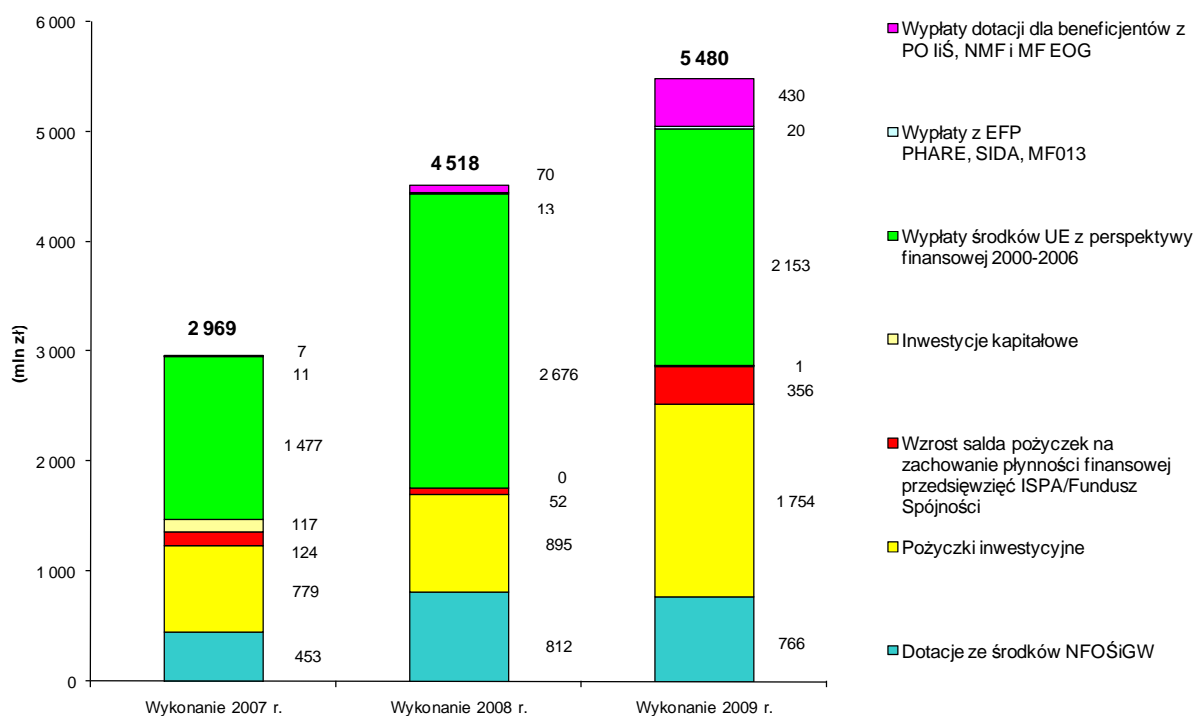
Poniżej przedstawione zostały wykresy, obrazujące wydatki Narodowego Funduszu na ochronę środowiska i gospodarkę wodną w 2009 r., w porównaniu do realizacji w latach 2007-2008.

Rysunek 1a i 1b Wypłaty środków Narodowego Funduszu wraz z transferem środków europejskich obsługiwanych przez Narodowy Fundusz w latach 2007-2009 (mln zł).

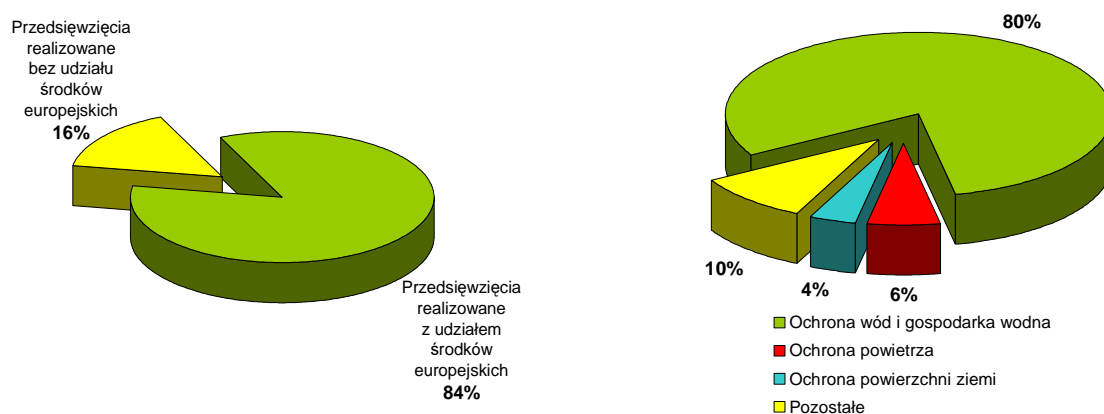
Rysunek 1a – ujęcie syntetyczne

Rysunek 1b – ujęcie szczegółowe

Rysunek 2 Struktura wypłat środków Narodowego Funduszu wraz z transferem środków europejskich obsługiwanych przez Narodowy Fundusz w 2009 r. (%).

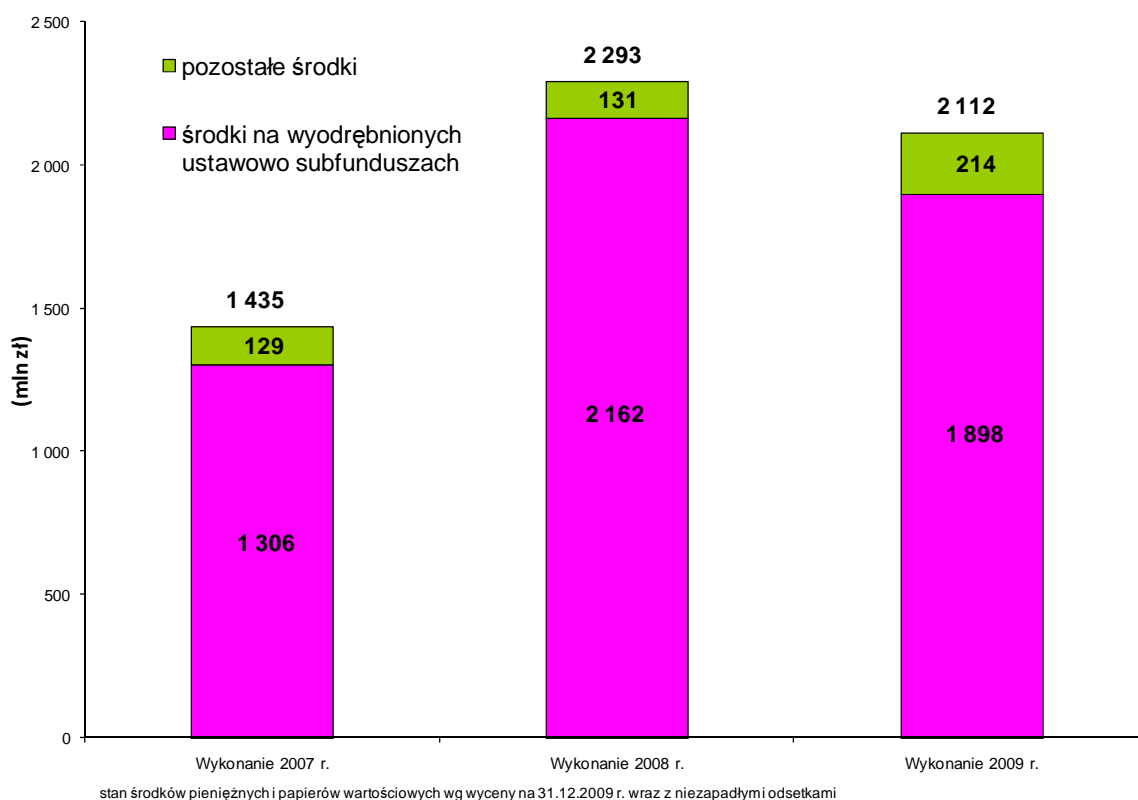
Ze środków Narodowego Funduszu i środków europejskich, wydatkowanych za pośrednictwem Narodowego Funduszu, największe transfery środków, w łącznej kwocie **4.958.242** tys. zł, dokonane zostały w 2009 r. na ochronę wód i gospodarkę wodną, ochronę powietrza i ochronę powierzchni ziemi, z tego na:

- Przedsięwzięcia związane z ochroną wód i gospodarką wodną **4.407.499** tys. zł (80% ogółu wypłat), z tego w ramach:
  - środków UE z PO IiŚ i współfinansowania tego programu ze środków Narodowego Funduszu – **253.456** tys. zł;

- środków UE z ISPA/Funduszu Spójności – perspektywa finansowa 2000-2006 i współfinansowania tego programu ze środków Narodowego Funduszu (w tym wzrost salda pożyczek na zachowanie płynności finansowej przedsięwzięć) – **3.996.549** tys. zł;
  - Norweskiego Mechanizmu Finansowego i Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego – **31.318** tys. zł;
  - umorzeń pożyczek i kredytów, w tym przede wszystkim dla przedsięwzięć realizowanych w ramach Krajowego Programu Oczyszczanie Ścieków Komunalnych – **20.746** tys. zł;
  - finansowania przedsięwzięć bez udziału środków europejskich, w tym m.in.: budowy dużych obiektów hydrotechnicznych, dopłat do oprocentowania kredytów bankowych – **105.430** tys. zł.
2. Przedsięwzięcia związane z ochroną powietrza **338.614** tys. zł (6% ogółu wypłat), z tego w ramach:
- środków UE z PO IiŚ i współfinansowania tego programu ze środków Narodowego Funduszu – **23.515** tys. zł;
  - środków UE z ISPA/Funduszu Spójności – perspektywa finansowa 2000-2006 i współfinansowania tego programu ze środków Narodowego Funduszu (w tym wzrost salda pożyczek na zachowanie płynności finansowej) – **47.564** tys. zł;
  - Norweskiego Mechanizmu Finansowego i Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego – **75.785** tys. zł;
  - umorzeń pożyczek i kredytów – **20.575** tys. zł;
  - finansowania przedsięwzięć bez udziału środków europejskich, w tym m.in.: zadań związanych z rozwojem odnawialnych źródeł energii oraz budową lub przebudową sieci elektroenergetycznych, służących przyłączeniu tych źródeł lub na wspieranie wzrostu efektywności energetycznej, w tym wysokosprawnej kogeneracji, finansowania działalności Krajowego ośrodka bilansowania i zarządzania emisjami i realizację zadań Krajowego Administratora Systemu Handlu Uprawnieniami do Emisji oraz zadań dotyczących monitorowania wielkości emisji substancji objętych tym systemem – **171.175** tys. zł.
3. Przedsięwzięcia związane z ochroną powierzchni ziemi – **212.129** tys. zł (4% ogółu wypłat), z tego w ramach:
- środków UE z PO IiŚ i współfinansowania tego programu ze środków Narodowego Funduszu – **48.324** tys. zł;
  - środków UE z ISPA/Funduszu Spójności – perspektywa finansowa 2000-2006 i współfinansowania tego programu ze środków Narodowego Funduszu (w tym wzrost salda pożyczek na zachowanie płynności finansowej przedsięwzięć) – **70.243** tys. zł;
  - Norweskiego Mechanizmu Finansowego i Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego – **398** tys. zł;
  - umorzeń pożyczek i kredytów – **3.079** tys. zł;
  - Sektorowego Programu Operacyjnego „Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw”, działanie 2.4 i współfinansowania tego Programu ze środków Narodowego Funduszu – **522** tys. zł;
  - finansowania przedsięwzięć bez udziału środków europejskich, w tym m.in.: przedsięwzięć z Krajowego Planu Gospodarki Odpadami, dopłat do demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji oraz dofinansowanie gmin w zakresie zbierania porzuconych pojazdów wycofanych z eksploatacji, rozwoju selektywnej zbiórki odpadów, likwidacji mogiłników oraz zamykania i rekultywacji składowisk odpadów komunalnych – **89.563** tys. zł.

Na koniec 2009 r. stan środków pieniężnych i papierów wartościowych Skarbu Państwa był niższy od wartości uzyskanej na koniec 2008 r. Przyczynami takiego stanu, była możliwość wykorzystania części środków wynikających z ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji na współfinansowanie przedsięwzięć dofinansowywanych środkami europejskimi z ISPA/Funduszu Spójności 2000-2006 (dwukrotna zgoda Ministra Środowiska na łączną kwotę do **1.350.000** tys. zł), jak również większe, niż w latach poprzednich, wykorzystanie środków wynikających z ustawy Prawo energetyczne, przeznaczanych w 2009 r., m.in. na wspieranie przedsięwzięć związanych z odnawialnymi źródłami energii. Rysunek 3 przedstawia graficznie porównanie stanu wolnych środków na koniec lat 2007-2009.

Rysunek 3 Stan środków pieniężnych i papierów wartościowych Skarbu Państwa w 2009 r. w porównaniu do realizacji w latach 2007-2008 (mln zł)

Syntetyczne zestawienie dotyczące udziału Narodowego Funduszu w finansowaniu przedsięwzięć z umów zawartych w 2009 r., liczby podpisanych w 2009 r. umów, kwot dofinansowania i wartości kosztorysowej przedsięwzięć przedstawia tabela 2.

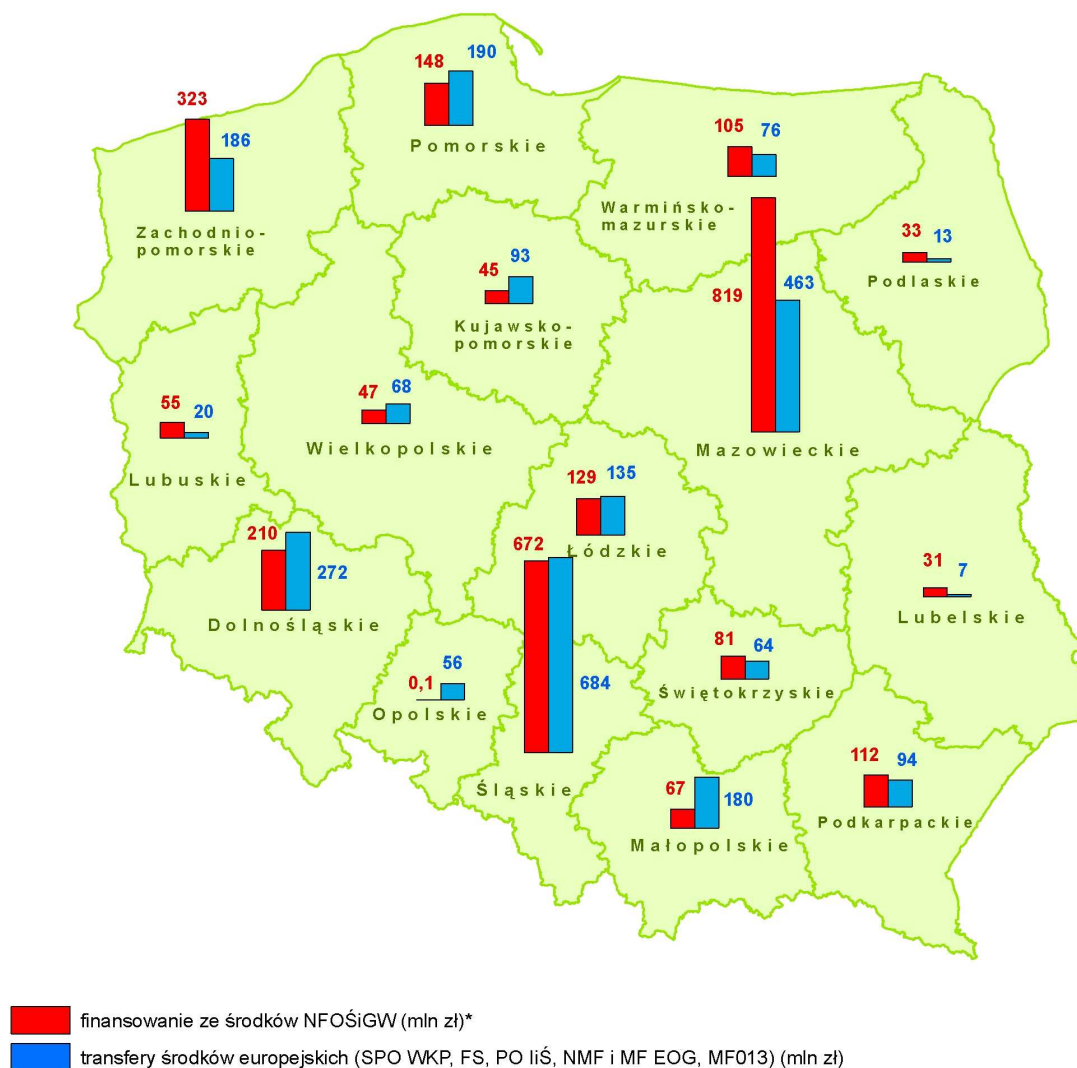
Tabela 2 Umowy zawarte w Narodowym Funduszu w 2009 r.

Poz.	Wyszczególnienie	Liczba umów	Kwota umów (tys. zł)	Wartość kosztorysowa przedsięwzięć (tys. zł)	Wskaźnik 4/5 (%)
1	2	3	4	5	6
1	Finansowanie i współfinansowanie przedsięwzięć - środki NFOŚiGW	1 286	2 417 308	8 901 593	27,2%
	z tego:				
1.1	Finansowanie przedsięwzięć realizowanych bez udziału środków europejskich - finansowanie w dziedzinach	1 238	1 135 472	2 404 382	47,2%
	z tego:				
1.1.1	Pożyczki inwestycyjne	9	28 358	61 392	46,2%
1.1.2	Dotacje inwestycyjne	403	734 810	1 354 435	54,3%
1.1.3	Finansowanie mieszane	3	8 000	18 119	44,2%
	z tego:				
1.1.3.1	pożyczka	1	3 500	18 119	19,3%
1.1.3.2	dotacja	2	4 500		24,8%
1.1.4	Dotacje nieinwestycyjne	770	310 655	369 866	84,0%
1.1.5	Umorzenia pożyczek i kredytów - odniesione do dziedzin - dotacje inwestycyjne	53	53 649	600 570	8,9%
1.2	Współfinansowanie przedsięwzięć realizowanych z udziałem środków europejskich - środki NFOŚiGW	48	1 281 836	6 497 211	19,7%
	z tego:				
1.2.1	Współfinansowanie ISPA/Fundusz Spójności	24	1 157 509	5 993 437	19,3%
	z tego:				
1.2.1.1	Pożyczki inwestycyjne	11	761 424	2 981 262	25,5%
1.2.1.2	Pożyczki na zachowanie płynności finansowej przedsięwzięć ^{*)}	8	352 673	1 788 514	19,7%
1.2.1.3	Kredyty bankowe z dopłatami NFOŚiGW do oprocentowania - dotacje inwestycyjne	5	43 412	1 223 661	3,5%
1.2.2	Współfinansowanie Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko	14	107 130	444 991	24,1%
	z tego:				
1.2.2.1	Priorytet I - pożyczki nieinwestycyjne	1	3 300	12 720	25,9%
1.2.2.2	Priorytet II - pożyczki inwestycyjne	1	100 000	407 373	24,5%
1.2.2.3	Priorytet IV - Kredyty bankowe z dopłatami NFOŚiGW do oprocentowania - dotacje inwestycyjne	1	46	4 872	0,9%
1.2.2.4	Priorytet V	11	3 784	20 026	18,9%
	z tego:				
1.2.2.4.1	Dotacje inwestycyjne	2	1 739	11 768	14,8%
1.2.2.4.2	Dotacje nieinwestycyjne	9	2 045	8 258	24,8%
1.2.3	Współfinansowanie LIFE+ - dotacje nieinwestycyjne	10	17 197	58 783	29,3%
2	Środki europejskie obsługiwane przez NFOŚiGW - dotacje	182	5 055 512	11 280 447	44,8%
	z tego:				
2.1	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko - środki UE	109	4 854 420	11 045 280	44,0%
	z tego:				
2.1.1	Priorytet I - dotacje inwestycyjne	25	4 005 036	7 672 404	52,2%
2.1.2	Priorytet II - dotacje inwestycyjne	2	271 416	522 873	51,9%
2.1.3	Priorytet III - dotacje inwestycyjne	2	81 712	96 132	85,0%
2.1.4	Priorytet IV	74	424 474	2 596 415	16,3%
	z tego:				
2.1.4.1	Dotacje inwestycyjne	62	424 221	2 595 716	16,3%
2.1.4.2	Dotacje nieinwestycyjne	12	253	699	36,2%
2.1.5	Priorytet IX - dotacje inwestycyjne	6	71 782	157 456	45,6%
2.2	Norweski Mechanizm Finansowy i Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego	64	199 602	233 677	85,4%
	z tego:				
2.2.1	Dotacje inwestycyjne	45	157 124	184 852	85,0%
2.2.2	Dotacje nieinwestycyjne	19	42 478	48 825	87,0%
2.3	Ekologiczny Fundusz Partnerski PHARE	9	1 490	1 490	100,0%
3	Razem finansowanie pożyczkowe	31	1 249 255	5 269 380	23,7%
4	Razem finansowanie dotacyjne	1 438	6 226 865	14 925 380	41,7%
5	Inwestycje kapitałowe	1	1 440	1 440	100,0%
6	Razem środki NFOŚiGW i europejskie obsługiwane przez NFOŚiGW (3+4+5)	1 470	7 477 560	20 196 200	37,0%

*) Kwota umów oznacza limit pożyczki

Na rysunku 4 przedstawione zostały graficznie kwoty wypłaconych przez Narodowy Fundusz w 2009 r. środków, w przekroju województw, z wyszczególnieniem finansowania ze środków własnych oraz obsługiwanych przez Narodowy Fundusz środków europejskich.

Rysunek 4 Finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej ze środków własnych oraz transfery środków europejskich, w przekroju województw (mln zł)

* bez pomocy technicznej ISPA/FS

Przedstawienie podziału wypłaconych w 2009 r. środków Narodowego Funduszu, w przekroju województw ukazuje, iż największe środki zostały wypłacone beneficjentom z województw śląskiego i mazowieckiego. O ile województwo śląskie posiada największe potrzeby finansowe, w celu ograniczenia wpływu przemysłu na środowisko i z tego tytułu absorbuje największe środki, to województwo mazowieckie, z racji znajdowania się na jego terenie wielu ogólnokrajowych instytucji, otrzymuje duże wsparcie na realizację programów ogólnopolskich. Jednakże największą inwestycją, związaną z ochroną środowiska w województwie stołecznym, jest poprawa zaopatrzenia w wodę i oczyszczanie ścieków w Warszawie. Na ten cel wydatkowano ponad 40% wszystkich środków Narodowego Funduszu wypłaconych w województwie mazowieckim. W województwie śląskim największe wydatki zostały przeznaczone także na gospodarkę wodno-ściekową. Natomiast

najmniejsza ilość środków Narodowego Funduszu w 2009 r. trafiła do województwa opolskiego i lubelskiego. W województwie lubelskim środki z Narodowego Funduszu przeznaczone głównie na termomodernizację budynków oraz ochronę przyrody i edukację ekologiczną, natomiast w województwie opolskim na gospodarkę wodno-ściekową.

Ze środków europejskich, w ramach programów obsługiwanych przez Narodowy Fundusz, największe środki wydatkowano w województwie śląskim i przeznaczone je głównie na gospodarkę wodno-ściekową. Przeważającą część tej kwoty (80%) stanowiły środki wypłacone w ramach Funduszu Spójności.

Zbiorcze zestawienie najbardziej reprezentatywnych wskaźników, dotyczących planowanych do uzyskania efektów ekologicznych, związanych z realizacją umów o dofinansowanie zawartych przez Narodowy Fundusz w 2009 r., w trzech podstawowych dziedzinach ochrony środowiska, tj. dla ochrony powietrza, ochrony wód i ochrony powierzchni ziemi przedstawiono w tabeli 3. Natomiast na rysunkach 5, 6 i 7 graficznie przedstawiono planowane do osiągnięcia efekty ekologiczne z umów podpisanych w 2009 r., w przekroju województw.

Tabela 3 Planowane do uzyskania efekty ekologiczne z umów zawartych w Narodowym Funduszu w 2009 r.

Poz.	Dziedzina	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka	Wielkość efektu
1	Ochrona powietrza	Zmniejszenie emisji CO ₂	Mg/rok	477 280
		Zmniejszenie emisji innych zanieczyszczeń	Mg/rok	579
		Zmniejszenie emisji NO _x	Mg/rok	4 115
		Zmniejszenie emisji pyłu	Mg/rok	1 859
		Zmniejszenie emisji SO ₂	Mg/rok	21 855
		Zmniejszenie zapotrzebowania na energię cieplną	GJ/rok	709 944
		Zmniejszenie zużycia energii pierwotnej	GJ/rok	16 920
		Zwiększenie produkcji energii cieplnej - inne źródła	GJ/rok	535 795
		Zwiększenie produkcji energii cieplnej z biogazu	GJ/rok	72 219
		Zwiększenie produkcji energii cieplnej z biomasy	GJ/rok	51 317
2	Ochrona powierzchni ziemi	Odzysk i unieszkodliwianie odpadów niebezpiecznych	Mg/rok	146 997
		Odpady poddane odzyskowi	Mg/rok	3 961 573
		Odpady poddane recyklingowi	Mg/rok	350
		Ograniczenie strumienia odpadów trafiających na składowisko	Mg/rok	4 531 338
		Pojemność składowiska uzyskana w wyniku budowy, rozbudowy lub modernizacji	tys. m ³	9 880
		Powierzchnia składowiska zamkniętego i poddanego rekultywacji	ha	28
		Powierzchnia zrekultywowanego gruntu	ha	31
		Odzysk i oszczędność surowców	Mg/rok	269 744
		Odpady zbierane selektywnie	Mg/rok	316
		Ograniczenie ilości wytwarzanych odpadów	Mg/rok	15
		Masa odpadów poddanych odzyskowi i recyklingowi uzyskanych z pojazdów wycofanych z eksploatacji oraz części dopuszczonych do ponownego użycia w 2008 r.	Mg	137 536
3	Ochrona wód	Ilość osadu zagospodarowanego	tsm/rok*)	1 287
		Ścieki oczyszczone, w rok po zakończeniu projektu	RLM**)	48 678
		Średniobobowa ilość ścieków oczyszczonych w rok po zakończeniu projektu	m ³ /d	435 469
		Usunięty ładunek azotu ogólnego	Mg/rok	30
		Usunięty ładunek BZT ₅ ***)	kg/rok	925 008
		Usunięty ładunek ChZT****)	kg/rok	2 783 163
		Usunięty ładunek fosforu ogólnego	Mg/rok	0
		Usunięty ładunek sumy chlorków i siarczanów (CL + SO ₄)	kg/rok	13 128
		Przyrost ilości mieszkańców wyposażonych w wodę do picia o odpowiedniej jakości	Mk*****)	40 819
		Przyrost ilości mieszkańców objętych systemem zbierania ścieków	Mk/RLM	329 415
		Zmniejszenie ilości eksploatowanych zbiorników bezodpływowych	szt.	953
		Oszczędność zużycia wody	m ³ /rok	772 726
		Średniobobowa przepuszczalność oczyszczalni ścieków	m ³ /d	406 326
		Długość nowobudowanej kanalizacji sanitarnej (w tym ogólnospławnej)	km	3 582
		Długość modernizowanej kanalizacji sanitarnej (w tym ogólnospławnej)	km	166
		Długość nowobudowanej kanalizacji deszczowej	km	116
		Długość modernizowanej kanalizacji deszczowej	km	13
		Długość nowobudowanej sieci wodociągowej	km	714
Długość modernizowanej sieci wodociągowej	km	255		

*) - tsm - ton suchej masy

***) - RLM - Równoważna liczba mieszkańców (Population equivalents) Liczba wyrażająca wielokrotność ładunku zanieczyszczeń w ściekach odprowadzanych z obiektów przemysłowych i usługowych w stosunku do jednostkowego ładunku zanieczyszczeń w ściekach z gospodarstw domowych, odprowadzanych od jednego mieszkańca w ciągu doby. W Polsce przyjęto ładunek BZT₅ pochodzący od 1 mieszkańca równy 60 g O₂/dobę (GUS).

****) - BZT₅ - Pięciodniowe biochemiczne zużycie tlenu (Biochemical oxygen demand) - Pojęcie umowne oznaczające ilość tlenu zużywanego w określonym czasie na utlenienie w warunkach aerobowych substancji organicznych, zawartych w wodzie lub ściekach, przy udziale żywych bakterii i enzymów pozakomórkowych (GUS).

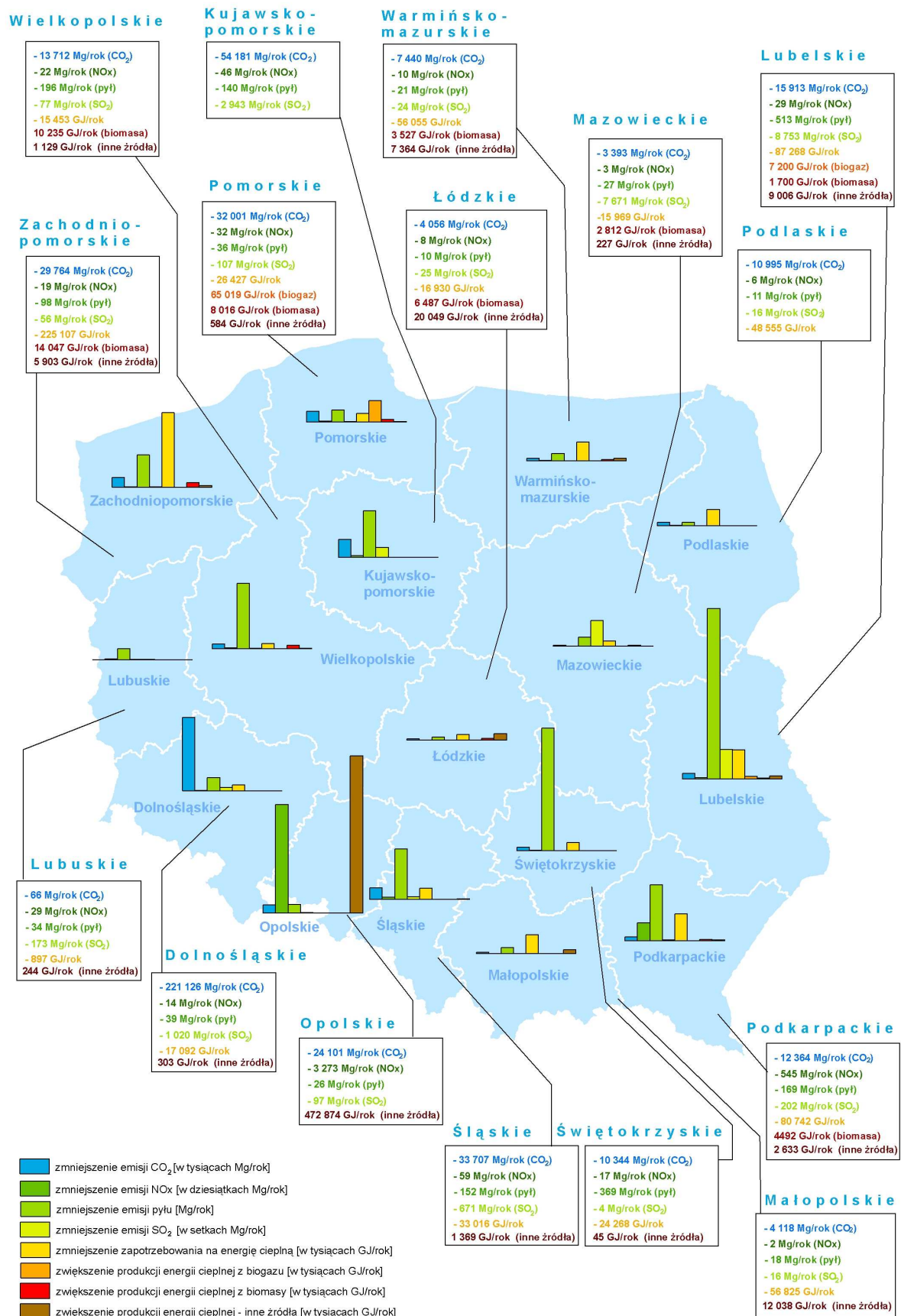
*****) - ChZT - Chemiczne zużycie tlenu (Chemical oxygen demand) - Pojęcie umowne oznaczające ilość tlenu zużywanego w procesie chemicznego utleniania ścieków za pomocą dwuchromianu potasu (GUS).

*****) - Mk - mieszkańcy (szt.)

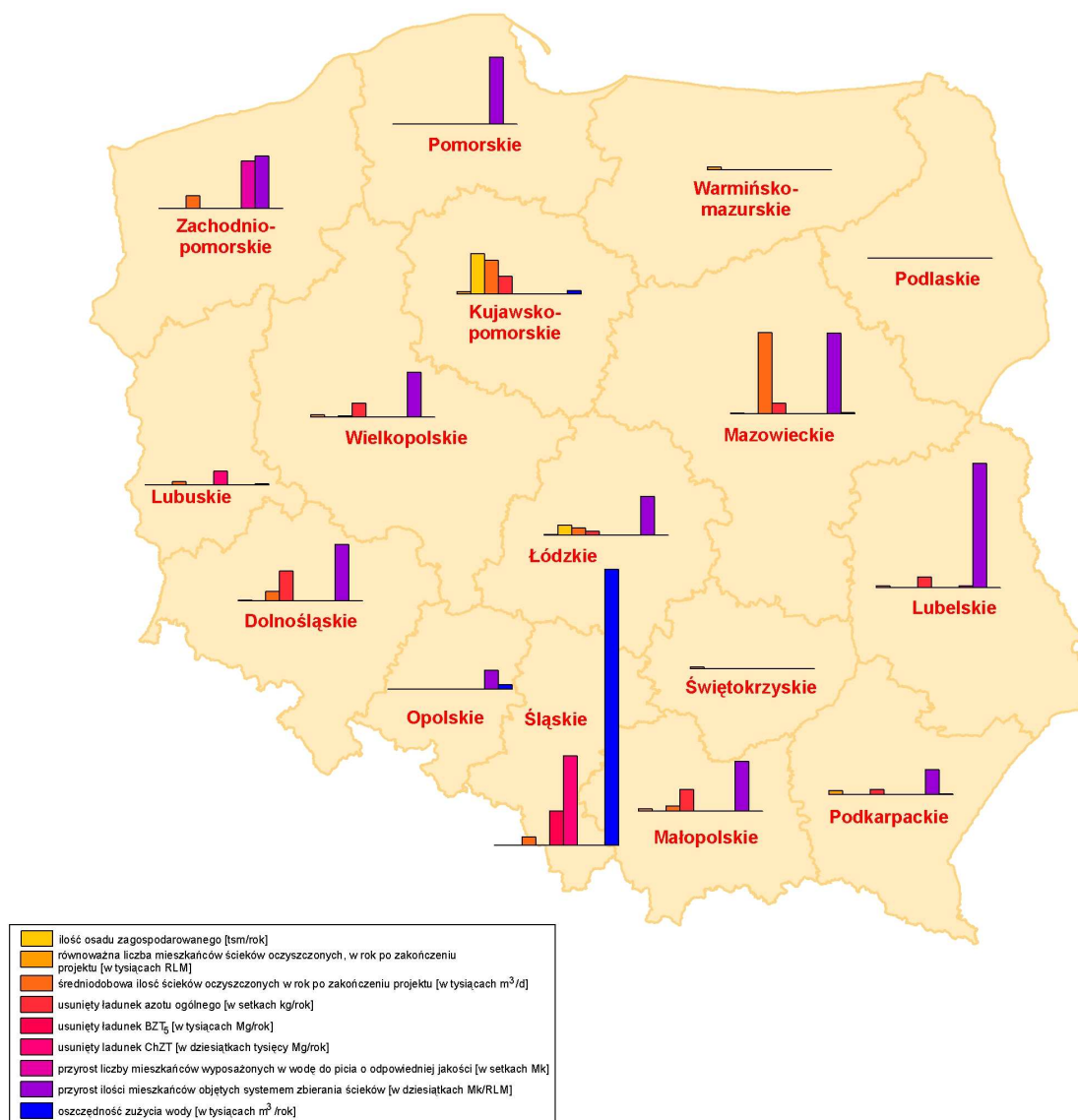
Efekty ekologiczne w dziedzinie ochrony powietrza związane są głównie ze zmniejszeniem emisji dwutlenku węgla oraz zmniejszeniem emisji zanieczyszczeń do powietrza, takich jak tlenki azotu, tlenki siarki, pyły i inne. Największe wartości wskaźników efektów ekologicznych, wynikające z podpisanych w 2009 r. umów, zlokalizowane są w południowych i zachodnich województwach. Największa redukcja emisji tlenków azotu nastąpi w województwie opolskim, dwutlenku siarki w mazowieckim, pyłu w lubelskim. Natomiast redukcja emisji dwutlenku węgla w największym stopniu nastąpi w województwie lubuskim (rysunek 5).

Drugim ważnym aspektem ochrony powietrza są zagadnienia związane ze zmniejszeniem zapotrzebowania na energię (głównie ciepłą – termomodernizacja budynków) oraz zwiększaniem produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych (m.in. z biomasy i biogazu). Największe efekty, w zakresie wzrostu produkcji energii odnawialnej, mają zostać zrealizowane w województwie opolskim, natomiast największe oszczędności energii cieplnej w województwie zachodniopomorskim. W najbliższych latach największy wzrost produkcji energii z biomasy i biogazu nastąpi w województwie pomorskim, zachodniopomorskim i lubelskim.

Rysunek 5 Planowane do uzyskania efekty ekologiczne z umów zawartych w Narodowym Funduszu w 2009 w zakresie ochrony powietrza

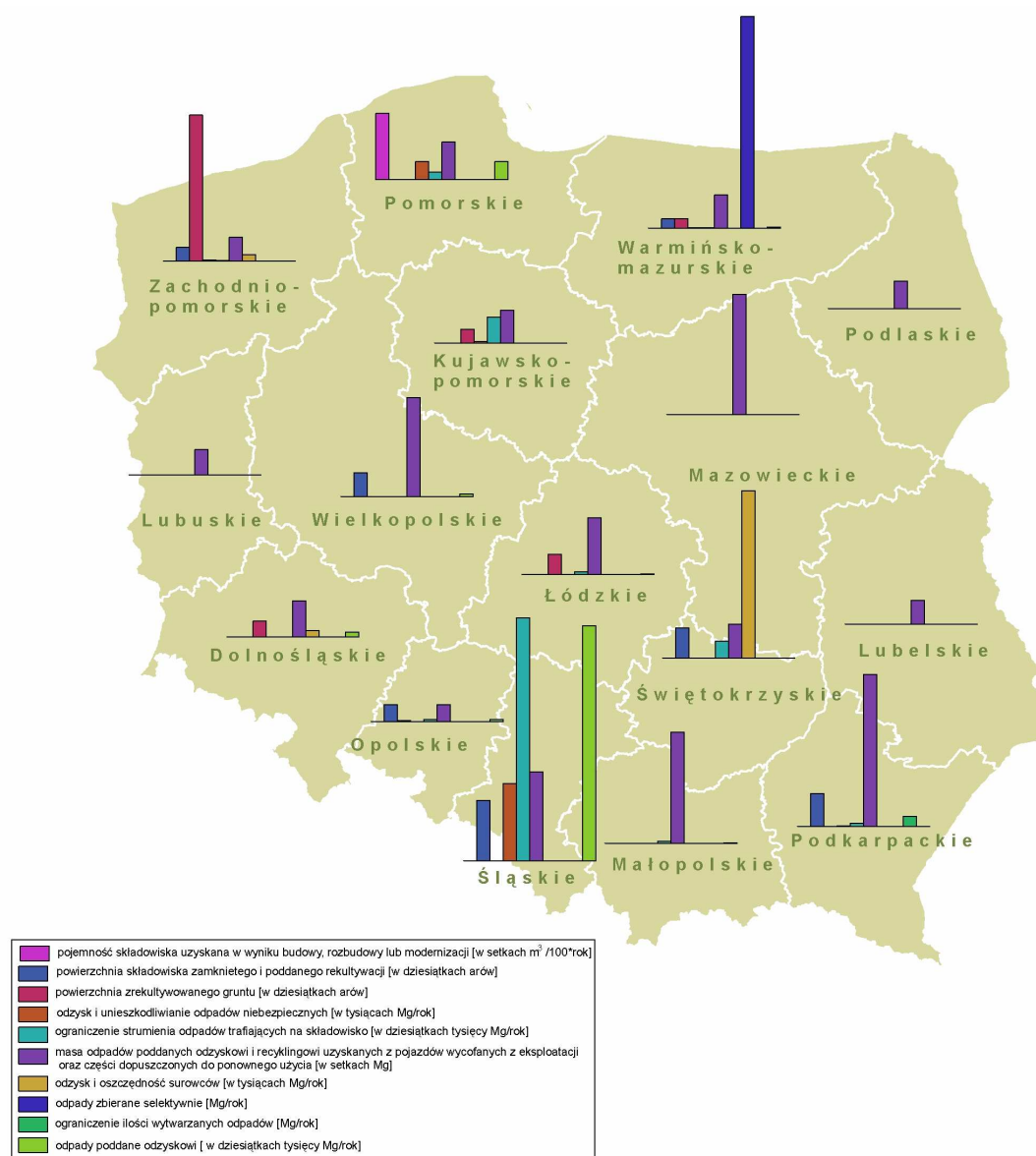

Rysunek 6 Planowane do uzyskania efekty ekologiczne z umów zawartych w Narodowym Funduszu w 2009 w zakresie ochrony wód

W zakresie ochrony wód największe wielkości efektów ekologicznych, z umów zawartych przez Narodowy Fundusz w 2009 roku, zostaną uzyskane w województwach: śląskim, mazowieckim oraz zachodniopomorskim. Największy przyrost ilości mieszkańców, objętych systemem oczyszczania ścieków, nastąpi w województwie lubelskim, natomiast w wyniku przeprowadzonych inwestycji największe oszczędności w zużyciu wody zostaną uzyskane w województwie śląskim (rysunek 6).

Rysunek 7 Planowane do uzyskania efekty ekologiczne z umów zawartych w Narodowym Funduszu w 2009 w zakresie ochrony powierzchni ziemi

W zakresie ochrony powierzchni ziemi największe efekty ekologiczne zostaną uzyskane w województwie o największym zagęszczeniu ludności i najbardziej uprzemysłowionym (śląskie – ograniczenie ilości odpadów trafiających na składowisko). Natomiast największy wzrost ilości odpadów zbieranych selektywnie nastąpi w województwie świętokrzyskim i warmińsko-mazurskim. W przypadku zbiórki i przetwarzania odpadów, z pojazdów wycofanych z eksploatacji, prezentowane dane dotyczą pojazdów zebranych w 2008 roku i na podstawie tych danych oraz uzyskanych poziomów odzysku i recyklingu Narodowy Fundusz w 2009 r. wypłacił dofinansowanie dla podmiotów zajmujących się zbieraniem i recyklingiem tych pojazdów. Z tego tytułu największe środki zostały wypłacone w województwach centralnej i południowej Polski (rysunek 7).

W 2009 r. wpłynęło do Narodowego Funduszu 2.279 wniosków o dofinansowanie na łączną kwotę ponad **13.409** mln zł. Część z nich dotyczyła wnioskowania o środki pomocy

Europejskiej, których nabór i ocenę prowadził Narodowy Fundusz (PO IiŚ i LIFE+), zaś część stanowiły wnioski o dofinansowanie ze środków Narodowego Funduszu. W tabeli 4 przedstawiono informację o złożonych w 2009 r. wnioskach.

Tabela 4 Wnioski złożone w Narodowym Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w 2009 roku

Poz.	Wyszczególnienie	Wnioski złożone w 2009 roku		
		Liczba wniosków	Wnioskowane dofinansowanie (tys. zł)	Wartość kosztorysowa przedsięwzięć (tys. zł)
1	2	3	4	5
1	Ochrona wód	6	115 685	286 575
2	Gospodarka wodna	14	148 185	863 605
3	Ochrona powietrza	68	1 083 743	1 942 896
4	Ochrona powierzchni ziemi	57	599 520	1 220 565
5	Ochrona przyrody i krajobrazu	260	184 955	541 071
	w tym:			
	LIFE+	57	42 900	329 476
6	Leśnictwo	111	79 977	133 838
7	Górnictwo	8	92 431	123 274
8	Geologia	53	288 175	306 630
9	Monitoring Środowiska	37	130 705	161 170
10	Zapobieganie klęskom żywiołowym i poważnym awariom oraz usuwanie ich skutków	127	70 544	94 847
11	Edukacja ekologiczna	462	146 466	401 123
12	Ekspertyzy i prace naukowo-badawcze	54	22 829	22 829
13	Dopłaty do kredytów bankowych	16	352 907	4 538 022
14	Subfundusz opłat z ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji - dopłaty dla stacji demontażu pojazdów i gmin	458	Wg ustawy kwota możliwego dofinansowania wynika z uzyskanego poziomu odzysku i recyklingu wyliczonego na podstawie złożonych sprawozdań	
15	Priorytet I PO IiŚ	36	4 848 629	9 539 831
16	Priorytet II PO IiŚ	11	1 795 336	2 566 282
17	Priorytet III PO IiŚ	3	196 305	272 009
18	Priorytet IV PO IiŚ	142	516 438	2 106 463
19	Priorytet IX PO IiŚ	173	1 593 140	4 555 691
20	Promesy	102	801 997	3 787 603
21	Umorzenia pożyczek i kredytów	70	72 391	*
22	Pożyczki na zapewnienie płynności finansowej przedsięwzięć	11	269 385	**
23	Razem Narodowy Fundusz	2 279	13 409 743	33 464 324

* - maksymalna kwota możliwego umorzenia

** - bez umów podpisanych w latach poprzednich i odnawianych co roku

Kierunki aktywności Narodowego Funduszu w 2009 r., oprócz tych, które można ocenić, m.in. za pomocą kwot wydatkowanych środków, zawartych umów, rozpatrzonych wniosków, uzyskanych i przewidywanych do uzyskania efektów ekologicznych, składających się na zewnętrzny obraz działań Narodowego Funduszu, dotyczyły również usprawnienia i poprawienia jakości działania biura tej instytucji finansów publicznych.

Mając na uwadze wejście w życie z dniem 1 stycznia 2010 r. ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240) oraz ustawy z dnia 20 listopada 2009 r. o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 215,

poz. 1664), które określiły, że Narodowy Fundusz zostanie z dniem 1 stycznia 2010 r. przekształcony, w drodze sukcesji praw i obowiązków, z państwowego funduszu celowego w państwową osobę prawną, prowadzone były w 2009 r. przygotowania mające na celu, m.in.:

- ustalenie nowych zasad udzielania i umarzania pożyczek oraz trybu i zasad udzielania i rozliczania dotacji, w związku z wprowadzeniem nowych narzędzi finansowania ochrony środowiska obejmujących, m.in. częściowe spłacanie kapitału kredytów bankowych, czy też wprowadzenie dopłat do oprocentowania lub ceny wykupu obligacji;
- uwzględnienie, w opracowywanym pod koniec 2009 r., projekcie Planu działalności Narodowego Funduszu na 2010 r., zdecydowanie większego wykorzystywania środków pieniężnych, gromadzonych dotychczas na wyodrębnionych rachunkach i przeznaczanych na wykazywane enumeratywnie, w przepisach prawa, rodzaje przedsięwzięć, na dodatkowe inne cele i zwiększenie poprzez to możliwości realizacji inwestycji proekologicznych od 2010 r. (wykorzystanie tych środków na współfinansowanie, w formie pożyczek, przedsięwzięć realizowanych z udziałem środków europejskich);
- przygotowanie organizacyjne i techniczne do pełnienia przez Narodowy Fundusz funkcji Krajowego Operatora Zielonych Inwestycji;
- dostosowanie organizacji służb finansowych Narodowego Funduszu do wprowadzanych od 1 stycznia 2010 r. nowych uregulowań dotyczących przepływów środków dla beneficjentów dofinansowania z PO IiŚ (przejęcie tego zadania przez Bank Gospodarstwa Krajowego) itd.

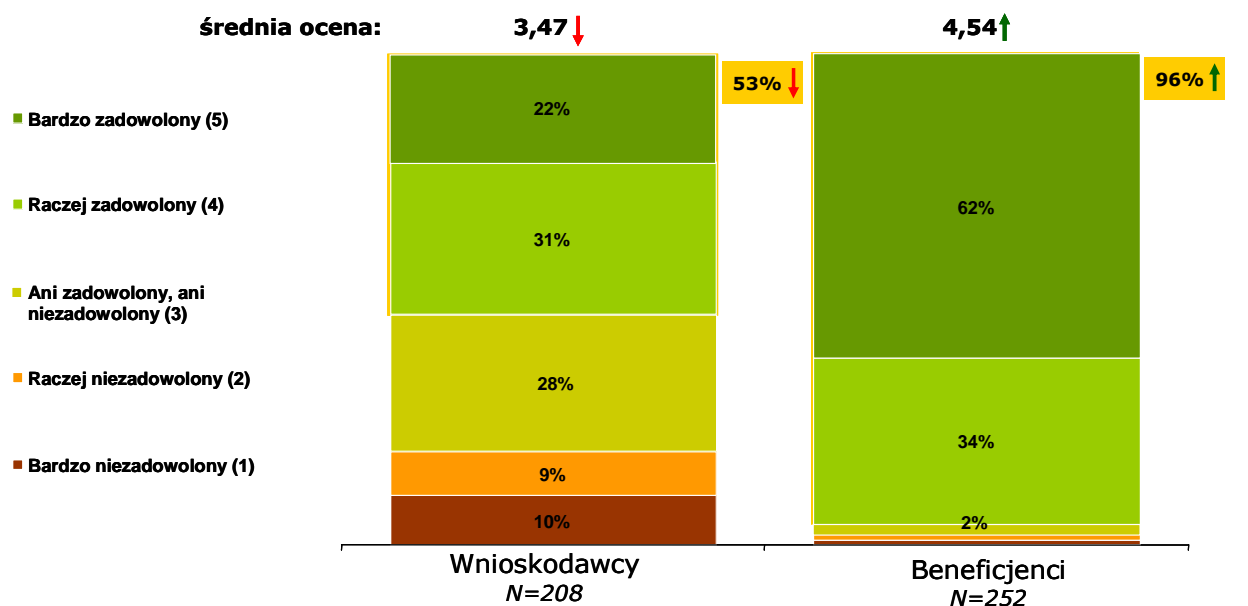
Dodatkowo, w celu poprawy jakości świadczenia usług przez Narodowy Fundusz, dla wnioskodawców i beneficjentów dofinansowania, przeprowadzono badania jakości świadczenia usług oraz sposobu postrzegania tej instytucji przez zainteresowanych współpracą.

W wyniku przeprowadzonego, przez instytut badania rynku i opinii publicznej, badania poziomu satysfakcji, z usług świadczonych przez Narodowy Fundusz, wskazano, m.in. na:

- ogólnie wysoki poziom zadowolenia beneficjentów ze współpracy z Narodowym Funduszem;
- wysoko oceniane kompetencje i przygotowanie merytoryczne pracowników;
- partnerski stosunek i brak zbędnego formalizmu w relacjach pracowników Narodowego Funduszu z beneficjentami.

Wyniki badania „Ogólnego poziomu satysfakcji” przedstawia rysunek 8.

Rysunek 8 Graficzna interpretacja „Ogólnego poziomu satysfakcji” beneficjentów i wnioskodawców z usług świadczonych przez Narodowy Fundusz

↓ ↑ Różnice istotne statystycznie przy poziomie ufności 95%

Prawie wszyscy badani beneficjenci, tj. odbiorcy dofinansowania środkami Narodowego Funduszu i środkami europejskimi, obsługiwani przez tę instytucję (łącznie 96% - vide rysunek 8) i co drugi wnioskodawca, ubiegający się o dofinansowanie są zadowoleni (na rysunku 8 wykazani jako „bardzo zadowoleni” i „raczej zadowoleni”) ze współpracy z Narodowym Funduszem (łącznie 53%).

W konkluzji opracowanego raportu firma doradcza rekomendowała, m.in.:

- poprawę dostępności pracowników, szczególnie na etapie opracowania wniosku;
- wykorzystanie strony internetowej Narodowego Funduszu, jako platformy pozyskiwania spójnych informacji oraz wymiany opinii pomiędzy beneficjentami, a Narodowym Funduszem – nowym kanałem komunikacji mogłaby być infolinia;
- komunikowanie potencjalnym beneficjentom misji Narodowego Funduszu, co przyczyni się to do poprawy jego wizerunku.

Dodatkowe wyniki badania satysfakcji, z usług świadczonych przez Narodowy Fundusz, zawiera rozdział VII.4.

IV. Realizacja Planu finansowego Narodowego Funduszu w 2009 r.

IV.1. Wykonanie Planu finansowego – tabela PFC (plan funduszu celowego)

Projekt Planu finansowego na 2009 rok, w wersji budżetowej, został uchwalony przez Radę Nadzorczą Narodowego Funduszu w dniu 13 sierpnia 2008 r. Projekt Planu został dostarczony Ministrowi Środowiska, w celu uzgodnienia, i przez niego przekazany Ministrowi Finansów. Projekt Planu finansowego Narodowego Funduszu stał się załącznikiem do ustawy budżetowej na rok 2009, uchwalonej przez Sejm RP w dniu 9 stycznia 2009 r. Plan finansowy Narodowego Funduszu na 2009 r. nie był zmieniany w trakcie roku.

Wykonanie Planu finansowego Narodowego Funduszu – tabela PFC zostało przedstawione w tabeli 5. Zestawienie to zawiera stan funduszu na początek i koniec roku, przychody oraz wydatki.

Stan funduszu jest to wartość funduszu własnego, na który składają się: kapitał podstawowy, fundusz rezerwowy oraz wynik roku obrotowego. Wartość funduszu własnego odpowiada majątkowi netto, w związku z tym tabela PFC zawiera informacje o wartościach głównych aktywów:

- środków pieniężnych;
  - papierów wartościowych Skarbu Państwa;
  - udziałów;
  - należności ogółem oraz należności z tytułu udzielonych pożyczek i kredytów,
- a także zobowiązań i pozycji zrównanych ze zobowiązaniami, wykazywanych ze znakiem „minus”, oznaczających obce źródła finansowania aktywów zarządzanych przez Narodowy Fundusz. Pozycja ta obejmuje oprócz zobowiązań długo- i krótkoterminowych, w rozumieniu ustawy o rachunkowości, rezerwy oraz rozliczenia międzyokresowe, środki funduszy zagranicznych, powierzone Narodowemu Funduszowi, a także środki zakładowego funduszu świadczeń socjalnych.

Pozycje przychodów i wydatków odpowiadają zwiększeniom i zmniejszeniom wartości funduszu własnego, z wyjątkiem wydatków inwestycyjnych własnych, które nie wpływają na wartość tego funduszu. Zarówno źródła przychodów, jak i możliwości wydatkowania zgromadzonych środków, określono w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j.: Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150, z późn. zm.).

IV.1.1. Stan funduszu

Stan funduszu (aktywa netto) na początek roku wyniósł **7.214.036** tys. zł, z tego:

• środki pieniężne:	1.793.377 tys. zł
• papiery wartościowe Skarbu Państwa:	499.301 tys. zł
• udziały:	871.353 tys. zł
• należności z tytułu udzielonych pożyczek i kredytów:	4.028.696 tys. zł
• pozostałe aktywa:	60.423 tys. zł
w tym:	
- wartości niematerialne i prawne oraz aktywa rzeczowe:	53.123 tys. zł

Zobowiązania: **-39.114** tys. zł

Na 2009 r. zaplanowano przychody (poz. II części B tabeli 5) w wysokości **3.450.886** tys. zł, a wydatki (poz. III części B tabeli 5) w wysokości **2.639.111** tys. zł.

Rzeczywiste przychody w 2009 r. wyniosły **2.395.411** tys. zł, co stanowiło 69% wielkości planowanej, a wydatki **1.280.454** tys. zł, tj. 49% planowanych wydatków. Niższe od planowanego wykonanie przychodów i wydatków jest, w głównej mierze, wynikiem uzyskania i wydatkowania mniejszej kwoty dotacji rozwojowej PO IiŚ (w części przeznaczonej dla beneficjentów), obsługiwanej przez Narodowy Fundusz oraz rezygnacją z planowanej sprzedaży części należności. W zakresie środków z PO IiŚ, dotyczących sektora środowiska niższe, od zakładanych, transfery finansowe dla beneficjentów, wynikały, przede wszystkim, z niewystarczającej ilości środków przekazanych przez Ministerstwo Środowiska. W odniesieniu do sektora energetyki zakładana w planie kwota dotacji nie została przekazana do beneficjentów, ze względu na brak podpisanej części umów o dofinansowanie. Zrezygnowano również ze sprzedaży części należności.

Zaplanowane przychody oraz planowane wydatki, miały doprowadzić do wzrostu stanu funduszu na koniec roku (poz. IV części B tabeli 5) do wysokości **7.799.625** tys. zł. W rzeczywistości fundusz osiągnął wartość **8.331.468** tys. zł, z tego:

- środki pieniężne: **990.176** tys. zł
  - papiery wartościowe Skarbu Państwa: **1.122.308** tys. zł
  - udziały: **870.054** tys. zł
  - należności z tytułu udzielonych pożyczek i kredytów: **5.340.419** tys. zł
  - pozostałe aktywa: **61.504** tys. zł
- w tym:
- wartości niematerialne i prawne oraz aktywa rzeczowe: **52.921** tys. zł

Zobowiązania: **-52.993** tys. zł

Suma bilansowa Narodowego Funduszu wyniosła na koniec 2009 r. **8.384.462** tys. zł i była wyższa od stanu na początek roku o **1.131.311** tys. zł. Oznacza to, że w ujęciu realnym suma bilansowa zwiększyła się o 12%.

IV.1.2. Przychody

Plan finansowy Narodowego Funduszu na 2009 rok, został opracowany w połowie roku 2008, w oparciu o szereg założeń i prognoz cząstkowych. Pozycje planistyczne dotyczące przychodów w zakresie składek i opłat opracowano w oparciu o kształtowanie się wpływów w poszczególnych pozycjach w przeszłości (trendy czasowe), obowiązujące przepisy prawa, regulujące m.in. terminy wnoszenia opłat, prognozowaną sytuację rynkową, czy też wskazania instytucji lub organów określających wpływy i inne. Narodowy Fundusz nie ma praktycznie żadnego wpływu na wykonanie wielkości zaplanowanych w ramach ww. pozycji przychodów. Planując przychody w zakresie odsetek od udzielonych pożyczek i kredytów oraz od wolnych środków zakładano kształtowanie się stóp procentowych na podstawie założeń do projektu ustawy budżetowej oraz prognoz uznanych instytucji finansowych. Obniżenie tempa wzrostu gospodarczego w 2009 r. wpłynęło, w zakresie większości pozycji planistycznych, na uzyskanie przychodów niższych od planowanych. Sytuacja gospodarcza kraju w 2009 r. wpływała również na działania podejmowane przez odbiorców dofinansowania środkami Narodowego Funduszu. Ograniczone własne możliwości finansowe, czy też trudności w uzyskaniu kredytów bankowych, powodowały u jednych beneficjentów zwiększone zapotrzebowanie na środki, u innych na wstrzymywanie się z realizacją przedsięwzięć, ze względu na np. brak możliwości zbilansowania ich kosztów.

W 2009 r. przychody z tytułu opłat i kar za korzystanie ze środowiska (poz. II.2.1 części B tabeli 5) wyniosły **380.832** tys. zł, przy wielkości planowanej na **401.100** tys. zł. Przychody te są skutkiem wypełniania przez podmioty korzystające ze środowiska obowiązku wnoszenia opłat, a także kar pieniężnych. Główną przyczyną niższych przychodów, w tej pozycji, należy dopatrywać się w spowolnieniu tempa wzrostu gospodarczego kraju, wywołanego globalnym kryzysem finansowym.

Przychody z tytułu opłat eksploatacyjnych i koncesyjnych (poz. II.2.2 części B tabeli 5) w 2009 r. wyniosły **217.015** tys. zł, przy wielkości planowanej na **227.000** tys. zł. Przychody te są wynikiem wnoszenia opłat, ustalanych na podstawie przepisów ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2005 r., Nr 228, poz. 1947, z późn. zm.). Przychody nieznacznie niższe od planowanych są efektem mniejszego, niż oczekiwano, wydobycia kopalin (głównie energetycznych), na skutek spowolnienia tempa wzrostu gospodarczego kraju, wywołanego globalnym kryzysem finansowym.

W zakresie przychodów wynikających z ustawy z dnia 20 stycznia 2005 r. o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji (Dz. U. Nr 25, poz. 202, z późn. zm.), Narodowy Fundusz uzyskał w 2009 r. przychody w kwocie **239.131** tys. zł (poz. II.2.7 części B tabeli 5), przy wielkości planowanej na **500.000** tys. zł. Główną przyczyną odchylenia wykonania od wartości planowanej było osłabienie tempa wzrostu gospodarczego w Polsce i spadek kursu złotego, co skutkowało gwałtownym spadkiem importu sprowadzanych pojazdów. Na zmniejszenie przychodów z ww. tytułu miała również wpływ możliwość uzyskania przez importerów certyfikatów zapewnienia sieci, zwalniających ich od ponoszenia opłat, jak również zastosowanie przez władze Niemiec dopłat do zamiany samochodów wyeksploatowanych na nowe.

Narodowy Fundusz uzyskał **796.164** tys. zł (poz. II.2.10 części B tabeli 5) przychodu z tytułu opłat i kar wynikających z ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625, z późn. zm.), przeznaczanych na wspieranie odnawialnych źródeł energii i wysokosprawną kogenerację, przy wielkości planowanej na **577.800** tys. zł. Przekroczenie planu wynika z faktu, że przy konstrukcji tej pozycji planistycznej zakładano wyższy poziom uzysku energii z odnawialnych źródeł energii w 2008 r. Dodatkowym ograniczeniem trafności prognozy był brak odpowiednio długiego szeregu danych historycznych i pojawiające się z opóźnieniem, ale posiadające cechę wysokiej wiarygodności, dane z GUS dotyczące produkcji energii elektrycznej w Polsce.

Inne przychody Narodowego Funduszu z tytułu opisanych poniżej opłat i składek wyniosły łącznie **41.378** tys. zł, wobec wielkości zaplanowanej na **24.450** tys. zł.

Przychody z tytułu opłat produktowych, uzyskiwanych na mocy ustawy z dnia 11 maja 2001 r. o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej i opłacie depozytowej (Dz. U. z 2007 r., Nr 90, poz. 607) (poz. II.2.3 części B tabeli 5), w 2009 r. wyniosły **3.708** tys. zł. Wykazywana kwota przychodów z tego tytułu nie obejmuje środków przekazanych do wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej, w wyniku redystrybucji środków z tytułu opłat produktowych za opakowania. W 2009 r. zakłócony został ustabilizowany poziom przychodów z tego tytułu, osiągany na przestrzeni ostatnich kilku lat, w kwotach po ok. **6.000** tys. zł. Niższe kwoty opłat przekazanych przez urzędy marszałkowskie to efekt osłabienia tempa rozwoju gospodarczego w 2009 r.

W 2009 r. przychody z tytułu wniesienia opłat rejestracyjnych za wydanie pozwolenia zintegrowanego (poz. II.2.4 części B tabeli 5) wyniosły **1.206** tys. zł. Prognoza przychodów z tego tytułu została opracowana i przekazana do Narodowego Funduszu przez Ministerstwo Środowiska. Odchylenie rzeczywistego wykonania od wielkości zaplanowanej stanowi efekt większej, niż zakładano, liczby wydanych pozwoleń zintegrowanych.

Przychody z tytułu opłat, o których mowa w art. 142 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2005 r., Nr 239, poz. 2019, z późn. zm.) osiągnęły w 2009 r. poziom **9.147** tys. zł (poz. II.2.5 części B tabeli 5). Przyczyną wyższego niż plan poziomu przychodów była większa liczba opłat za korzystanie ze śródlądowych dróg wodnych oraz urządzeń wodnych stanowiących własność Skarbu Państwa, usytuowanych na śródlądowych wodach powierzchniowych, opłat za oddanie w użytkowanie obwodów rybackich i opłat za oddanie w użytkowanie gruntów pokrytych wodami.

Przychody z tytułu opłat za przyznanie uprawnień do emisji do powietrza gazów cieplarnianych i innych substancji oraz opłaty za wpis do Krajowego Rejestru Uprawnień do Emisji, uzyskiwane na mocy ustawy z dnia 22 grudnia 2004 r. o handlu uprawnieniami do emisji do powietrza gazów cieplarnianych i innych substancji (Dz. U. Nr 281, poz. 2784) (poz. II.2.6 części B tabeli 5), w 2009 r. wyniosły **24.283** tys. zł. Przychody z tego tytułu nie były planowane na 2009 r. z uwagi na odwzorowanie na okres rozliczeniowy 2008–2012 struktury wpływów z pierwszego okresu rozliczeniowego (2005–2007), w którym całość przychodów odnotowano w pierwszym roku uiszczania opłat. Trwające prace nad rozporządzeniem w sprawie przyjęcia Krajowego Planu Rozdziału Uprawnień (KPRU) do emisji CO₂ na lata 2008–2012 na etapie tworzenia Planu finansowego Narodowego Funduszu stanowiły wiarygodną przesłankę niezamieszczania w Planie finansowym w 2009 r. prognozy przychodów z tego tytułu.

Przychody z tytułu opłat i kar za substancje zubożające warstwę ozonową, uzyskiwane na mocy ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o substancjach zubożających warstwę ozonową (Dz. U. Nr 121, poz. 1263, z późn. zm.), w 2009 r. wyniosły **2.309** tys. zł (poz. II.2.8 części B tabeli 5). Pozycja ta zaplanowana została na podstawie szacunków przekazanych przez Ministerstwo Środowiska.

W 2009 r. uzyskano **205** tys. zł z tytułu kar wynikających z ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o biokomponentach i biopaliwach ciekłych (Dz. U. Nr 169, poz. 1199, z późn. zm.) (poz. II.2.9 części B tabeli 5). Przychody z tego tytułu są skutkiem nakładania kar za nieprzestrzeganie regulacji w zakresie obrotu biokomponentami i biopaliwami przez Prezesa Agencji Rynku Rolnego, Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki lub wojewódzkich inspektorów inspekcji handlowej. Aktywność tych instytucji w wykrywaniu naruszeń prawa determinuje wysokość uzyskiwanych przez Narodowy Fundusz wpływów z tego tytułu.

W 2009 r. Narodowy Fundusz osiągnął przychody w wysokości **405** tys. zł (poz. II.2.11 części B tabeli 5) z tytułu kar za międzynarodowe przemieszczanie odpadów, uzyskiwanych na mocy ustawy z dnia 29 czerwca 2007 r. o międzynarodowym przemieszczaniu odpadów (Dz. U. Nr 124, poz. 859), oraz **115** tys. zł z tytułu opłat wynikających z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o zużytych sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (Dz. U. Nr 180, poz. 1495 z późn. zm.) (poz. II.2.12 części B tabeli 5).

Przychody pozostałe (poz. II.3 części B tabeli 5), w 2009 r. wyniosły **280.434** tys. zł, przy wielkości planowanej na **659.400** tys. zł, z tego:

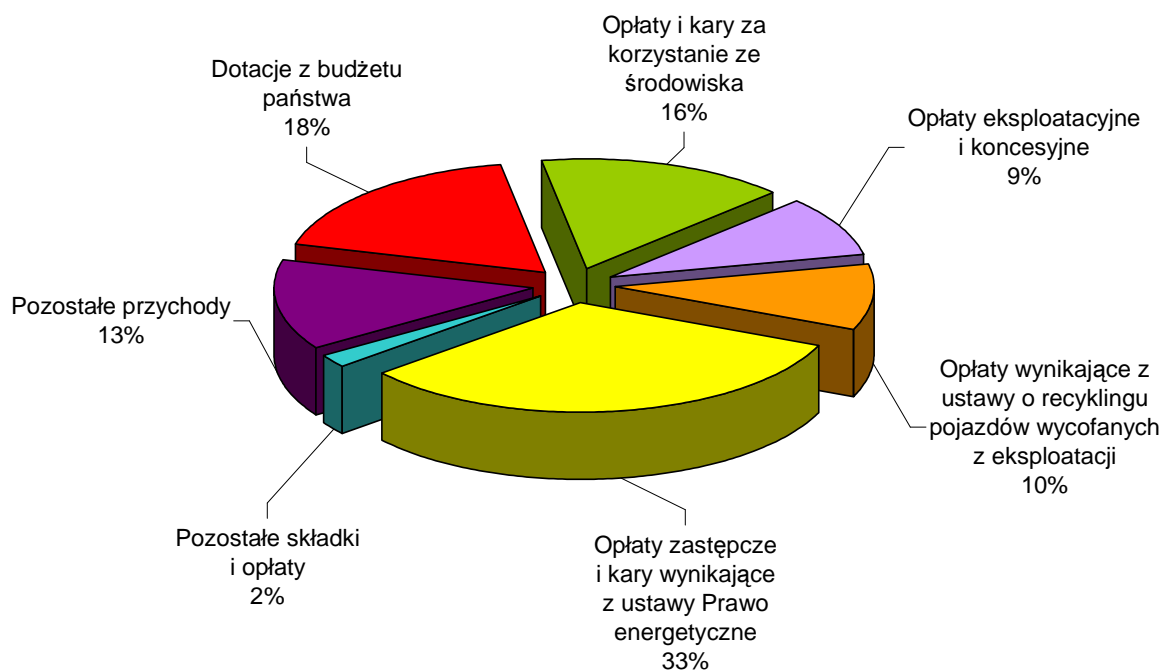
- przychody z tytułu odsetek od pożyczek i kredytów **117.102** tys. zł – niższe niż plan wykonanie spowodowane było głównie redukcją stóp procentowych, ogłaszanych przez NBP, w wysokości wyższej niż planowano;
- przychody z papierów wartościowych oraz oprocentowania lokat i rachunków bankowych **140.552** tys. zł – niższe niż plan wykonanie spowodowane było mniejszym średniorocznym stanem wolnych środków oraz niższymi, niż zakładano, stopami oprocentowania;
- przychody z dywidendy od posiadanych akcji i udziałów **2.423** tys. zł;
- przychody pozostałe **20.357** tys. zł.

Czynnikiem, który zdecydował o niższym od planowanego wykonania pozostałych przychodów była rezygnacja w 2009 r. z zakładanej, w projekcie Planu finansowego na 2009 r., sprzedaży należności z tytułu udzielonych pożyczek w kwocie **300** mln zł. Dla zapewnienia płynności finansowej Narodowego Funduszu w 2009 r. wykorzystano środki wyodrębnionego subfunduszu, a wdrożone rozwiązanie pozwoliło uniknąć kosztów transakcyjnych związanych ze sprzedażą należności. Oprócz tego podjęto kroki związane z modyfikacją decyzji Komisji Europejskiej w zakresie zmniejszenia poziomu płatności końcowych, skutkujących zmniejszeniem limitu pożyczek na zachowanie płynności finansowej z Funduszu Spójności.

W Planie finansowym Narodowego Funduszu zaplanowano dotacje z budżetu państwa w wysokości **1.061.136** tys. zł (poz. II.1 części B tabeli 5). W ciągu 2009 roku do Narodowego Funduszu wpłynęło **440.457** tys. zł. Przyczyny niższych, niż planowano, wpływów dotacji rozwojowej, jak również niższe transfery środków UE dla beneficjentów PO IiŚ zostały przedstawione w rozdziale IV.1.1. Na mocy ustawy z dnia 7 listopada 2008 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z wdrażaniem funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności (Dz. U. Nr 216, poz. 1370) dotacje rozwojowe w części przeznaczonej dla beneficjentów nie stanowią przychodów Narodowego Funduszu. Plan finansowy został uchwalony przez Radę Nadzorczą w sierpniu 2008 r., przed wejściem w życie ustawy, i nie był zmieniany w ciągu 2009 r. Zarówno w planie, jak i w jego wykonaniu po stronie przychodów i wydatków, wykazywana jest dotacja rozwojowa przeznaczona dla beneficjentów. Zmienione przepisy zastosowano jedynie w rachunku zysków i strat, dlatego suma przychodów i kosztów, wykazywana tamże, jest różna od łącznych przychodów i wydatków (w zakresie dotacji) przedstawionych w Planie finansowym. Strukturę przychodów przedstawiono na rysunku 9.

Rysunek 9 Struktura przychodów Narodowego Funduszu w 2009 r.

IV.1.3. Wydatki

Kategoria wydatków obejmuje:

- dotacje – przez które rozumie się wszystkie bezzwrotne formy finansowania ochrony środowiska, w tym:
  - dotacje na realizację zadań bieżących (dotacje nieinwestycyjne), w tym dotacje ze środków pochodzących z budżetu państwa z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego i Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego;
  - dotacje inwestycyjne, obejmujące również dopłaty do oprocentowania preferencyjnych kredytów bankowych i umorzenia pożyczek oraz dotacje inwestycyjne ze środków pochodzących z budżetu państwa z PO IiŚ oraz NMF i MF EOG;
- wydatki bieżące (własne) – obejmujące wynagrodzenia, składki na ubezpieczenia społeczne, składki na Fundusz Pracy oraz pozycję pozostałe, obejmującą koszty utrzymania organów i biura Narodowego Funduszu, a także zdefiniowane w ustawie o rachunkowości: koszty finansowe, remonty oraz pozostałe koszty operacyjne;
- wydatki i zakupy inwestycyjne własne.

W 2009 r. w formie dotacji wydatkowano kwotę **1.196.086** tys. zł, z tego na dotacje inwestycyjne przypadło **948.339** tys. zł tj. 50% planowanej kwoty (poz. III.3.2 części B tabeli 5), a na dotacje nieinwestycyjne (dotacje na realizację zadań bieżących) **247.747** tys. zł, tj. 89% planowanej wielkości (poz. III.1 części B tabeli 5). Kwota wydatków dotacyjnych stanowi 55% wielkości planowanej w Planie finansowym PFC na **2.167.411** tys. zł.

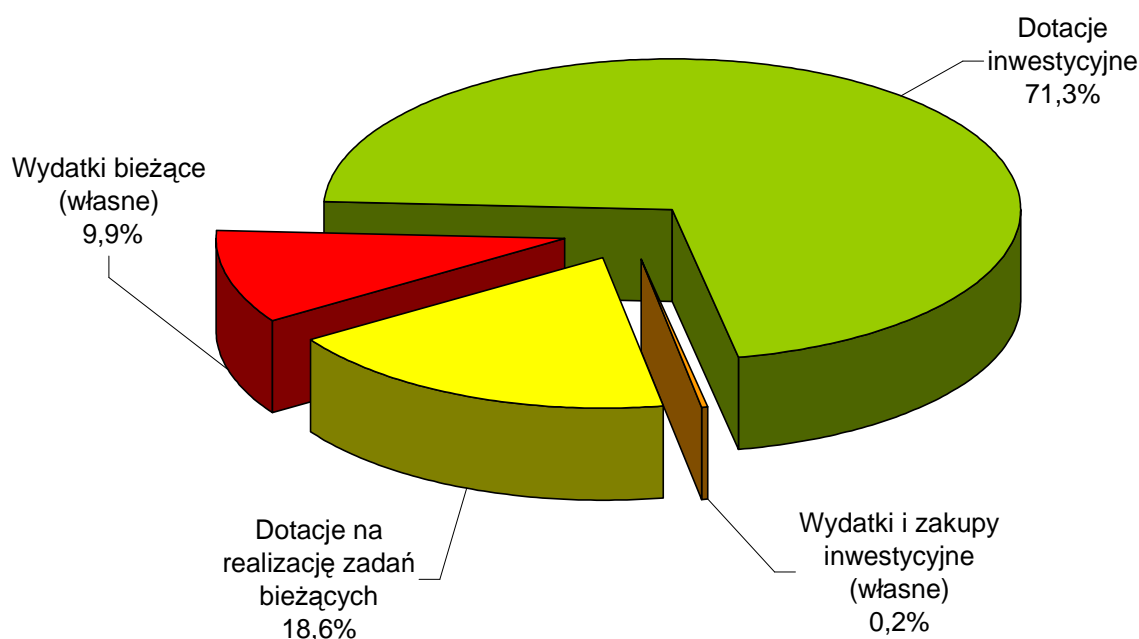
Dotacje nieinwestycyjne ze środków NMF i MF EOG, w ramach dotacji z budżetu państwa przekazane beneficjentom, wyniosły **13.725** tys. zł, tj. 6% dotacji nieinwestycyjnych ogółem.

Dotacje inwestycyjne ze środków PO IiŚ oraz NMF i MF EOG, w ramach dotacji rozwojowej, wyniosły **416.213** tys. zł, co stanowiło 44% dotacji inwestycyjnych ogółem.

Wydatki bieżące (własne) w 2009 r. wyniosły **81.893** tys. zł (poz. III.2 części B tabeli 5), tj. 18% wielkości planowanej, co wynika z odstąpienia od sprzedaży w 2009 r. należności w kwocie **300.000** tys. zł. Znaczącą pozycję w wydatkach bieżących (własnych) stanowią koszty utrzymania organów i biura w kwocie **75.568** tys. zł, wśród których dominują wynagrodzenia w wysokości **54.065** tys. zł (poz. III.2.1 części B tabeli 5) oraz wydatki na pochodne od wynagrodzeń, wynoszące **7.629** tys. zł. Plan wynagrodzeń zrealizowano w pełnej kwocie. Dodatkowo w ramach wydatków bieżących (własnych) wykazywane są koszty finansowe, które wyniosły **6.272** tys. zł tj. 2% planowanej kwoty (w tej pozycji planowane były wydatki związane ze sprzedażą należności, w ww. kwocie). Pozostałe wydatki bieżące (własne) zamknęły się kwotą **53** tys. zł.

W 2009 r. wydatki i zakupy inwestycyjne (własne) wyniosły **2.475** tys. zł (poz. III.3.1 części B tabeli 5), tj. 39% wielkości planowanej na **6.400** tys. zł. Główne pozycje to zakup komputerów i infrastruktury sprzętowej, samochodów służbowych, modernizacja centrali telefonicznej oraz systemu zasilania, a także wydatki na zakup i wdrożenie portalu internetowego PO IiŚ i Narodowego Funduszu. Strukturę wydatków przedstawiono na rysunku 10.

Rysunek 10 Struktura wydatków Narodowego Funduszu w 2009 r.

IV.2. Wpływy i wydatki środków finansowych

Stan środków pieniężnych na początek 2009 r. wyniósł **2.292.678** tys. zł (poz. 1 tabeli 6). Wpływy środków finansowych wyniosły **3.242.568** tys. zł (poz. 2 tabeli 6), z tego:

- wpływy dotacji z budżetu państwa: **457.023** tys. zł
- wpływy z tytułu zwrotu rat pożyczek i kredytów: **756.635** tys. zł

- wpływy statutowe z tytułu opłat i kar: **1.674.520** tys. zł
- wpływy z tytułu odsetek od pożyczek i kredytów (bez marży): **104.224** tys. zł
- spadek salda należności z tytułu pożyczek na zachowanie płynności finansowej udzielonych ze środków funduszu podstawowego: **20.626** tys. zł
- wpływy z tytułu przychodów z papierów wartościowych oraz oprocentowania lokat i rachunków bankowych: **177.991** tys. zł
- pozostałe: **51.549** tys. zł

Z uzyskanych wpływów, jak również wykorzystując dostępne środki, Narodowy Fundusz dokonał wypłat na kwotę **3.422.762** tys. zł (poz. 3 tabeli 6), z tego:

- wydatki na finansowanie ochrony środowiska w formie pożyczek i kredytów inwestycyjnych: **1.753.649** tys. zł
- wydatki na finansowanie ochrony środowiska w formie dotacji (bez umorzeń) łącznie ze środkami z budżetu państwa w ramach PO IiŚ oraz NMF i MF EOG: **1.143.880** tys. zł
- wydatki z tytułu kosztów bieżących działalności: **70.953** tys. zł
- wzrost salda należności z tytułu pożyczek na zachowanie płynności finansowej udzielonych ze środków wyodrębnionych subfunduszy: **376.451** tys. zł
- pozostałe: **77.829** tys. zł

W 2009 r. wypłaty przewyższyły poziom osiągniętych wpływów o kwotę **180.194** tys. zł, co doprowadziło do zmniejszenia stanu środków na koniec roku. Wyniósł on **2.112.484** tys. zł (poz. 4 tabeli 6). Niewydatkowane w 2009 r. środki pieniężne, przede wszystkim w zakresie wyodrębnionych subfunduszy, lokowano głównie w papiery wartościowe Skarbu Państwa jako bezpieczny i efektywny instrument finansowy.

IV.3. Stan zobowiązań na koniec roku

Stan zobowiązań na koniec 2009 r. obejmuje zobowiązania pozabilansowe (wynikające z zawartych umów, dotyczących finansowania ochrony środowiska ze środków własnych) oraz zobowiązania bilansowe, wykazywane w tabeli planu finansowego, zawierające zobowiązania publiczno-prawne oraz stan funduszy powierzonych i specjalnych.

Plan wypłat w roku 2010 i w latach następnych, wynikający z umów podpisanych do końca 2009 r., wynosi **3.135.875** tys. zł. Obejmuje on finansowanie pożyczkowe w kwocie **2.298.481** tys. zł oraz finansowanie dotacyjne w kwocie **837.394** tys. zł.

Zobowiązania bilansowe na koniec 2009 r. wyniosły **52.993** tys. zł, z tego:

- rezerwy na zobowiązania: **11.117** tys. zł
- zobowiązania krótkoterminowe: **41.876** tys. zł

Zobowiązania krótkoterminowe dotyczą przede wszystkim środków powierzonych (EFP PHARE, EFP SIDA itp.).

IV.4. Przychody i wydatki środków finansowych pochodzących z Unii Europejskiej rozliczanych z rachunków bilansowych

Stan środków pieniężnych, pochodzących z Unii Europejskiej, rozliczanych z rachunków bilansowych (EFP PHARE, Memorandum 013, EFP SIDA) na początek 2009 r. wyniósł **16.520** tys. zł, przychody (wpływy) wyniosły **19.618** tys. zł, wydatki wyniosły **20.042** tys. zł, stan środków na koniec 2009 r. wyniósł **16.096** tys. zł (poz. 14 tabeli 7).

IV.5. Subfundusze

Informację o stanie środków pieniężnych na początek i koniec 2009 r. wyodrębnionych subfunduszy oraz ich wpływy i wydatki przedstawiono w tabeli 7.

Gromadzenie środków na wyodrębnionych subfunduszach było wynikiem obowiązywania przepisów prawnych, w których określone zostały zasady gospodarowania wpływami z określonych tytułów. Środki wyodrębnionych subfunduszy pozostawały poza pełną dyspozycją Narodowego Funduszu.

Na koniec 2009 r. stan finansowy wydzielonych subfunduszy stanowił 23% udziału w majątku netto Narodowego Funduszu i 90% w stanie środków pieniężnych i papierów wartościowych na koniec roku. Na rachunkach subfunduszy odnotowano wpływy w kwocie **1.479.117** tys. zł oraz wypłaty w kwocie **1.742.707** tys. zł.

Gromadzenie środków na wyodrębnionych subfunduszach, do wypłaty w kolejnych latach, spowodowało utrzymywanie się stanu środków pieniężnych na wysokim poziomie, przy ograniczonych możliwościach pożyczkowego finansowania innych przedsięwzięć, niezwiązanych ze ściśle określonymi (w ustawie Prawo ochrony środowiska i innych odrębnych ustawach) celami wydatkowania środków z subfunduszy. Sytuacja ta w 2010 r. powinna ulec zmianie, w związku ze zmianą przepisów prawa w tym zakresie.

IV.6. Podsumowanie

Sprawozdanie finansowe Narodowego Funduszu za rok obrotowy 2009 zostało zbadane przez biegłego rewidenta – firmę KPMG Sp. z o.o. w Warszawie. Biegły rewident uznał, że sprawozdanie jest zgodne z wpływającymi na jego treść przepisami prawa, a także w sposób rzetelny i jasny przedstawia informacje istotne dla oceny sytuacji finansowej i majątkowej Narodowego Funduszu. Opinia biegłego rewidenta, badającego Sprawozdanie finansowe Narodowego Funduszu za rok obrotowy 2009 r. przedstawiona została w załączniku 1, a podstawowe dane finansowe Narodowego Funduszu w 2009 r. w załączniku 2.

IV. 7. Tabele realizacji planu finansowego

Plan finansowy Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej – tabela PFC części A i B przedstawiono w tabeli 5.

Tabela 5 Plan finansowy Narodowego Funduszu na 2009 r. (tys. zł)

Część A						
Lp.	Treść	Wykonanie 2008 r.	Plan na 2009 r. (PFC)	Wykonanie 2009 r.	Wskaźnik 5/4 (%)	Wskaźnik 5/3 (%)
1	2	3	4	5	6	7
I	Zadania wynikające z ustawy tworzącej fundusz celowy	881 358	2 167 411	1 196 086	55,2%	135,7%
1.1	wydatki na realizację zadań bieżących	245 900	278 490	247 747	89,0%	100,8%
1.2	wydatki majątkowe	635 458	1 888 921	948 339	50,2%	149,2%

Część B

Lp.	Treść	Wykonanie 2008 r.	Plan na 2009 r. (PFC)	Wykonanie 2009 r.	Wskaźnik 5/4 (%)	Wskaźnik 5/3 (%)
1	2	3	4	5	6	7
I	Stan funduszu na początek roku	6 279 981	6 981 450	7 214 036	103,3%	114,9%
	w tym:					
1	Środki pieniężne	1 434 505	922 295	1 793 377	194,4%	125,0%
2	Udziały	862 577	821 862	871 353	106,0%	101,0%
3	Papiery wartościowe Skarbu Państwa		1 200 000	499 301	41,6%	
4	Należności	4 001 490	4 044 155	4 035 996	99,8%	100,9%
	w tym: z tytułu udzielonych pożyczek i kredytów	3 992 621	4 037 615	4 028 696	99,8%	100,9%
5	Zobowiązania (minus)	-72 214	-60 644	-39 114	64,5%	54,2%
	w tym: z tytułu zaciągniętego kredytu					
6	Pozostałe aktywa	53 623	53 781	53 123	98,8%	99,1%
II	Przychody	1 895 546	3 450 886	2 395 411	69,4%	126,4%
1	Dotacje z budżetu państwa, w tym:	69 612	1 061 136	440 457	41,5%	632,7%
1.1	na inwestycje	67 254	1 018 921	416 213	40,8%	618,9%
2	Składki i opłaty	1 517 984	1 730 350	1 674 520	96,8%	110,3%
2.1	- opłaty i kary za korzystanie ze środowiska	397 591	401 100	380 832	94,9%	95,8%
2.2	- opłaty eksploatacyjne i koncesyjne	225 812	227 000	217 015	95,6%	96,1%
2.3	- opłaty produktowe	6 060	6 000	3 708	61,8%	61,2%
2.4	- opłaty rejestracyjne za wydanie pozwolenia zintegrowanego	1 223	300	1 206	401,9%	98,6%
2.5	- opłaty o których mowa w art.142 ustawy Prawo wodne	4 870	5 000	9 147	182,9%	187,8%
2.6	- opłaty za przyznanie uprawnień do emisji	21 937		24 283		110,7%
2.7	- opłaty wynikające z ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji	490 370	500 000	239 131	47,8%	48,8%
2.8	- opłaty za substancje zubożające warstwę ozonową	2 258	2 000	2 309	115,4%	102,2%
2.9	- kary wynikające z ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych	274	150	205	136,7%	74,8%
2.10	- opłaty zastępcze i kary wynikające z ustawy Prawo energetyczne	367 343	577 800	796 164	137,8%	216,7%
2.11	- kary wynikające z ustawy o międzynarodowym przemieszczaniu odpadów	51	1 000	405	40,5%	793,5%
2.12	- opłaty i kary wynikające z ustawy o zużytych sprzęcie elektrycznym i elektronicznym	195	10 000	115	1,2%	59,1%
3	Pozostałe przychody	307 950	659 400	280 434	42,5%	91,1%
	w tym:					
	- przychody z odsetek od pożyczek i kredytów	120 934	147 400	117 102	79,4%	96,8%
III	Wydatki	963 491	2 639 111	1 280 454	48,5%	132,9%
1	Dotacje na realizację zadań bieżących	245 900	278 490	247 747	89,0%	100,8%
2	Wydatki bieżące (własne)	80 134	465 300	81 893	17,6%	102,2%
2.1	- wynagrodzenia	49 309	54 110	54 065	99,9%	109,6%
2.2	- składki na ubezpieczenie społeczne	5 786	8 650	6 450	74,6%	111,5%
2.3	- składki na Fundusz Pracy	1 175	1 330	1 179	88,6%	100,3%
2.4	- pozostałe, w tym:	23 864	401 210	20 199	5,0%	84,6%
2.4.1	- odsetki od kredytu		29 260			
2.4.2	- remonty	433	800	462	57,8%	106,7%
2.4.3	- inne w tym:	23 431	371 150	19 737	5,3%	84,2%
	- pozostałe koszty finansowe	12 085	354 950	6 272	1,8%	51,9%
3	Wydatki inwestycyjne	637 457	1 895 321	950 814	50,2%	149,2%
3.1	- wydatki inwestycyjne (własne) i wydatki na zakupy inwestycyjne (własne) ^{*)}	2 000	6 400	2 475	38,7%	123,7%
3.2	- dotacje inwestycyjne	635 457	1 888 921	948 339	50,2%	149,2%
IV	Stan funduszu na koniec roku (I+II-III)	7 214 036	7 799 625	8 331 468	106,8%	115,5%
	w tym:					
1	Środki pieniężne	1 793 377	1 434 220	990 176	69,0%	55,2%
2	Udziały	871 353	805 612	870 054	108,0%	99,9%
3	Papiery wartościowe Skarbu Państwa	499 301	1 200 000	1 122 308	93,5%	224,8%
4	Należności	4 035 996	4 857 655	5 349 002	110,1%	132,5%
	w tym: z tytułu udzielonych pożyczek i kredytów	4 028 696	4 851 115	5 340 419	110,1%	132,6%
5	Zobowiązania (minus)	-39 114	-553 644	-52 993	9,6%	135,5%
	w tym: z tytułu zaciągniętego kredytu		-500 000			
6	Pozostałe aktywa	53 123	55 781	52 921	94,9%	99,6%

*) Wydatki i zakupy inwestycyjne (własne) nie zmniejszają stanu funduszu na koniec roku

Wpływy i wydatki środków finansowych w 2009 r. przedstawiono w tabeli 6.

Tabela 6 Wpływy i wydatki środków finansowych w 2009 r. (tys. zł)

Poz.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2008 r.	Wykonanie 2009 r.	Wskaźnik 4/3 (%)
1	2	3	4	5
1	Stan środków pieniężnych i papierów wartościowych Skarbu Państwa na początek roku*	1 434 505	2 292 678	159,8%
1.1	Środki pieniężne	1 434 505	1 793 377	125,0%
1.2	Papiery wartościowe Skarbu Państwa		499 301	
2	Wpływy	2 630 034	3 242 568	123,3%
2.1	Wpływy dotacji z budżetu państwa	69 760	457 023	655,1%
2.2	Wpływy z tytułu opłat i kar za korzystanie ze środowiska	397 591	380 832	95,8%
2.3	Wpływy z tytułu opłat eksploatacyjnych i koncesyjnych	225 812	217 015	96,1%
2.4	Wpływy z tytułu opłat produktowych	6 060	3 708	61,2%
2.5	Wpływy z opłat rejestracyjnych za wydanie pozwolenia zintegrowanego	1 223	1 206	98,6%
2.6	Wpływy z opłat o których mowa w art. 142 ustawy Prawo wodne	4 870	9 147	187,8%
2.7	Wpływy z opłat za przyznanie uprawnień do emisji	21 937	24 283	110,7%
2.8	Wpływy z opłat wynikających z ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji	490 370	239 131	48,8%
2.9	Wpływy z opłat za substancje zubożające warstwę ozonową	2 258	2 309	102,2%
2.10	Wpływy z kar wynikających z ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych	274	205	74,7%
2.11	Wpływy z opłat zastępczych i kar wynikających z ustawy Prawo energetyczne	367 343	796 164	216,7%
2.12	Wpływy z kar wynikających z ustawy o międzynarodowym przemieszczaniu odpadów	51	405	793,5%
2.13	Wpływy z opłat i kar wynikających z ustawy o zużytych sprzęcie elektrycznym i elektronicznym	195	115	59,1%
2.14	Wpływy z tytułu odsetek od pożyczek i kredytów (bez marży banków)	113 375	104 224	91,9%
2.15	Wpływy z tytułu zwrotu rat pożyczek i kredytów	777 761	756 635	97,3%
2.16	Wpływy z tytułu przychodów z papierów wartościowych oraz oprocentowania lokat i rachunków bankowych	127 511	177 991	139,6%
2.17	Wpływy środków pochodzących z UE (rozliczanych bilansowo)	7 576	19 634	259,2%
2.18	Spadek salda pożyczek płatniczych (kapitał)		20 626	
2.19	Pozostałe wpływy	16 066	31 915	198,6%
3	Wydatki	1 771 860	3 422 762	193,2%
3.1	Wydatki na finansowanie ochrony środowiska w formie pożyczek i kredytów	895 359	1 753 649	195,9%
3.2	Wydatki na finansowanie ochrony środowiska w formie dotacji (bez umorzeń) - łącznie ze środkami z budżetu państwa w ramach PO IiS i NMF i MF EOG	730 455	1 143 880	156,6%
3.3	Wydatki na finansowanie ochrony środowiska w formie kapitałowej		1 440	
3.4	Wydatki z tytułu kosztów bieżących działalności	67 198	70 953	105,6%
3.5	Wydatki środków pochodzących z UE (rozliczanych bilansowo)	13 463	20 043	148,9%
3.6	Wzrost salda pożyczek płatniczych (kapitał)	51 516	376 451	730,7%
3.7	Pozostałe wydatki	11 869	51 516	434,0%
3.8	Wydatki i zakupy inwestycyjne własne	2 000	2 749	137,5%
4	Stan środków pieniężnych i papierów wartościowych Skarbu Państwa na koniec roku*	2 292 678	2 112 484	92,1%
4.1	Środki pieniężne	1 793 377	990 176	55,2%
4.2	Papiery wartościowe Skarbu Państwa	499 301	1 122 308	224,8%

* - stan środków pieniężnych i papierów wartościowych wg wyceny na 31.12.2009 r. wraz z niezapadłymi odsetkami

Przepływy środków pieniężnych w układzie subfunduszy w 2009 r. przedstawiono w tabeli 7.

Tabela 7 Środki pieniężne i papiery wartościowe Skarbu Państwa – układ subfunduszy w 2009 r. (tys. zł)

Poz.	Wyszczególnienie	Stan środków na początek 2009 r.	Wpływy	Wydatki	Stan środków na koniec 2009 r. (3+4-5)
1	2	3	4	5	6
1	Subfundusz geologiczny (Prawo geologiczne i górnicze)	207 305	121 970	125 023	204 253
2	Subfundusz górniczy (Prawo geologiczne i górnicze)	156 247	120 246	78 172	198 320
3	Subfundusz opłat produktowych	27 234	7 535	8 497	26 271
4	Subfundusz opłat rejestracyjnych za wydanie pozwolenia zintegrowanego	11 320	1 607	1 114	11 813
5	Subfundusz opłat o których mowa w art. 142 ustawy Prawo wodne	14 281	9 734	5 449	18 566
6	Subfundusz opłat za przyznanie uprawnień do emisji	54 978	26 617	13 576	68 019
7	Subfundusz opłat wynikających z ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji	1 279 921	313 535	1 405 796	187 659
8	Subfundusz opłat za substancje zubożające warstwę ozonową	5 700	2 540	886	7 354
9	Subfundusz kar wynikających z ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych	347	222	0	569
10	Subfundusz opłat zastępczych i kar wynikających z ustawy Prawo energetyczne	402 828	874 703	103 864	1 173 667
11	Subfundusz kar wynikających z ustawy o międzynarodowym przemieszczaniu odpadów	51	410	0	461
12	Subfundusz opłat i kar wynikających z ustawy o zużytych sprzęcie elektrycznym i elektronicznym	992	0	331	661
13	Razem wydzielone subfundusze*	2 161 204	1 479 117	1 742 707	1 897 613
14	Powierzone środki europejskie*	16 520	19 618	20 042	16 096
15	Środki UE pochodzące z dotacji budżetowej*	660	455 235	439 327	16 569
16	Fundusz podstawowy*	114 294	1 288 598	1 220 686	182 206
17	RAZEM (13+14+15+16)	2 292 678	3 242 568	3 422 762	2 112 484

* wpływy wykazane łącznie z niezapadłymi odsetkami

V. Realizacja Planu finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej w 2009 r.

V.1. Wstęp

Narodowy Fundusz, finansując ochronę środowiska i gospodarkę wodną w 2009 r., w ramach posiadanych i będących w jego dyspozycji środków finansowych, dążył do maksymalizacji efektu ekologicznego.

Dokonując w 2009 r. wyboru przedsięwzięć do dofinansowania kierowano się, przede wszystkim, zasadą prowadzenia gospodarki finansowej w sposób zapewniający pełne wykorzystanie środków europejskich niepodlegających zwrotowi, przeznaczonych na ochronę środowiska i gospodarkę wodną.

Efekty ekologiczne, opisane w tym rozdziale, dotyczą planowanych do uzyskania wielkości z umów podpisanych w 2009 r. W przypadku umów, dla których efekt ekologiczny jest równoważny efektowi rzeczowemu przedstawiono efekt rzeczowy. Prezentowane efekty ekologiczne i rzeczowe odnoszą się do całego przedsięwzięcia, a nie jedynie do jego części finansowanej przez Narodowy Fundusz.

Realizacja Planu finansowania ochrony środowiska w 2009 r. przedstawiona została z uwzględnieniem źródeł pochodzenia środków, form dofinansowania i przeznaczenia środków w podziale na:

- finansowanie przedsięwzięć realizowanych bez udziału środków europejskich;
- finansowania przedsięwzięć realizowanych z udziałem z środków europejskich.

Podstawą do udzielania dofinansowania były programy priorytetowe, w których ustalono szczegółowe zasady oraz kryteria wyboru przedsięwzięć.

Plan działalności Narodowego Funduszu na 2009 r., w zakresie wydatków na ochronę środowiska i gospodarkę wodną, był dwukrotnie zmieniany, uchwałami Rady Nadzorczej z 24 lutego i 18 sierpnia 2009 r. Celem zmian Planu było dostosowanie, zawartych w nim wielkości planistycznych, do aktualnego zapotrzebowania i w rezultacie możliwie pełnego wykorzystania środków będących w dyspozycji Narodowego Funduszu.

V.2. Finansowanie przedsięwzięć realizowanych bez udziału środków europejskich

V.2.1. Wstęp

W rozdziale tym omówiono wydatki Narodowego Funduszu na ochronę środowiska i gospodarkę wodną na finansowanie przedsięwzięć realizowanych bez udziału środków europejskich (finansowanie w dziedzinach). W strukturze całkowitych wydatków pozycja ta ma malejący udział, wynikający z przeznaczania przez Narodowy Fundusz coraz większych kwot na współfinansowanie przedsięwzięć realizowanych z udziałem środków europejskich. Największymi środkami finansowane są, przede wszystkim, przedsięwzięcia wskazane przez Ministra Środowiska służące realizacji Polityki Ekologicznej Państwa. Jak wskazano w rozdziale III w 2009 r. jedynie 16% środków przeznaczonych na ochronę środowiska

i gospodarkę wodną, dzięki działalności Narodowego Funduszu, wydatkowano na finansowanie w dziedzinach.

W rozdziale V.2.2 zamieszczono zestawienia tabelaryczne przedstawiające wydatki w dziedzinach, w podziale na finansowanie pożyczkowe i dotacyjne, a w kolejnych podrozdziałach, tj. V.2.3-V.2.14 przedstawiono najbardziej istotne informacje dotyczące kierunków rozdysponowania środków (dla dziedzin), liczby podpisanych umów i planowanych do uzyskania efektów ekologicznych i rzeczowych z tych umów.

V.2.2. Tabele finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej w 2009 r.

Tabela 8 Pożyczkowe finansowanie ochrony środowiska przedsięwzięć realizowanych bez udziału środków europejskich – finansowanie w dziedzinach w 2009 r. (tys. zł)

Poz.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2008 r.	Plan 2009 r.	Wykonanie 2009 r.	Wskaźnik 5/4 (%)	Wskaźnik 5/3 (%)
1	2	3	4	5	6	7
1	Ochrona wód	10 201	6 696	6 937	103,6%	68,0%
2	Ochrona powietrza	175 422	99 000	82 088	82,9%	46,8%
3	Ochrona powierzchni ziemi	9 216	50 500	13 761	27,2%	149,3%
4	Górnictwo	4 661				
5	Razem NFOŚiGW - finansowanie pożyczkowe w dziedzinach (1+2+3+4)	199 500	156 196	102 786	65,8%	51,5%

Tabela 9 Dotacyjne finansowanie przedsięwzięć realizowanych bez udziału środków europejskich – finansowanie w dziedzinach w 2009 r. (tys. zł)

Poz.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2008 r.	Plan 2009 r.	Wykonanie 2009 r.	Wskaźnik 5/4 (%)	Wskaźnik 5/3 (%)
1	2	3	4	5	6	7
1	Dotacje inwestycyjne	462 805	672 292	524 943	78,1%	113,4%
	z tego:					
1.1	Dotacje w dziedzinach	311 454	615 512	472 562	76,8%	151,7%
	z tego:					
1.1.1	Ochrona wód	84	500	474	94,8%	564,3%
1.1.2	Gospodarka wodna	75 062	98 790	98 019	99,2%	130,6%
1.1.3	Ochrona powietrza	26 086	131 538	75 333	57,3%	288,8%
1.1.4	Ochrona powierzchni ziemi	8 149	49 100	21 077	42,9%	258,6%
1.1.5	Ochrona przyrody i krajobrazu	15 477	21 500	17 271	80,3%	111,6%
1.1.6	Leśnictwo	8 649	33 400	30 166	90,3%	348,8%
1.1.7	Górnictwo	71 000	81 483	76 744	94,2%	108,1%
1.1.8	Geologia	92 865	130 000	101 439	78,0%	109,2%
1.1.9	Monitoring Środowiska	4 849	17 000	15 139	89,1%	312,2%
1.1.10	Zapobieganie klęskom żywiołowym i poważnym awariom oraz usuwanie ich skutków	5 280	40 201	27 101	67,4%	513,3%
1.1.11	Edukacja ekologiczna	3 953	12 000	9 799	81,7%	247,9%
1.2	Pozostałe - odniesione do dziedzin	151 351	56 780	52 381	92,3%	34,6%
	z tego:					
1.2.1	Umorzenia pożyczek	150 902	56 600	52 207	92,2%	34,6%
1.2.2	Dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych	449	180	174	96,7%	38,8%
2	Dotacje nieinwestycyjne	237 229	255 396	230 780	90,4%	97,3%
	z tego:					
2.1	Ochrona powietrza	11 618	16 415	13 754	83,8%	118,4%
2.2	Ochrona powierzchni ziemi	32 472	57 600	54 725	95,0%	168,5%
2.3	Ochrona przyrody i krajobrazu	6 076	11 000	9 570	87,0%	157,5%
2.4	Leśnictwo	841	5 000	3 844	76,9%	457,1%
2.5	Górnictwo	71	45	41	91,1%	57,7%
2.6	Geologia	14 593	27 618	21 371	77,4%	146,4%
2.7	Monitoring Środowiska	59 395	70 000	69 624	99,5%	117,2%
2.8	Zapobieganie klęskom żywiołowym i poważnym awariom oraz usuwanie ich skutków	648	2 200	1 265	57,5%	195,2%
2.9	Edukacja ekologiczna	96 856	44 216	38 544	87,2%	39,8%
2.10	Ekspertyzy i prace naukowo-badawcze	14 659	21 302	18 042	84,7%	123,1%
3	Razem NFOŚiGW - finansowanie dotacyjne w dziedzinach (1+2)	700 034	927 688	755 723	81,5%	108,0%

V.2.3. Ochrona wód

Programy priorytetowe realizowane w dziedzinie ochrony wód w 2009 r. to:

- Program dla przedsięwzięć w zakresie gospodarki ściekowej w aglomeracjach ujętych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych, które do 2010 r. muszą zostać wyposażone w systemy kanalizacji zbiorczej oraz oczyszczalnie ścieków;
- Program dla wspierania projektów i inwestycji poza granicami kraju.

W ramach finansowania pożyczkowego wypłacono **6.937** tys. zł z planowanych **6.696** tys. zł (poz. 1 tabeli 8).

W formie dotacji inwestycyjnych wypłacono **474** tys. zł, z kwoty planowanej na **500** tys. zł (poz. 1.1.1 tabeli 9). We wskazanej kwocie dofinansowane zostało przedsięwzięcie dotyczące „Zmniejszenia zagrożenia ekologicznego wywołanego nagromadzeniem się osadu w lagunach

osadowych, położonych na terenie zalewowym rzeki Bug w Brzeskiej Komunalnej Oczyszczalni Ścieków” na terenie Republiki Białorusi.

Zestawienie umów, zawartych w zakresie ochrony wód w 2009 r., przedstawia tabela 10, a planowane do uzyskania efekty ekologiczne i rzeczowe, dla ochrony wód i gospodarki wodnej, z umów zawartych przedstawione są w tabeli 12.

Tabela 10. Umowy zawarte w 2009 r. w dziedzinie ochrony wód wg form finansowania

Wyszczególnienie	Liczba umów	Kwota umów (tys. zł)	Wartość kosztorysowa przedsięwzięć (tys. zł)	Udział środków Narodowego Funduszu (%)
Pożyczki inwestycyjne	1	6 927	10 686	64,8%
Dotacje inwestycyjne	1	1 663	1 663	100,0%
Razem	2	8 590	12 349	69,6%

V.2.4. Gospodarka wodna

W zakresie gospodarki wodnej w 2009 r. funkcjonował Program dla przedsięwzięć budowy zbiorników wodnych i obiektów hydrotechnicznych.

W ramach tej dziedziny wydatkowano w formie dotacji inwestycyjnych **98.019** tys. zł, co stanowi 99% kwoty planowanej na **98.790** tys. zł (poz. 1.1.2 tabeli 9), w tym:

- inwestycja wskazane przez Ministra Środowiska, w tym:
  - **88.243** tys. zł na budowę stopnia wodnego Malczyce na rzece Odrze rok 2009,
  - **1.962** tys. zł na wykonanie dokumentacji dotyczącej kompleksowej rekonstrukcji Kanału Augustowskiego,
- **3.500** tys. zł na wspieranie proekologicznych form transportu w żegludze śródlądowej.

Z planowanej do wydatkowania kwoty **40** tys. zł, ze środków pochodzących z przychodów wynikających z art. 142 ustawy Prawo wodne, przede wszystkim, na utrzymanie katastru wodnego oraz odbudowę ekosystemów zdegradowanych przez niewłaściwą eksploatację zasobów wodnych, nie zrealizowano wypłat.

Zestawienie umów, zawartych w zakresie gospodarki wodnej w 2009 r. przedstawia tabela 11, a planowane do uzyskania efekty ekologiczne i rzeczowe, dla ochrony wód i gospodarki wodnej, z umów zawartych przedstawione są w tabeli 12.

Tabela 11 Umowy zawarte w 2009 r. w dziedzinie gospodarki wodnej wg form finansowania

Wyszczególnienie	Liczba umów	Kwota umów (tys. zł)	Wartość kosztorysowa przedsięwzięć (tys. zł)	Udział środków Narodowego Funduszu (%)
Dotacje inwestycyjne	8	110 856	110 870	100,0%

Tabela 12 Efekty ekologiczne i rzeczowe z umów zawartych w 2009 r. w dziedzinach ochrony wód i gospodarki wodnej

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Wielkość efektu
1	Liczba osób objętych ochroną przeciwpowodziową (os.)	2 000
2	Powierzchnia terenów bezpośrednio objętych ochroną przeciwpowodziową (ha)	1 000
3	Powierzchnia trwale wyłączona z dotychczasowego użytkowania w związku z eksploatacją infrastruktury hydrotechnicznej (wskaźnik monitorowania wpływu na środowisko) (km ²)	3
4	Regulacja stosunków wodnych na powierzchni (ha)	4 000
5	Zmniejszenie presji na środowisko (szt.)**	1
6	KPOŚK (szt.) **	1
7	Przyrost ilości mieszkańców objętych systemem zbierania ścieków (Mk/RLM)	1 420
8	Przyrost ilości mieszkańców wyposażonych w wodę do picia o odpowiedniej jakości (Mk)	1 280
9	Równoważna Liczba Mieszkańców ścieków oczyszczonych, w rok po zakończeniu projektu (RLM)	70
10	Długość budowanej sieci kanalizacyjnej (km)	11
11	Długość budowanej sieci wodociągowej (km)	10
12	Średniodobowa ilość ścieków oczyszczonych w rok po zakończeniu projektu (m ³ /d)	11
13	Usunięty ładunek BZT ₅ (Mg/rok)	1
14	Usunięty ładunek ChZT (Mg/rok)	1

*) - tsm - ton suchej masy

**) - szt. - liczba przedsięwzięć objętych Krajowym Programem Oczyszczania Ścieków Komunalnych

VI.2.5. Ochrona powietrza

Programy priorytetowe realizowane w dziedzinie ochrony powietrza w 2009 r. to:

- Program dla przedsięwzięć związanych z opracowaniem, zgodnie z art. 89-91 ustawy Prawo ochrony środowiska, programów ochrony powietrza i planów działania;
- Program dla przedsięwzięć w zakresie odnawialnych źródeł energii i obiektów wysokosprawnej kogeneracji (część 1).

W ramach tej dziedziny, w formie pożyczek, planowano wydatkowanie kwoty **99.000** tys. zł. Wyplaconych zostało **82.088** tys. zł (poz. 2 tabeli 8), co oznacza realizację planu w 83%. Wydatki były ponoszone głównie z przychodów wynikających z ustawy Prawo energetyczne, z przeznaczeniem na wspieranie rozwoju odnawialnych źródeł energii oraz budowy lub przebudowy sieci elektroenergetycznych, służących przyłączeniu tych źródeł.

W ramach tej dziedziny wydatkowano **75.333** tys. zł w formie dotacji inwestycyjnych (poz. 1.1.3 tabeli 9) z zaplanowanej kwoty **131.538** tys. zł, co oznacza realizację planu w 57%. Środki we wskazanej wysokości, pochodzące również z wpływów wynikających z ustawy Prawo energetyczne, wydatkowano na wspieranie rozwoju odnawialnych źródeł energii, budowy lub przebudowy sieci elektroenergetycznych służących przyłączeniu tych źródeł oraz na przedsięwzięcia z zakresu wspierania wzrostu efektywności energetycznej, w tym wysokosprawnej kogeneracji.

W ramach dotacji nieinwestycyjnych wydatkowano **13.754** zł z planu wynoszącego **16.415** tys. zł, co oznacza jego realizację w 84% (poz. 2.1 tabeli 9). Ze wskazanej kwoty wypłacono:

- **13.469** tys. zł z przychodów wynikających z ustawy o handlu uprawnieniami do emisji do powietrza gazów cieplarnianych i innych substancji na finansowanie funkcjonowania systemu handlu uprawnieniami do emisji, w tym prowadzenie Krajowego Rejestru Upnień do Emisji i realizację zadań Krajowego Administratora Systemu Handlu Upnieniami do Emisji oraz zadań dotyczących monitorowania wielkości emisji substancji objętych tym systemem;
- **285** tys. zł na programy ochrony powietrza.

Konstruując plan wypłat w tej dziedzinie przewidywane było dość znaczne zaangażowanie w ochronie powietrza środków wynikających z zapisów ustawy Prawo energetyczne na realizację przedsięwzięć z zakresu odnawialnych źródeł energii i obiektów wysokosprawnej kogeneracji (zarówno w zakresie finansowania dotacyjnego, jak również pożyczkowego). Złożone w większości w drugiej połowie 2009 r. wnioski o udzielenie pożyczek podlegają obecnie ocenie. Dodatkowo obowiązujące w 2009 r. przepisy prawne, ograniczające możliwość finansowania z tego źródła przedsięwzięć wspierających wzrost efektywności energetycznej, uniemożliwiły dofinansowanie dotacyjne m.in. przedsięwzięć termomodernizacyjnych.

W odniesieniu do finansowania pożyczkowego należy również wskazać, że potencjalni beneficjenci wstrzymywali się ze składaniem wniosków na tego rodzaju przedsięwzięcia, licząc na środki bezzwrotnej pomocy z Priorytetu IX Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (działania IX.4 i IX.1).

Zestawienie umów, zawartych w zakresie ochrony powietrza w 2009 r., przedstawia tabela 13, a planowane do uzyskania efekty ekologiczne z umów zawartych przedstawione są w tabeli 14.

Tabela 13 Umowy zawarte w 2009 r. w dziedzinie ochrony powietrza wg form finansowania

Wyszczególnienie	Liczba umów	Kwota umów (tys. zł)	Wartość kosztorysowa przedsięwzięć (tys. zł)	Udział środków Narodowego Funduszu (%)
Pożyczki	4	9 166	29 463	31,1%
Dotacje inwestycyjne	93	120 168	630 469	19,1%
Dotacje nieinwestycyjne	6	737	2 387	30,9%
Finansowanie mieszane	3	8 000	18 119	44,2%
- pożyczka	1	3 500	18 119	19,3%
- dotacja	2	4 500		24,8%
Razem	106	138 071	680 438	20,3%

Tabela 14 Efekty ekologiczne z umów zawartych w 2009 r. w dziedzinie ochrony powietrza

Poz.	Efekt ekologiczny	Wielkość efektu
1	Zmniejszenie emisji CO ₂ (Mg/rok)	625 950
2	Zmniejszenie emisji innych zanieczyszczeń (Mg/rok)	6
3	Zmniejszenie emisji NO _x (Mg/rok)	790
4	Zmniejszenie emisji pyłu (Mg/rok)	670
5	Zmniejszenie emisji SO ₂ (Mg/rok)	680
6	Zmniejszenie zapotrzebowania na energię cieplną (GJ/rok)	429 208
7	Zmniejszenie zużycia energii pierwotnej (GJ/rok)	15 835
8	Zwiększenie produkcji energii cieplnej - inne źródła (GJ/rok)	535 062
9	Zwiększenie produkcji energii cieplnej z biogazu (GJ/rok)	72 219
10	Zwiększenie produkcji energii cieplnej z biomasy (GJ/rok)	46 867
11	Zwiększenie produkcji energii elektrycznej - inne źródła (MWh/rok)	47 185

VI.2.6. Ochrona powierzchni ziemi

Programy priorytetowe realizowane w dziedzinie ochrony powierzchni ziemi w 2009 r. to:

- Program dla przedsięwzięć w zakresie wsparcia gospodarowania odpadami opakowaniowymi i poużytkowymi oraz edukacji ekologicznej i rozwoju technologii w tych dziedzinach;
- Program dla przedsięwzięć w zakresie wsparcia gospodarowania odpadami zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz edukacji ekologicznej i rozwoju technologii w tych dziedzinach;
- Program dla przedsięwzięć w zakresie wsparcia gospodarowania odpadami niebezpiecznymi, w tym niebezpiecznymi odpadami medycznymi i weterynaryjnymi.
- Program dla przedsięwzięć w zakresie likwidacji mogilników zawierających przeterminowane środki ochrony roślin;
- Program dla przedsięwzięć w zakresie zamykania i rekultywacji składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, niespełniających wymogów obowiązującego prawa;
- Program dla przedsięwzięć związanych z międzynarodowym przemieszczaniem odpadów.
- Program dla przedsięwzięć w zakresie redukcji ilości składowanych odpadów poprzez uzupełnianie i rozbudowę systemów służących ich zagospodarowaniu;
- Program dla przedsięwzięć w zakresie wsparcia zbierania i demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji oraz gospodarowanie odpadami powstałymi w wyniku demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji.

Plan pożyczkowy w tej pozycji został zrealizowany w 27%. Z planowanej kwoty **50.500** tys. zł wypłacono **13.761** tys. zł (poz. 3 tabeli 8), z tego:

- **13.540** tys. zł na finansowanie przedsięwzięć związanych, przede wszystkim, z realizacją Krajowego Planu Gospodarki Odpadami, w tym m.in. na:
  - rozbudowę zakładów unieszkodliwiania odpadów,
  - rekultywację składowisk odpadów,
  - kompleksowe systemy gospodarowania odpadami,
- **221** tys. zł z przychodów wynikających z ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji, z przeznaczeniem na dofinansowanie działań inwestycyjnych w zakresie zbierania i demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji oraz gospodarowania odpadami powstałymi w wyniku demontażu takich pojazdów.

Plan wypłat dotacji inwestycyjnych został zrealizowany w 43%. Z planowanej kwoty **49.100** tys. zł wypłacono **21.077** tys. zł (poz. 1.1.4 tabeli 9), z tego:

- **16.690** tys. zł na finansowanie przedsięwzięć związanych m.in. z rozwojem selektywnej zbiórki odpadów, likwidacją mogilników oraz zamykaniem i rekultywacją składowisk odpadów komunalnych, w tym m.in. na:
  - utylizację odpadu niebezpiecznego w postaci utleniacza paliwa raketowego magazynowanego na terenie jednostek wojskowych,
  - likwidację odpadów przeterminowanych środków ochrony roślin oraz innych odpadów niebezpiecznych zgromadzonych w mogilnikach,
- **3.491** tys. zł z przychodów wynikających z opłat produktowych na realizację przedsięwzięcia dotyczącego wprowadzenia recyklingu zużytych opon oraz kontenerów do selektywnej zbiórki odpadów użytkowych powstających z opon;
- **849** tys. zł z przychodów wynikających z ustawy o substancjach zubożających warstwę ozonową na dofinansowanie działań związanych ze zbiórką odpadów zawierających substancje kontrolowane oraz działań w zakresie gromadzenia i unieszkodliwiania substancji kontrolowanych;
- **48** tys. zł z przychodów wynikających z ustawy o międzynarodowym przemieszczaniu odpadów na dofinansowanie działań w zakresie szkolenia organów administracji publicznej wykonujących obowiązki Rzeczypospolitej Polskiej związane z kontrolą i nadzorem nad międzynarodowym przemieszczaniem odpadów, zakupu sprzętu i oprogramowania dla tych organów oraz gospodarowania odpadami.

Plan wypłat dotacji nieinwestycyjnych w dziedzinie ochrony powierzchni ziemi został zrealizowany w 95%. Z planowanej kwoty **57.600** tys. zł wypłacono **54.725** tys. zł (poz. 2.2 tabeli 9) z przychodów wynikających z ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji na dofinansowanie działań nieinwestycyjnych w zakresie zbierania i demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji oraz gospodarowania odpadami powstałymi w wyniku demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji.

Znacznie niższe niż planowano wypłaty pożyczek wynikały z niewielkiej liczby wniosków o dofinansowanie, dotyczących zamykania i rekultywacji składowisk odpadów, wobec wielkości prognozowanej oraz opóźnienia w składaniu uprzednio zapowiadanych wniosków o dofinansowanie instalacji odzysku odpadów spowodowane, m.in. oddziaływaniem sytuacji

kryzysowej w gospodarce na sektor gospodarowania odpadami. Złożone w drugiej połowie 2009 roku wnioski pożyczkowe w tej dziedzinie zostały przygotowane do rozpatrzenia i wdrożenia w 2010 roku, w celu pełnej realizacji wypłat pożyczek przewidzianych w 2010 roku.

Przyczyną niepełnej realizacji wypłat dotacji inwestycyjnych w tej dziedzinie były opóźnienia w przedłożeniu ostatecznych wniosków dotyczących likwidacji mogiłników przeterminowanych środków ochrony roślin oraz wcześniej zgłaszanych i uwzględnianych w pierwotnych założeniach planistycznych wniosków, dotyczących tzw. „bomb ekologicznych” (wnioski starostów tarnogórskiego i zawierciańskiego oraz Agencji Mienia Wojskowego). Zobowiązania z umów dotacyjnych zawartych w 2009 roku pozwolą na pełną realizację planu dotacyjnego, w zakresie ochrony powierzchni ziemi, przewidzianego na rok 2010.

Zestawienie umów, zawartych w zakresie ochrony powierzchni ziemi w 2009 r., przedstawia tabela 15, a planowane do uzyskania efekty ekologiczne z umów zawartych przedstawione są w tabeli 16.

Tabela 15 Umowy zawarte w 2009 r. w dziedzinie ochrony powierzchni ziemi wg form finansowania

Wyszczególnienie	Liczba umów	Kwota umów (tys. zł)	Wartość kosztorysowa przedsięwzięć (tys. zł)	Udział środków Narodowego Funduszu (%)
Pożyczki	4	12 265	21 243	57,7%
Dotacje inwestycyjne	22	94 211	129 451	72,8%
Dotacje nieinwestycyjne	429	52 014	52 014	100,0%
Razem	455	158 490	202 708	78,2%

Tabela 16 Efekty ekologiczne z umów zawartych w 2009 r. w dziedzinie ochrony powierzchni ziemi

Poz.	Efekt ekologiczny	Wielkość efektu
1	Odpady poddane odzyskowi (Mg/rok)	203 733
2	Odpady poddane recyklingowi (Mg/rok)	350
3	Odpady zbierane selektywnie - odpady poużytkowe (Mg/rok)	45 000
4	Odzysk i unieszkodliwianie odpadów niebezpiecznych (Mg/rok)	119 572
5	Ograniczenie strumienia odpadów trafiających na składowisko (Mg/rok)	43 383
5a	w tym: odpadów biodegradowalnych (Mg/rok)	32 000
6	Pojemność składowiska uzyskana w wyniku budowy, rozbudowy lub modernizacji (tys.m ³)	8 800
7	Powierzchnia składowiska zamkniętego i poddanego rekultywacji (ha)	27
8	Powierzchnia zrehabilitowanego gruntu (ha)	29

V.2.7. Ochrona przyrody i krajobrazu

W dziedzinie ochrony przyrody i krajobrazu w 2009 r. obowiązywał Programy priorytetowy dla przedsięwzięć służących ochronie przyrody i krajobrazu.

W pozycji tej w 2009 roku w zakresie dotacji inwestycyjnych wypłacono **17.271** tys. zł z planu wynoszącego **21.500** tys. zł, co oznacza realizację planu w 80% (poz. 1.1.5 tabeli 9). W ramach wypłaconych środków wydatkowano **1.974** tys. zł z wpływów wynikających z ustawy Prawo energetyczne.

W ramach dotacji nieinwestycyjnych wypłacono **9.570** tys. zł z planu wynoszącego **11.000** tys. zł, co oznacza wykonanie planu w 87% (poz.

2.3 tabeli 9).

W 2009 r. dofinansowywane były głównie przedsięwzięcia dotyczące:

- opracowania planów ochrony przyrody;
- ochrony siedlisk przyrodniczych (ekosystemów) na obszarach chronionych oraz zachowanie różnorodności gatunkowej (w tym poprzez budowę małej infrastruktury turystycznej);
- przywracania walorów przyrodniczych cennym założeniom parkowym i pałacowo-ogrodowym;
- eliminacji bezpośrednich zagrożeń obszarów cennych przyrodniczo poprzez ograniczenie niskiej emisji, uregulowanie gospodarki ściekowej, usuwanie materiałów zawierających azbest z obszarów/gruntów będących własnością Skarbu Państwa znajdujących się na obszarach parków narodowych.

Zestawienie umów, zawartych w zakresie ochrony przyrody i krajobrazu w 2009 r., przedstawia tabela 17, a planowane do uzyskania efekty ekologiczne z umów zawartych, w dziedzinach ochrony przyrody i krajobrazu oraz leśnictwa, przedstawione są w tabeli 19.

Tabela 17 Umowy zawarte w 2009 r. w dziedzinie ochrony przyrody i krajobrazu wg form finansowania

Wyszczególnienie	Liczba umów	Kwota umów (tys. zł)	Wartość kosztorysowa przedsięwzięć (tys. zł)	Udział środków Narodowego Funduszu (%)
Dotacje inwestycyjne	70	21 036	36 035	58,4%
Dotacje nieinwestycyjne	70	24 160	29 722	81,3%
Razem	140	45 196	65 757	68,7%

V.2.8. Leśnictwo

W dziedzinie Leśnictwa w 2009 r. realizowany był Program dla przedsięwzięć służących ochronie i zrównoważonemu rozwojowi lasów.

W zakresie leśnictwa 2009 r. dofinansowywane były głównie przedsięwzięcia dotyczące:

- ochrony ekosystemów leśnych przed szkodami powodowanymi przez czynniki biotyczne i abiotyczne;
- rozwoju bazy szkółkarskiej i przechowalniczej w celu optymalizacji produkcji pod względem jakości i asortymentu materiału sadzeniowego na potrzeby renaturalizacji (przebudowy) ekosystemów leśnych i zalesień;
- zalesienia gruntów będących własnością Skarbu Państwa lub gmin;
- zwiększenia odporności biologicznej i rewitalizacji lasów poprzez ich przebudowę na terenach pokłeskowych oraz szczególnie zagrożonych wystąpieniem szkód.

W dziedzinie tej w 2009 roku w zakresie dotacji inwestycyjnych wypłacono **30.166** tys. zł, co stanowi 90% planu wynoszącego **33.400** tys. zł (poz. 1.1.6 tabeli 9).

W ramach dotacji nieinwestycyjnych zrealizowano wypłaty w kwocie **3.844** tys. zł z planu wynoszącego **5.000** tys. zł, co oznacza realizację planu w 77% (poz. 2.4 tabeli 9).

Zestawienie umów, zawartych w zakresie leśnictwa w 2009 r., przedstawia tabela 18, a planowane do uzyskania efekty ekologiczne z umów zawartych z zakresu ochrony przyrody i krajobrazu oraz leśnictwa przedstawione są w tabeli 19.

Tabela 18 Umowy zawarte w 2009 r. w dziedzinie leśnictwa wg form finansowania

Wyszczególnienie	Liczba umów	Kwota umów (tys. zł)	Wartość kosztorysowa przedsięwzięć (tys. zł)	Udział środków Narodowego Funduszu (%)
Dotacje inwestycyjne	54	33 321	56 384	59,1%
Dotacje nieinwestycyjne	10	10 104	22 054	45,8%
Razem	64	43 425	78 438	55,4%

Tabela 19 Efekty ekologiczne z umów zawartych w 2009 r. w dziedzinach ochrony przyrody i krajobrazu oraz leśnictwa

Poz.	Efekt ekologiczny	Wielkość efektu
1	Ochrona ekosystemów (szt.)*	101
2	Ochrona gatunkowa (szt.)	94
3	Ochrona i przywracanie różnorodności biologicznej ekosystemów leśnych (szt.)	7
4	Ochrona zabytkowych założeń parkowych i pałacowo-ogrodowych (szt.)	3
5	Ograniczenie skutków antropopresji (szt.)	2
6	Ograniczenie skutków antropopresji na obszarach przyrodniczo cennych (szt.)	12
7	Przeciwdziałanie i zwalczanie zagrożeń ekosystemów leśnych (szt.)	36
8	Zapewnienie sadzonek służących zalesieniom i przebudowie drzewostanów (szt.)	28
9	Zwiększenie możliwości retencyjnych siedlisk leśnych (szt.)	2
10	Zwiększenie powierzchni leśnej (ha)	151

*) - szt. - liczba przedsięwzięć realizujących ten efekt

V.2.9. Górnictwo

W dziedzinie górnictwa w 2009 r. realizowany był Program dla przedsięwzięć zmierzających do zmniejszenia uciążliwości wynikających z wydobywania kopalin i ich wzbogacania oraz ograniczenia negatywnego oddziaływania na środowisko procesów likwidacji zakładów górniczych oraz prac badawczych dla rozpoznania zasobów wód zaliczonych do kopalin:

- część 1 - przedsięwzięcia zmierzające do zmniejszenia uciążliwości wynikających z wydobywania kopalin i ich wzbogacania oraz ograniczenia negatywnego oddziaływania na środowisko procesów likwidacji zakładów górniczych;
- część 2 - przedsięwzięcia w zakresie prac badawczych dla rozpoznania zasobów wód zaliczanych do kopalin.

W ramach dotacji inwestycyjnych wypłacono **76.744** tys. zł, co stanowi 94% planu wynoszącego **81.483** tys. zł (poz. 1.1.7 tabeli 9) oraz **41** tys. zł dotacji nieinwestycyjnych z planowanych **45** tys. zł, co oznacza realizację planu w wysokości 91% (poz. 2.5 tabeli 9).

Kwotę **68.044** tys. zł wypłacono na rekultywację terenów zdegradowanych przez górnictwo siarki. Pozostałe środki przeznaczone zostały m.in. na rekultywację hałd kopalnianych, zabezpieczanie i podsadzanie wyrobisk w kopalniach oraz zakup sprzętu dla jednostek powołanych do prowadzenia działań ratowniczych.

Cała kwota dotacji wydatkowana została ze środków uzyskanych z przychodów określonych w ustawie Prawo geologiczne i górnicze.

Niepełne wydatkowanie zaplanowanej kwoty dotacji inwestycyjnych spowodowane było długotrwałą procedurą wyłaniania wykonawców przedsięwzięć oraz ograniczeniami w udzielaniu dofinansowania w związku z pracami nad przepisami o dopuszczalności pomocy publicznej (rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 15 czerwca 2009 r. w sprawie szczegółowych warunków udzielania pomocy publicznej na przedsięwzięcia związane z poszukiwaniem i rozpoznawaniem złóż wód termalnych (Dz. U. Nr 97, poz. 814)).

Zestawienie umów, zawartych w zakresie górnictwa w 2009 r., przedstawia tabela 20, a planowane do uzyskania efekty ekologiczne i rzeczowe z umów zawartych przedstawione są w tabeli 21.

Tabela 20 Umowy zawarte w 2009 r. w dziedzinie górnictwa wg form finansowania

Wyszczególnienie	Liczba umów	Kwota umów (tys. zł)	Wartość kosztorysowa przedsięwzięć (tys. zł)	Udział środków Narodowego Funduszu (%)
Dotacje inwestycyjne	9	100 569	108 106	93,0%

Tabela 21 Efekty ekologiczne i rzeczowe z umów zawartych w 2009 r. w dziedzinie górnictwa

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Wielkość efektu
1	Doposażenie jednostek powołanych do prowadzenia działań ratowniczych w górnictwie w aparaturę i sprzęt ratowniczy (szt.) *	34
2	Doposażenie organów nadzoru górniczego w sprzęt służący do monitorowania eksploatacji kopalń (szt.)	34
3	Odbudowa biologiczna terenów rekultywowanych i stworzenie warunków dla restytucji i reintrodukcji życia biologicznego (ha)	129
4	Stworzenie warunków do przeprowadzenia rekultywacji biologicznej (ha)	153
5	Wygaszenie ognisk pożarowych w czynnych termicznie rejonach hałdy lub osadników ogólnospławnych (ha)	1
6	Zmniejszenie emisji CO (Mg/rok)	1
7	Zmniejszenie emisji SO ₂ (Mg/rok)	10

*) - szt. - liczba przedsięwzięć realizujących ten efekt

V.2.10. Geologia

W dziedzinie geologii w 2009 r. realizowany był Program dla przedsięwzięć w zakresie poznania budowy geologicznej kraju oraz gospodarki zasobami złóż kopalin i wód podziemnych.

W formie dotacji inwestycyjnych wypłacono **101.439** tys. zł co stanowi 78% planu wynoszącego **130.000** tys. zł (poz. 1.8 tabeli 9). Środki wypłacano głównie na realizację przedsięwzięć w zakresie poznania budowy geologicznej kraju.

W formie dotacji nieinwestycyjnych wypłacono **21.371** tys. zł, co stanowi 77% z planu wynoszącego **27.618** tys. zł (poz. 2.6 tabeli 9). Środki przeznaczono, przede wszystkim, na dofinansowanie zadań Państwowej Służby Hydrogeologicznej.

Cała kwota dotacji wydatkowana została ze środków uzyskanych z przychodów określonych w ustawie Prawo geologiczne i górnicze.

Niepełne wykonanie planowanych do wypłaty kwot dotacji wynikało z długotrwałych procedur wyłaniania wykonawców i uzgodnień załączników do umów nowozawieranych z wykonawcami prac zleconych przez Ministra Środowiska, a tym samym przesunięciem środków przewidzianych do wypłaty w roku 2009 na rok 2010 i lata następne.

Zestawienie umów, zawartych w zakresie geologii w 2009 r., przedstawia tabela 22, a planowane do uzyskania efekty ekologiczne i rzeczowe z umów zawartych przedstawione są w tabeli 23.

Tabela 22 Umowy zawarte w 2009 r. w dziedzinie geologii wg form finansowania

Wyszczególnienie	Liczba umów	Kwota umów (tys. zł)	Wartość kosztorysowa przedsięwzięć (tys. zł)	Udział środków Narodowego Funduszu (%)
Dotacje inwestycyjne	51	197 781	206 663	95,7%
Dotacje nieinwestycyjne	6	59 988	59 988	100,0%
Razem	57	257 769	266 651	96,7%

Tabela 23 Efekty ekologiczne i rzeczowe z umów zawartych w 2009 r. w dziedzinie geologii

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Wielkość efektu
1	Badania i prace geologiczne dla ochrony środowiska (szt.) *	3
2	Dokumentowanie zasobów wód podziemnych oraz głównych zbiorników wód podziemnych (szt.)	10
3	Kartografia geologiczna, hydrogeologiczna i geośrodowiskowa (szt.)	3
4	Ocena perspektyw surowcowych kraju i gospodarka zasobami złóż kopalin (szt.)	8
5	Regionalne badania budowy geologicznej kraju (szt.)	1
6	Rozpoznanie możliwości wykorzystania energii geotermalnej oraz wód mineralnych i leczniczych: dokumentacja geologiczna (szt.)	10
7	Rozpoznanie możliwości wykorzystania energii geotermalnej oraz wód mineralnych i leczniczych: strumień ciepły (MW)	11
8	Zadania Państwowej Służby Geologicznej i Państwowej Służby Hydrogeologicznej (szt.)	9

*) - szt. - liczba przedsięwzięć realizujących ten efekt

VI.2.11. Monitoring Środowiska

Programy priorytetowe realizowane w dziedzinie monitoring środowiska w 2009 r., to:

- Program dla wspierania działalności w zakresie monitoringu środowiska;
- Program dla wspierania działalności służby hydrometeorologicznej.

W pozycji tej w ramach dotacji inwestycyjnych wypłacono **15.139** tys. zł, co oznacza realizację planu wynoszącego **17.000** tys. zł w 89% (poz. 1.1.9 tabeli 9). Wpłaty skierowane były przede wszystkim na dofinansowanie budowy laboratorium Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Białymstoku oraz zakup urządzeń laboratoryjnych dla Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska.

W ramach dotacji nieinwestycyjnych wypłacono **69.624** tys. zł, co stanowi niemal 100% planu wynoszącego **70.000** tys. zł (poz. 2.7 tabeli 9). W tej pozycji prowadzone było, przede wszystkim, dofinansowanie działalności Państwowej Służby Hydrologiczno-

Meteorologicznej w kwocie **50.000** tys. zł. Środki kierowane były również, m.in. na zadania z zakresu monitoringu rzek oraz gatunków i siedlisk przyrodniczych.

Zestawienie umów, zawartych w zakresie monitoringu środowiska w 2009 r., przedstawia tabela 24, a planowane do uzyskania efekty ekologiczne i rzeczowe z umów zawartych przedstawione są w tabeli 25.

Tabela 24 Umowy zawarte w 2009 r. w dziedzinie monitoringu środowiska wg form finansowania

Wyszczególnienie	Liczba umów	Kwota umów (tys. zł)	Wartość kosztorysowa przedsięwzięć (tys. zł)	Udział środków Narodowego Funduszu (%)
Dotacje inwestycyjne	10	11 122	11 180	99,5%
Dotacje nieinwestycyjne	22	96 139	122 833	78,3%
Razem	32	107 261	134 013	80,0%

Tabela 25 Efekty rzeczowe z umów zawartych w 2009 r. w dziedzinie monitoringu środowiska

Poz.	Efekt rzeczowy	Wielkość efektu
1	Monitoring gleb (szt.)*	1
2	Monitoring hałasu (szt.)	6
3	Monitoring lasów (szt.)	2
4	Monitoring powietrza (szt.)	13
5	Monitoring promieniowania jonizującego (szt.)	1
6	Monitoring przyrody (szt.)	15
7	Monitoring wód podziemnych (szt.)	5
8	Monitoring wód powierzchniowych (szt.)	18
9	Inny monitoring wód (szt.)	3
10	Zintegrowany monitoring środowiska przyrodniczego (szt.)	8

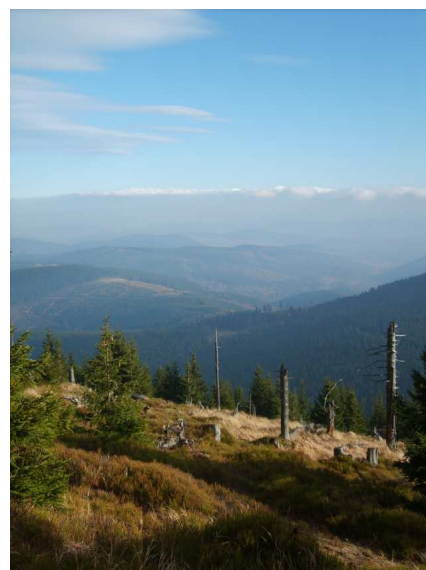
*) - szt. - liczba przedsięwzięć realizujących ten efekt

V.2.12. Zapobieganie klęskom żywiołowym i poważnym awariom oraz usuwanie ich skutków

W dziedzinie zapobiegania klęskom żywiołowym i awariom oraz usuwania ich skutków w 2009 r. realizowany był Program dla przedsięwzięć w zakresie zarządzania zasobami i przeciwdziałania zagrożeniom środowiska.

W 2009 roku w dziedzinie tej występowały dotacje inwestycyjne, na które wypłacono **27.101** tys. zł z planu wynoszącego **40.201** tys. zł (poz. 1.1.10 tabeli 9) – realizacja planu 67% oraz dotacje nieinwestycyjne, w ramach których wypłacono **1.265** tys. zł z planowanych **2.200** tys. zł, tj. plan zrealizowano w 58% (poz. 2.8 tabeli 9).

W ramach dotacji inwestycyjnych środki kierowane były, m.in. dla jednostek państwowych i ochotniczych straży pożarnych na zakup samochodów ratowniczo-gaśniczych oraz sprzętu do usuwania skutków klęsk żywiołowych, jak

również dla innych podmiotów na inwestycje związane z usuwaniem skutków klęsk żywiołowych.

Niższe niż planowano wypłaty dotacji inwestycyjnych w tej dziedzinie wynikały, przede wszystkim, z niepełnego wykorzystania środków z opracowanych programów pomocowych dotyczących współfinansowania usuwania skutków wicher i nawałnic z sierpnia 2008 oraz współfinansowania usuwania skutków powodzi na terenie województw: małopolskiego i podkarpackiego w 2008 r., jak również na pomoc dla obszarów objętych skutkami wicher, nawałnic i powodzi w 2009 r. Na opracowane w Narodowym Funduszu ww. programy pomocowe nie wpłynęła dostateczna liczba wniosków, aby w pełni wykorzystać zarezerwowane w planie na 2009 r. na ten cel środki. W ramach ww. programów pomocowych wydatkowano w 2009 r. **13.426** tys. zł dotacji inwestycyjnych oraz **736** tys. zł dotacji nieinwestycyjnych.

W ramach dotacji inwestycyjnych wypłacono m.in. środki na opracowanie programu działań związanych z realizacją Dyrektywy SAVESO II.

Zestawienie umów, zawartych w zakresie zapobiegania klęskom żywiołowym i awariom oraz usuwania ich skutków w 2009 r., przedstawia tabela 26, a planowane do uzyskania efekty ekologiczne i rzeczowe z umów zawartych przedstawione są w tabeli 27.

Tabela 26 Umowy zawarte w 2009 r. w dziedzinie zapobiegania klęskom żywiołowym i awariom oraz usuwania ich skutków wg form finansowania

Wyszczególnienie	Liczba umów	Kwota umów (tys. zł)	Wartość kosztorysowa przedsięwzięć (tys. zł)	Udział środków Narodowego Funduszu (%)
Dotacje inwestycyjne	46	30 218	46 028	65,7%
Dotacje nieinwestycyjne	6	855	855	100,0%
Razem	52	31 073	46 883	66,3%

Tabela 27 Efekty ekologiczne i rzeczowe z umów zawartych w 2009 r. w dziedzinie zapobiegania klęskom żywiołowym i awariom oraz usuwania ich skutków

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Wielkość efektu
1	Liczba osób objętych ochroną przed innymi niż powódź zagrożeniami (osoby)	100 000
2	Metody i narzędzia do analizowania zagrożeń powodowanych zdarzeniami naturalnymi lub poważnymi awariami (szt.)*	11
3	Przeciwdziałanie i likwidacja skażeń chemicznych (szt.)	40
4	Przeciwdziałanie i likwidacja skażeń promieniotwórczych (szt.)	6
5	Przeciwdziałanie i likwidacja skutków powodzi (szt.)	71
6	Przeciwdziałanie i likwidacja skutków pożarów (szt.)	41
7	Przeszkolenie służb do działań z zakresu ZŚ (szt.) **	6
8	Uruchomienie systemu szkoleń z zakresu ZŚ (szt.)	2
9	Wsparcie techniczne KSRK oraz KSRG w zakresie ratownictwa ekologicznego, chemicznego i technicznego (szt.) ***	50

*) -szt. - liczba przedsięwzięć realizujących ten efekt

**) - ZŚ - Zagrożenia Środowiska

***) - KSRK - Krajowy System Reagowania Kryzysowego; KSRG - Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy

V.2.13. Edukacja ekologiczna

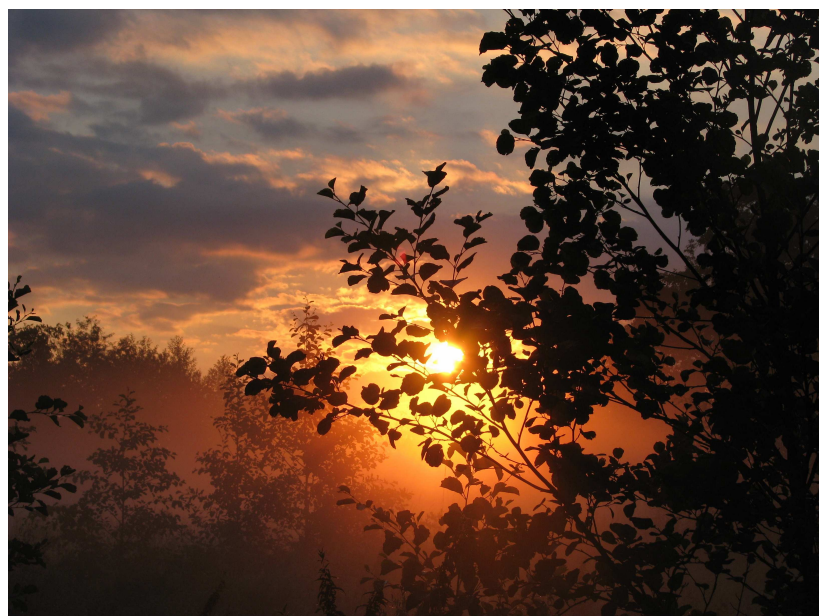
Programy priorytetowe realizowane w dziedzinie edukacji ekologicznej w 2009 r. to:

- Program dla wspierania edukacji na rzecz zrównoważonego rozwoju, w tym gospodarki wodnej oraz profilaktyki zdrowotnej dzieci i młodzieży z obszarów, na których występują przekroczenia standardów jakości środowiska;
- Program dla wspierania działalności pozarządowych organizacji ekologicznych.

W ramach dotacji inwestycyjnych wypłacono **9.799** tys. zł tj. 82% z planowanej kwoty **12.000** tys. zł (poz. 1.1.11 tabeli 9), a w zakresie dotacji nieinwestycyjnych plan zrealizowano w 87% wypłacając **38.544** tys. zł z planowanej kwoty **44.216** tys. zł (poz. 2.9 tabeli 9).

W ramach tej dziedziny środki wydatkowano na:

- **4.550** tys. zł w formie dotacji nieinwestycyjnych na edukację ekologiczną, dotyczącą selektywnego zbierania i recyklingu odpadów opakowaniowych oraz finansowanie edukacji ekologicznej, prowadzącej do odzysku, recyklingu i unieszkodliwiania odpadów poużytkowych z opon, z przychodów wynikających z opłat produktowych;
- **126** tys. zł w formie dotacji nieinwestycyjnych z przychodów wynikających z ustawy o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym z przeznaczeniem na dofinansowanie działań promocyjnych w zakresie zbierania, unieszkodliwiania i odzysku zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego;
- **9.799** tys. zł dotacji inwestycyjnych oraz **27.953** tys. dotacji nieinwestycyjnych na pozostałe przedsięwzięcia związane z edukacją ekologiczną;
- **5.916** tys. zł, w tym **416** tys. zł dotacji nieinwestycyjnych ze środków wynikających z ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji, na działania związane z obsługą polskiej Prezydencji COP 14 oraz działań edukacyjnych, promocyjnych i informacyjnych w zakresie zmian klimatu.

Zestawienie umów, zawartych w zakresie edukacji ekologicznej w 2009 r., przedstawia tabela 28, a planowane do uzyskania efekty rzeczowe z umów zawartych przedstawione są w tabeli 29.

Tabela 28 Umowy zawarte w 2009 r. w dziedzinie edukacji ekologicznej wg form finansowania

Wyszczególnienie	Liczba umów	Kwota umów (tys. zł)	Wartość kosztorysowa przedsięwzięć (tys. zł)	Udział środków Narodowego Funduszu (%)
Dotacje inwestycyjne	10	5 417	8 576	63,2%
Dotacje nieinwestycyjne	172	47 100	60 454	77,9%
w tym: Obsługa polskiej Prezydencji COP 14 oraz działań edukacyjnych, promocyjnych i informacyjnych w zakresie zmian klimatu	1	9 000	9 000	100,0%
Razem	182	52 517	69 030	76,1%

Tabela 29 Efekty ekologiczne i rzeczowe z umów zawartych w 2009 r. w dziedzinie edukacji ekologicznej

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Wielkość efektu
1	Edukacja ekologiczna dzieci i młodzieży (szt.) *	70
2	Ogólnopolskie lub ponadregionalne szkolenia oraz aktywna edukacja dla grup zawodowych wywierających największy wpływ na przyrodę (szt.)	4
3	Podwyższenie poziomu świadomości ekologicznej społeczeństwa (szt.)	143
4	Wspieranie kształcenia animatorów edukacji ekologicznej (szt.)	12
5	Wspieranie kształcenia specjalistów w szkołach wyższych (szt.)	1
6	Tworzenie partnerstw oraz moderowanie platform dialogu społecznego na rzecz ochrony środowiska (szt.)	1
7	Wzmocnienie potencjału realizacyjnego pozarządowych organizacji ekologicznych (szt.)	22
8	Wzmocnienie sieci ośrodków edukacji ekologicznej w kraju (szt.)	12

*) - szt. - liczba przedsięwzięć realizujących ten efekt

V.2.14. Ekspertyzy i prace naukowo-badawcze

Programy priorytetowe realizowane w dziedzinie ekspertyz i prac naukowo-badawczych w 2009 r. to:

- Program dla wspierania działalności badawczej i eksperckiej na rzecz ochrony środowiska;
- Program dla wspierania działalności badawczej i eksperckiej na rzecz gospodarki wodnej;
- Program dla przedsięwzięć związanych z wypełnianiem zobowiązań Polski wynikających z umów, porozumień i konwencji międzynarodowych.

W ramach tej dziedziny zaplanowano wydatkowanie **21.302** tys. zł (poz. 2.10 tabeli 9) w formie dotacji nieinwestycyjnych przede wszystkim na finansowanie zadań wskazanych przez Ministra Środowiska oraz Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej.

Środki te zostały przeznaczone:

- **5.306** tys. zł z przychodów wynikających z art. 142 ustawy Prawo wodne m.in. na ekspertyzy i prace naukowo-badawcze w zakresie opracowania planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy w Polsce, opracowanie i wdrożenie systemu GeoPortal na potrzeby wdrożenia Ramowej Dyrektywy Wodnej;
- **1.040** tys. zł na rzecz Ministra Środowiska w ramach umowy trójstronnej z przychodów z tytułu opłat rejestracyjnych za wydanie pozwolenia zintegrowanego;
- **1.282** tys. zł na rzecz Instytutu Ochrony Środowiska na realizację zadań wynikających z porozumień i konwencji międzynarodowych;

- **10.408** tys. zł na finansowanie pozostałych ekspertyz i prac naukowo-badawczych, w tym m.in. w zakresie wykonania ocen stanu technicznego i bezpieczeństwa obiektów hydrotechnicznych będących własnością Skarbu Państwa.

Zestawienie umów, zawartych w zakresie ekspertyz i prac naukowo-badawczych w 2009 r., przedstawia tabela 30 a planowane do uzyskania efekty rzeczowe z umów zawartych przedstawione są w tabeli 31.

Tabela 30 Umowy zawarte w 2009 r. w dziedzinie ekspertyz i prac naukowo-badawczych wg form finansowania

Wyszczególnienie	Liczba umów	Kwota umów (tys. zł)	Wartość kosztorysowa przedsięwzięć (tys. zł)	Udział środków Narodowego Funduszu (%)
Dotacje inwestycyjne	29	8 448	9 010	93,8%
Dotacje nieinwestycyjne	49	19 558	19 559	100,0%
Razem	78	28 006	28 569	98,0%

Tabela 31 Efekty rzeczowe z umów zawartych w 2009 r. w dziedzinie ekspertyz i prac naukowo-badawczych

Poz.	Efekt rzeczowy	Wielkość efektu
1	Ochrona przyrody - ochrona ekosystemów (szt.) *	2
2	Ochrona przyrody - ochrona gatunkowa (szt.)	28
3	Ochrona przyrody (szt.)	28
4	Ochrona powierzchni ziemi (szt.)	1
5	Ochrona powietrza (szt.)	6
6	Gospodarka wodna (szt.)	31
7	Współpraca międzynarodowa (szt.)	2
8	Zarządzanie środowiskiem (szt.)	5
9	Interdyscyplinarne (szt.)	3
10	Inne **)	7

*) - szt. - liczba przedsięwzięć realizujących ten efekt

***) - np. - wspieranie działalności badawczej i ekspertyz na rzecz ochrony środowiska w zakresie leśnictwa

V.2.15. Inne kierunki i formy finansowania ochrony środowiska

V.2.15.1. Umorzenia pożyczek

W 2009 r. zostało rozpatrzonych 96 wniosków o umorzenie części wypłaconych kwot pożyczek. Podjęto 66 uchwał o częściowym umorzeniu udzielonych pożyczek i 30 uchwał o odmowie umorzenia.

Z planowanej na 2009 r. kwoty umorzeń w wysokości **56.600** tys. zł plan zrealizowano w wysokości 92% dokonując umorzeń pożyczek na kwotę **52.207** tys. zł (poz. 1.2.1 tabeli 9), w tym:

- **20.746** tys. zł dla przedsięwzięć z zakresu ochrony wód (głównie Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych);
- **20.575** tys. zł dla przedsięwzięć z zakresu ochrony powietrza;
- **3.079** tys. zł dla przedsięwzięć z zakresu ochrony powierzchni ziemi.

Zestawienie umów, zawartych w zakresie umorzeń w 2009 r., przedstawia tabela 32.

Tabela 32 Umowy zawarte w 2009 r. w zakresie umorzeń

Wyszczególnienie	Liczba umów	Kwota umów (tys. zł)	Wartość kosztorysowa przedsięwzięć (tys. zł)	Udział środków Narodowego Funduszu (%)
Dotacje inwestycyjne	53	53 649	600 570	8,9%

V.2.15.2. Dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych

Plan dopłat do oprocentowania kredytów bankowych, rozliczany w formie dotacji inwestycyjnych, został zrealizowany w 97%. Dokonano dopłat w kwocie **174** tys. zł wobec wielkości planowanej w wysokości **180** tys. zł (poz. 1.2.2 tabeli 9). Dopłaty te dotyczyły przedsięwzięć współfinansowanych przez banki w latach poprzednich.

V.2.15.3. Inwestycje kapitałowe

Narodowy Fundusz sfinalizował w 2009 r. proces odkupu od Skarbu Państwa 1600 akcji Krajowej Agencji Poszanowania Energii S.A. za kwotę **1.440** tys. zł, wobec wielkości planowanej na **2.000** tys. zł (poz. 1.3 tabeli 1). Plan w tej pozycji został zrealizowany w 72%.

Celem nabycia przedmiotowych akcji jest zaangażowanie KAPE S.A. we wdrażanie przedsięwzięć proekologicznych w zakresie związanym z działalnością statutową Narodowego Funduszu, w tym świadczenie usług doradczych w odniesieniu do realizacji przedsięwzięć dotyczących ochrony środowiska w zakresie zrównoważonej polityki energetycznej.

VI. Finansowanie przedsięwzięć realizowanych z udziałem środków europejskich

VI.1. Wstęp

W rozdziale tym omówiono przepływy środków finansowych na ochronę środowiska i gospodarkę wodną pochodzących z funduszy europejskich, jak również współfinansowanie, realizowanych z udziałem tych funduszy przedsięwzięć, ze środków Narodowego Funduszu.

W strukturze łącznej kwoty wydatkowanych środków, będących w dyspozycji lub obsługiwanych przez Narodowy Fundusz, pozycja ta ma coraz większy udział. Jak wskazano w rozdziale III ok. 84% ogółu środków, przeznaczonych na finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej, to przekazywane beneficjentom środki pochodzenia europejskiego (transfery środków europejskich) oraz różne formy współfinansowania przedsięwzięć ze środków Narodowego Funduszu.

W rozdziale VI. 2 zamieszczone zostały zestawienia tabelaryczne prezentujące w kolejności:

- finansowanie przedsięwzięć, z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej – środki europejskie w formie dotacji;
- finansowanie przez Narodowy Fundusz, w formie dotacji, przedsięwzięć realizowanych z udziałem środków europejskich;
- finansowanie przez Narodowy Fundusz, w formie pożyczek, przedsięwzięć realizowanych z udziałem środków europejskich;
- finansowanie przedsięwzięć realizowanych z udziałem środków europejskich w formie kredytów bankowych.

W kolejnych rozdziałach przedstawione zostały:

- finansowanie przedsięwzięć ze środków ISPA/Funduszu Spójności i współfinansowanie ich ze środków Narodowego Funduszu;
- finansowanie przedsięwzięć ze środków Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko i współfinansowanie ich ze środków Narodowego Funduszu;
- finansowanie przedsięwzięć z innych środków europejskich, będących w dyspozycji Narodowego Funduszu, przez niego obsługujących lub prowadzących ich współfinansowanie.

VI.2. Tabele finansowania przedsięwzięć realizowanych z udziałem środków europejskich

Tabela 33 Środki europejskie – dotacyjne finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej (tys. zł)

Poz.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2008 r.	Plan 2009 r.	Wykonanie 2009 r.	Wskaźnik 5/4 (%)	Wskaźnik 5/3 (%)
1	2	3	4	5	6	7
1	Dotacje inwestycyjne	67 224	490 846	416 213	84,8%	619,1%
	z tego:					
1.1	Dotacje z budżetu państwa (środki przekazane do Narodowego Funduszu i wypłacone beneficjentom)	67 254	490 846	416 213	84,8%	618,9%
	z tego:					
1.1.1	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko		393 732	308 712	78,4%	
	z tego:					
1.1.1.1	Priorytet I		234 171	244 840	104,6%	
1.1.1.2	Priorytet II		76 720	35 290	46,0%	
1.1.1.3	Priorytet III		14 171			
1.1.1.4	Priorytet IV		28 670	16 255	56,7%	
1.1.1.5	Priorytet IX		40 000	12 327	30,8%	
1.1.2	Norweski Mechanizm Finansowy i Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego	67 254	97 114	107 501	110,7%	159,8%
1.2	Pozostałe środki europejskie - ewidencja bilansowa - PHARE i Transition Facility - wzmocnienie instytucjonalne¹⁾	-30				
2	Dotacje nieinwestycyjne - dotacje z budżetu państwa (środki przekazane do Narodowego Funduszu i wypłacone beneficjentom)	2 358	16 515	13 725	83,1%	582,1%
	z tego:					
2.1	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko - Priorytet IV		300	31	10,3%	
2.2	Norweski Mechanizm Finansowy i Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego	2 358	16 215	13 694	84,5%	580,7%
3	Środki europejskie - ewidencja pozabilansowa	2 676 473	2 447 371	2 153 047	88,0%	80,4%
	z tego:					
3.1	ISPA/Fundusz Spójności	2 348 962	2 420 000	2 124 030	87,8%	90,4%
3.2	Sektorowy Program Operacyjny "Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw" - działanie 2.4 ²⁾	327 511	27 371	29 017	106,0%	8,9%
4	Pozostałe środki europejskie - ewidencja bilansowa	13 462	25 773	20 043	77,8%	148,9%
	z tego:					
4.1	ISPA/Fundusz Spójności - Memorandum 013	8 875	16 550	14 017	84,7%	157,9%
4.2	EFP PHARE	4 587	6 000	6 024	100,4%	131,3%
4.3	EFP SIDA (BITS)		3 223			
4.4	Inne ³⁾			2		
5	Razem środki europejskie obsługiwane przez Narodowy Fundusz (1+2+3+4)	2 759 517	2 980 505	2 603 028	87,3%	94,3%

*) - zwrot części niewykorzystanej dotacji udzielonej w roku 2007

**) - kwota w poz. 3.2 zawiera zwrot niewykorzystanej zaliczki w kwocie 1.646,5 tys. zł

***) - rozliczenie końcowe z KE Programu PHARE PL9912

Tabela 34 Współfinansowanie przez Narodowy Fundusz, w formie dotacji, przedsięwzięć realizowanych z udziałem środków europejskich (tys. zł)

Poz.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2008 r.	Plan 2009 r.	Wykonanie 2009 r.	Wskaźnik 5/4 (%)	Wskaźnik 5/3 (%)
1	2	3	4	5	6	7
1	Dotacje inwestycyjne na współfinansowanie środków europejskich	105 428	10 902	7 183	65,9%	6,8%
	z tego:					
1.1	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko	34	580	100	17,2%	294,1%
	z tego:					
1.1.1	Priorytet I	34				
1.1.2	Priorytet IV - dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych		30	4	13,3%	
1.1.3	Priorytet V		550	96	17,5%	
1.2	Sektorowy Program Operacyjny "Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw" - działanie 2.4	105 394	6 822	6 822	100,0%	6,5%
1.3	ISPA/Fundusz Spójności - gospodarka wodno-ściekowa - dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych		3 500	261	7,5%	
2	Dotacje nieinwestycyjne na współfinansowanie środków europejskich	6 313	6 579	3 243	49,3%	51,4%
	z tego:					
2.1	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko	1 864	2 126			
	z tego:					
2.1.1	Priorytet I	1 864	1 176			
2.1.2	Priorytet V		950			
2.2	ISPA/Fundusz Spójności - Memorandum 013		4 000	2 790	69,8%	
2.3	Transition Facility - wzmocnienie instytucjonalne	4 449	453	453	100,0%	10,2%
3	Razem dotacyjne finansowanie ochrony środowiska - współfinansowanie środków europejskich (1+2)	111 741	17 481	10 426	59,6%	9,3%

Tabela 35 Współfinansowanie przez Narodowy Fundusz, w formie pożyczek, przedsięwzięć realizowanych z udziałem środków europejskich (tys. zł)

Poz.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2008 r.	Plan 2009 r.	Wykonanie 2009 r.	Wskaźnik 5/4 (%)	Wskaźnik 5/3 (%)
1	2	3	4	5	6	7
1	ISPA/Fundusz Spójności	621 381	1 450 863	1 634 240	112,6%	263,0%
	z tego:					
1.1	gospodarka wodno-ściekowa		1 420 000	1 606 377	113,1%	
1.2	gospodarka odpadami	621 381	30 863	27 863	90,3%	263,0%
1.3	ochrona powietrza					
2	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko	69 466	17 637	16 623	94,3%	23,9%
	z tego:					
2.1	Priorytet I	69 466	9 637	8 044	83,5%	11,6%
2.2	Priorytet II		8 000	8 579	107,2%	
3	Sektorowy Program Operacyjny "Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw" - działanie 2.4	5 013				
4	Wzrost salda pożyczek na zachowanie płynności finansowej przedsięwzięć ISPA/Fundusz Spójności	51 516	673 789	355 825	52,8%	690,7%
	z tego:					
4.1	gospodarka wodno-ściekowa		657 650	341 988	52,0%	
4.2	gospodarka odpadami	51 516	16 139	12 723	78,8%	690,7%
4.3	ochrona powietrza			1 114		
5	Razem - pożyczki na współfinansowanie środków europejskich (1+2+3+4)	747 376	2 142 289	2 006 688	93,7%	268,5%

Tabela 36 Finansowanie przedsięwzięć, realizowanych z udziałem środków europejskich, kredytami bankowymi z dopłatami Narodowego Funduszu do oprocentowania (tys. zł)

Poz.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2008 r.	Plan 2009 r.	Wykonanie 2009 r.	Wskaźnik 5/4 (%)	Wskaźnik 5/3 (%)
1	2	3	4	5	6	7
1	Na współfinansowanie ISPA/Fundusz Spójności		892 550	152 042	17,0%	
	z tego:					
1.1	gospodarka wodno-ściekowa		876 000	152 042	17,4%	
1.2	ochrona powietrza		16 550			
2	Na współfinansowanie PO IIŚ - Priorytet IV		40 000	2 400	6,0%	
3	Razem - kredyty bankowe z dopłatami NFOŚiGW do oprocentowania (1+2)		932 550	154 442	16,6%	

VI.3. ISPA (2000-2003)/Fundusz Spójności (2004-2006)

VI.3.1. Wstęp

Narodowy Fundusz jest Instytucją Pośredniczącą w Zarządzaniu II szczebla (IPZ II) w realizacji przedsięwzięć współfinansowanych z Funduszu Spójności Unii Europejskiej.

W sektorze środowiska Komisja Europejska przyznała w latach 2000-2006 dofinansowanie dla 90. przedsięwzięć, w tym 45., które zostały rozpoczęte w latach 2000-2003 w ramach przedakcesyjnego programu ISPA. Po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej w 2004 r. ich realizacja prowadzona jest ze środków Funduszu Spójności.

Dofinansowanie ze środków Narodowego Funduszu realizacji tej grupy przedsięwzięć było w 2009 r. udzielane w oparciu o Programy priorytetowe dofinansowania przedsięwzięć gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami i ochrony powietrza, które uzyskały dofinansowanie ze środków Funduszu Spójności z perspektywy finansowej UE 2000-2006, tj. z:

- Programu pożyczek inwestycyjnych i dopłat do kredytów;
- Programu pomocy finansowej dla przedsięwzięć z przekroczeniami kosztów, realizowanych w ramach Funduszu Spójności (ISPA/FS) – perspektywa 2000-2006;
- Programu pożyczek na zachowanie płynności finansowej przedsięwzięć.

Spśród 90. przedsięwzięć 79 dotyczy gospodarki wodno-ściekowej, 8 gospodarki odpadami, 1 przedsięwzięcie ochrony powietrza, a 2 pomocy technicznej. W sumie budżet wydatków kwalifikowanych, dla całej grupy przedsięwzięć środowiskowych, zamyka się kwotą **4.287.215** tys. euro, a wielkość przyznanego dofinansowania z Funduszu Spójności to **2.850.517** tys. euro. Zestawienie realizowanych z Funduszu Spójności przedsięwzięć, w podziale na kierunki wydatkowania środków, przedstawia tabela 37.

Tabela 37 Przedsięwzięcia dofinansowane z Funduszu Spójności według kierunków wydatkowania środków (tys. euro)

Poz.	Wyszczególnienie	Liczba przedsięwzięć	Wydatki kwalifikowane (tys. euro)	Dofinansowanie z Funduszu Spójności (tys. euro)	Udział Funduszu Spójności w wydatkach kwalifikowanych 5/4 (%)
1	2	3	4	5	6
1	Gospodarka wodno-ściekowa	79	4 038 845	2 677 340	66,3%
2	Gospodarka odpadami	8	152 406	103 470	67,9%
3	Ochrona powietrza	1	75 513	54 369	72,0%
4	Razem przedsięwzięcia inwestycyjne (1+2+3)	88	4 266 764	2 835 179	66,4%
5	Pomoc techniczna	2	20 450	15 338	75,0%
6	Razem (4+5)	90	4 287 214	2 850 517	66,5%

VI.3.2. Stan realizacji przedsięwzięć dofinansowywanych z ISPA/Funduszu Spójności na koniec 2009 r.

Do końca 2009 r. zakończonych zostało 14 przedsięwzięć o łącznej wartości **337.541** tys. euro (wydatki na kwalifikowany zakres zadań), przy udziale środków Funduszu Spójności w kwocie **215.403** tys. euro, co stanowi 64% nakładów finansowych.

W 2009 r. zakończonych zostało 11 przedsięwzięć inwestycyjnych, dla których wydatki na kwalifikowany zakres zadań wyniosły **306.929** tys. euro, a wykorzystana w ramach tych przedsięwzięć kwota unijnej dotacji zamknęła się sumą **197.798** tys. euro. Wykaz przedsięwzięć zakończonych w 2009 r. przedstawia tabela 38.

Tabela 38 Przedsięwzięcia zakończone w 2009 r.

Poz.	Nazwa i numer przedsięwzięcia	Data zakończenia	Koszt realizacji przedsięwzięcia (zakres kwalifikowany) (tys. euro)	Wykorzystane środki Funduszu Spójności (tys. euro)	Udział Funduszu Spójności w wydatkach kwalifikowanych 5/4 (%)
1	2	3	4	5	6
1	Gospodarka odpadami komunalnymi w Łodzi (2000/PL/16/P/PE/006)	31.12.2009 r.	18 214	10 928	60,0%
2	Oczyszczanie ścieków w Brzegu (2000/PL/16/P/PE/022)	31.12.2009 r.	28 605	17 163	60,0%
3	Oczyszczanie ścieków w Bolesławcu (2001/PL/16/P/PE/026)	31.12.2009 r.	16 669	9 963	59,8%
4	Poprawa jakości wody w Opolu (2001/PL/16/P/PE/028)	31.12.2009 r.	61 203	39 782	65,0%
5	Oczyszczanie ścieków we Włocławku (2002/PL/16/P/PE/032)	31.12.2009 r.	29 141	17 705	60,8%
6	Zaopatrzenie w wodę i oczyszczanie ścieków w Jeleniej Górze (2002/PL/16/P/PE/033)	31.12.2009 r.	41 163	26 491	64,4%
7	Oczyszczanie ścieków i uzdatnianie wody w Częstochowie (2002/PL/16/P/PE/035)	31.12.2009 r.	35 413	23 019	65,0%
8	Oczyszczanie ścieków w Grudziądzu (2003/PL/16/P/PE/037)	30.11.2009 r.	6 455	4 519	70,0%
9	Gospodarka ściekowa w Sosnowcu (2003/PL/16/P/PE/039)	31.12.2009 r.	23 474	15 916	67,8%
10	Gospodarka wodno-ściekowa w Stalowej Woli (2003/PL/16/P/PE/042)	31.12.2009 r.	21 706	13 109	60,4%
11	Zintegrowany system zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków w mieście Niepołomice i wschodniej części Gminy Niepołomice (2005/PL/16/C/PE/010)	31.12.2009 r.	24 886	19 203	77,2%
12	Razem		306 929	197 798	64,4%

ISPA 2000-2003

W ramach kontynuowanych przedsięwzięć ISPA 2000-2003 realizowanych było w 2009 r. 41 przedsięwzięć inwestycyjnych, w tym 35 przedsięwzięć z zakresu gospodarki wodno-ściekowej i 6 z zakresu gospodarki odpadami. Ponadto realizowano 1 przedsięwzięcie dotyczący pomocy technicznej. Wartość wydatków kwalifikowanych dla całej grupy tych przedsięwzięć tj. 45. wynosi **2.007.118** tys. euro, w tym dofinansowanie z Funduszu Spójności **1.246.076** tys. euro. W ramach przedsięwzięć, dla których umowy o dofinansowania zostały zawarte w latach 2000-2003, planowane było zawarcie łącznie 685 kontraktów. Do końca 2009 r. podpisano łącznie 669 umów, co stanowi 98% wielkości planowanej. W 2009 r. zostały zawarte 84 kontrakty. Do końca 2009 r. na rachunki beneficjentów przekazano **952.203** tys. euro z Funduszu Spójności.

Fundusz Spójności 2004

W 2004 r. Komisja Europejska zaakceptowała 22 przedsięwzięcia dotyczące gospodarki wodno-ściekowej. Wartość wydatków kwalifikowanych dla nich wynosi **1.005.130** tys. euro, w tym dofinansowanie z Funduszu Spójności **689.244** tys. euro. W ramach przedsięwzięć Spójności 2004 przewidywano podpisanie 265 kontraktów na roboty, usługi i dostawy. Do końca 2009 r. podpisano 263 kontrakty, co stanowi 99% wielkości planowanej. W 2009 r. zostały zawarte 43 kontrakty. Do końca 2009 r. na rachunki beneficjentów przekazano **440.566** tys. euro z Funduszu Spójności.

Fundusz Spójności 2005

W 2005 r. Komisja Europejska przyznała dofinansowanie 21. przedsięwzięciom w łącznej wysokości **878.961** tys. euro, których koszty kwalifikowane wynoszą **1.220.563** tys. euro. Działania 18. przedsięwzięć dotyczą gospodarki wodno-ściekowej, 2 gospodarki odpadami a 1. ochrony powietrza. Do końca 2009 roku zawarto 320 kontraktów z planowanych 332., co stanowi 96%. W roku 2009 zostały zawarte 43 kontrakty. Do końca 2009 roku na konta beneficjentów przekazano **443.310** tys. euro z Funduszu Spójności.

Fundusz Spójności 2006

W 2006 r. Komisja Europejska przyznała dofinansowanie ze środków Funduszu Spójności dla dwóch przedsięwzięć z zakresu gospodarki wodno-ściekowej w wysokości **36.235** tys. euro. Łączne wydatki kwalifikowane obu przedsięwzięć wynoszą **54.403** tys. euro. W obydwu przedsięwzięciach przewiduje się zawarcie łącznie 18 kontraktów, z czego 17 umów (stanowi to 94% wielkości planowanej) zostało podpisanych do końca 2009 roku. W roku 2009 zostało zawartych 5 kontraktów. Do końca 2009 r. z Funduszu Spójności na konta beneficjentów przekazano **17.679** tys. euro.

Łącznie w 2009 r. zawartych zostało 180 kontraktów na usługi, roboty budowlane i dostawy o łącznej wartości około **339.080** tys. euro. Zawarto 138 kontraktów na roboty o wartości **331.673** tys. euro oraz 42 kontrakty na usługi i dostawy o wartości **7.407** tys. euro.

Zgodnie z wymogami Komisji Europejskiej i Instytucji Zarządzającej Narodowy Fundusz prowadzi kontrole ex ante i ex post postępowań przetargowych.

W 2009 r. Narodowy Fundusz wydał łącznie 94 opinie do materiałów przetargowych opracowanych przez beneficjentów na roboty, usługi i dostawy, z tego 92 pozytywne i 2 negatywne.

W ramach kontroli postępowań o udzielenie zamówień publicznych, prowadzonych przez beneficjentów, Narodowy Fundusz w roku 2009 r. skontrolował 13 postępowań. Ponadto zaopiniowano 298 aneksów do umów zawartych wg ustawy Prawo zamówień publicznych (PZP), 188 umów, zawartych w trybie z wolnej ręki oraz 9 aneksów do umów zawartych wg PRAG (Practical guide to contract procedures).

VI.3.3. Finansowanie przedsięwzięć inwestycyjnych realizowanych z udziałem środków Funduszu Spójności i środków Narodowego Funduszu

Narodowy Fundusz, poza pełnieniem funkcji Instytucji Wdrażającej/Pośredniczącej II stopnia, współfinansuje przedsięwzięcia dofinansowywane z Funduszu Spójności w celu uzupełnienia tzw. wkładu krajowego.

W zakresie pożyczek inwestycyjnych do końca 2009 r. podpisano łącznie 96 umów takich pożyczek ze środków Narodowego Funduszu na łączną kwotę **4.019.601** tys. zł. W samym 2009 r. podpisano 11 umów pożyczek inwestycyjnych na łączną kwotę **761.424** tys. zł. W ramach pożyczek inwestycyjnych wypłacono beneficjentom do końca 2009 r. **2.743.820** tys. zł, z tego w 2009 r. **1.634.240** tys. zł, wobec kwoty zaplanowanej w tej pozycji na **1.450.863** tys. zł (poz. 1 tabeli 35). Plan został wykonywany w tej pozycji w 113%.

W ramach pożyczek na zapewnienie płynności finansowej do końca 2009 r. zawarto 66 umów na łączną kwotę limitu stanowiącą równowartość **1.705.490** tys. zł, z czego w samym 2009 roku 8 pożyczek na łączną kwotę limitu **352.673** tys. zł. W 2009 r. nastąpił wzrost salda wykorzystania limitu pożyczek, ze środków Narodowego Funduszu, na zachowanie płynności finansowej przedsięwzięć, współfinansowanych z ISPA/Funduszu Spójności 2000-2006, o **355.825** tys. zł, wobec planowanej wielkości **673.789** tys. zł (poz. 4 tabeli 35). Plan został zrealizowany w 53%.

Narodowy Fundusz uzyskał dwukrotnie w 2008 i 2009 r. zgody Ministra Środowiska na przeznaczenie części wpływów z opłat o których mowa w ustawie o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji w łącznej kwocie do **1.350.000** tys. zł na pożyczki inwestycyjne, pożyczki na zachowanie płynności finansowej przedsięwzięć i na opracowany specjalny program wsparcia przedsięwzięć z przekroczeniami budżetów (pożyczki inwestycyjne). Do końca 2009 r. wydatkowano całość ww. środków.

W 2009 r. wdrożony został dodatkowy instrument finansowego wsparcia beneficjentów ISPA/Funduszu Spójności w postaci dopłat do oprocentowania kredytów bankowych. Narodowy Fundusz wydał 11 decyzji na dofinansowanie przedsięwzięć na łączną kwotę dopłat w wysokości **163.367** tys. zł do kredytów bankowych w kwocie **530.396** tys. zł. W wyniku postępowań przetargowych, pięciu beneficjentów dokonało wyboru banków, w których zaciągnęło kredyty. Łączna kwota pozyskanych przez tych beneficjentów kredytów bankowych wyniosła **193.400** tys. zł. Planowana kwota dopłat ze środków Narodowego Funduszu dla tej grupy kredytobiorców, w horyzoncie spłat kredytów, została określona w wysokości do **43.412** tys. zł. Pozostali beneficjenci rozpoczęli procedury przetargowe dla pozyskania kredytodawców. W 2009 r. wypłaty dopłat Narodowego Funduszu do kredytów bankowych beneficjentów wyniosły **261** tys. zł, wobec zaplanowanych **3.500** tys. zł (poz.1.3 tabeli 34) – realizacja planu 8%. W 2009 r. banki wypłaciły beneficjentom **152.042** tys. zł, wobec przyjętych w planie **892.550** tys. zł (poz. 1 tabeli 36). Plan został zrealizowany w tej pozycji w 17%.

VI.3.4. Pomoc techniczna ze środków ISPA/Funduszu Spójności i współfinansowanie PT ze środków Narodowego Funduszu

W 2009 r. kontynuowana była realizacja projektu pomocy technicznej, finansowanej z Memorandum Finansowego nr 2002/PL/16/P/PA/013 „Pomoc techniczna dla sektora środowiska w Polsce”.

Maksymalna kwota wydatków kwalifikowanych ze środków publicznych lub równorzędnych na realizację ww. Memorandum wynosi **15.900** tys. euro. Poziom pomocy wspólnotowej dla pomocy technicznej został ustalony na 75% całości wydatków kwalifikowanych i wynosi maksymalnie **11.925** tys. euro. Realizacja przedsięwzięcia zakończy się 31 grudnia 2010 r.

Do końca 2009 r., w ramach ww. przedsięwzięcia, zawarto 94 kontrakty na łączną kwotę **10.633** tys. euro, w tym w 2009 r. 10 kontraktów na kwotę **1.460** tys. euro. Generalnie najwięcej środków przeznaczonych zostało na pomoc potencjalnym beneficjentom w zakresie przygotowania przedsięwzięć, gdzie zawarto 80 umów na łączną kwotę **7.928** tys. euro na przygotowanie dokumentacji niezbędnej do wystąpienia z wnioskiem o dofinansowanie z Funduszu Spójności. Pozostała część środków wykorzystana została na wzmocnienie instytucjonalne Narodowego Funduszu oraz innych instytucji zaangażowanych w przygotowanie i zarządzanie przedsięwzięciami w ramach Funduszu Spójności w sektorze środowiska.

Realizując zadania wyszczególnione w Memorandum, Narodowy Fundusz w 2009 r. podejmował, m.in. następujące działania:

- zawierał porozumienia z wnioskodawcami pomocy technicznej;
- opracowywał, we współpracy z wnioskodawcami, dokumentacje przetargowe niezbędne do złożenia aplikacji dla przedsięwzięć w ramach PO IiŚ (głównie dotyczyło to studiów wykonalności, raportów ocen oddziaływania na środowisko i dokumentacji przetargowej na wybór Inżyniera Kontraktu);
- przeprowadzał postępowania przetargowe;
- realizował i rozliczał umowy z wykonawcami;
- przygotowywał raporty z postępów w realizacji projektu oraz wnioski o płatność pośrednią, uczestniczył w posiedzeniach Komitetu Monitorującego.

Do końca 2009 r. wypłacono wykonawcom umów **8.617** tys. euro, w tym z Funduszu Spójności **6.637** tys. euro, z czego w 2009 r. w ramach 46. kontraktów dokonano płatności na łączną kwotę **3.996** tys. euro, w tym z Funduszu Spójności **3.068** tys. euro, tj. **14.017** tys. zł (poz. 4.1 tabeli 33), wobec planu wynoszącego **16.550** tys. zł – realizacja planu w 85%. Na współfinansowanie ww. Memorandum ze środków Narodowego Funduszu wydatkowano w 2009 r. **2.790** tys. zł, wobec planowanej kwoty **4.000** tys. zł (poz. 2.2 tabeli 34). Planowane wypłaty zostały zrealizowane w 70%.

VI.3.5. Rzeczowy i finansowy stan realizacji przedsięwzięć ISPA/Funduszu Spójności

Liczba przedsięwzięć, z tego:	90
• zakończonych:	14
• w realizacji:	76
• tym z zawartymi wszystkimi kontraktami:	64
Liczba kontraktów planowanych w 90 projektach, z tego:	1.300
• na roboty:	762

• na usługi i dostawy:	538
Liczba kontraktów podpisanych, z tego:	1.269
• na roboty:	749
• na usługi i dostawy:	520
Liczba kontraktów zakończonych, z tego:	614
• na roboty:	279
• na usługi i dostawy:	335
Liczba kontraktów czynnych, z tego:	655
• na roboty:	470
• na usługi i dostawy:	185
Liczba kontraktów podpisanych w 2009 r., z tego:	180
• na roboty:	138
• na usługi i dostawy:	42
Wartości kontraktów podpisanych w 2009 r., z tego:	339.080 tys. euro
• na roboty:	331.673 tys. euro
• na usługi i dostawy:	7.407 tys. euro
Liczba kontraktów pozostających do podpisania, z tego:	31
• na roboty:	13
• na usługi i dostawy:	18
Łączna kwota kontraktów zawartych (dotyczy kwalifikowanego zakresu działań):	5.280.941 tys. euro
• szacowana wartość przekroczeń kosztów przedsięwzięć:	1.236.000 tys. euro
Łączna kwota oszczędności środków Funduszu Spójności (dotyczy przedsięwzięć, w których kontraktowanie zakończyło się poniżej wydatków kwalifikowanych wynikających z decyzji):	17.754 tys. euro
Łączna liczba zawartych umów pożyczek inwestycyjnych:	96
Łączna kwota umów pożyczek inwestycyjnych:	4.019.601 tys. zł
• w tym kwota zawartych umów w 2009 r.:	761.424 tys. zł
Łączna kwota zrealizowanych wypłat dla beneficjentów z umów pożyczek inwestycyjnych (narastająco):	2.743.820 tys. zł
Kwota wypłat pożyczek inwestycyjnych dla beneficjentów w 2009 r.:	1.634.240 tys. zł
Łączna liczba zawartych umów pożyczek na zachowanie płynności finansowej przedsięwzięć:	66
Łączny przyznany limit pożyczek na zachowanie płynności:	1.705.490 tys. zł
• w tym kwota limitu 8 pożyczek udzielonych w 2009 r.:	352.673 tys. zł
Wzrost salda pożyczek na zachowanie płynności finansowej w 2009 r.:	355.825 tys. zł

Łączna kwota wniosków o środki Funduszu Spójności złożonych do IPZ I (narastająco), z tego:	2.068.002 tys. euro
• zaliczki:	552.020 tys. euro
• płatności pośrednie:	1.512.922 tys. euro
• płatności końcowe:	3.060 tys. euro
Łączna kwota wniosków złożonych do IPZ I w 2009 r., z tego:	568.365 tys. euro
• płatności pośrednie:	566.597 tys. euro
• płatności końcowe:	1.768 tys. euro
Łączna kwota środków FS przekazanych na konta beneficjentów (narastająco):	1.853.757 tys. euro
• w tym w 2009 r.:	492.409 tys. euro
Łączna kwota środków przekazanych przez KE na konto FS w NBP (narastająco):	1.867.967 tys. euro
• w tym w 2009 r.:	478.357 tys. euro
Łączna kwota wypłat beneficjentów dla wykonawców:	3.429.232 tys. euro
• w tym w 2009 r.:	1.156.692 tys. euro

Narodowy Fundusz, jedynie w formie przyznanych pożyczek inwestycyjnych (**4.019.601** tys. zł) udzielił tak istotnego wsparcia finansowego w realizację przedsięwzięć ISPA/Funduszu Spójności, że wyniosło ono 68% zakładanego w decyzjach KE sumarycznego udziału finansowego beneficjentów.² Udział ten, liczony jako różnica pomiędzy sumami wydatków kwalifikowanych (**4.287.215** tys. euro), a wysokością przyznanego dofinansowania z Funduszu Spójności (**2.850.517** tys. euro), wynosi **1.436.698** tys. euro.

W Planie działalności Narodowego Funduszu na 2009 r. zaplanowane zostały wpływy środków z Komisji Europejskiej na rachunek w NBP o równowartości **2.200.000** tys. zł. Pozyskano **2.057.831** tys. zł, co oznacza wykonanie planu w 94%. Plan wydatków, czyli wypłat środków FS dla beneficjentów, określony został na równowartość **2.420.000** tys. zł (poz. 3.1 tabeli 33). Wykonanie zamknęło się kwotą **2.124.030** tys. zł, tj. plan został zrealizowany w 88%.

---

² Dla obliczenia tego wskaźnika przeliczenia kwot pożyczek inwestycyjnych na euro dokonano przy zastosowaniu średniego kursu euro w NBP z dnia 31 grudnia 2009 roku (4,1082 zł/euro).

VI.4. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko (2007-2013)

VI.4.1. Priorytet I - Gospodarka wodno-ściekowa

Celem Priorytetu I – Gospodarka wodno-ściekowa działanie 1.1. – Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach powyżej 15 tys. RLM jest wyposażenie do końca 2015 r. tych aglomeracji w systemy kanalizacji zbiorczej oraz oczyszczalnie ścieków. Działanie dotyczy budowy, rozbudowy i modernizacji oczyszczalni ścieków komunalnych oraz budowy i modernizacji systemów kanalizacji zbiorczej ujętych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych. Ogólna alokacja na działanie to **3.275,2** mln euro, z tego wkład środków unijnych wynosi **2.783,9** mln euro, a wkład publicznych środków krajowych **491,3** mln euro.

Programy priorytetowe realizowane w Narodowym Funduszu w zakresie Priorytetu I to:

- Program dopłat do kredytów i pożyczek inwestycyjnych dla przedsięwzięć ochrony wód i ziemi, uzyskujących wsparcie ze środków Funduszu Spójności – I i II oś priorytetowa PO IiŚ;
- Program pożyczek na zachowanie płynności finansowej przedsięwzięć ochrony wód uzyskujących wsparcie ze środków Funduszu Spójności – I oś priorytetowa PO IiŚ.

Narodowy Fundusz wdrażał w 2009 r. 24 przedsięwzięcia będące na liście projektów indywidualnych, a w ramach trybu konkursowego w 2009 r. oceniano 35 wniosków złożonych w III., IV., V. i VI. naborze.

W 2009 r. w ramach Priorytetu I PO IiŚ podpisanych zostało 25 umów, z tego 14 dla projektów indywidualnych i 11 dla wyłonionych w trybie konkursowym. Łączna kwota dofinansowania dla tych przedsięwzięć wynosi **4.005.036** tys. zł, przy całkowitym koszcie przedsięwzięć **7.672.404** tys. zł. W 2009 r. wypłacono beneficjentom ze środków Funduszu Spójności **244.840** tys. zł, z planowanej kwoty **234.171** tys. zł (poz. 1.1.1.1 tabeli 33). Plan wypłat dotacji rozwojowej został zrealizowany w 105%.

Planowane do uzyskania efekty ekologiczne i rzeczowe z umów zawartych w 2009 r., w ramach Priorytetu I PO IiŚ, przedstawione są w tabeli 39.

Tabela 39 Planowane do uzyskania efekty ekologiczne i rzeczowe z umów zawartych w 2009 r. w Priorytecie I PO IiŚ

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Wielkość efektu
1	Średniodobowa przepuszczalność oczyszczalni ścieków (m ³ /d)	406 326
2	Długość nowobudowanej kanalizacji sanitarnej (w tym ogólnospławnej) (km)	3 582
3	Długość modernizowanej kanalizacji sanitarnej (w tym ogólnospławnej) (km)	166
4	Przyrost równoważnej ilości mieszkańców objętych systemem zbierania ścieków (RLM)	314 414
5	Długość nowobudowanej kanalizacji deszczowej (km)	116
6	Długość modernizowanej kanalizacji deszczowej (km)	13
7	Długość nowobudowanej sieci wodociągowej (km)	714
8	Długość modernizowanej sieci wodociągowej (km)	255
9	Przyrost ilości mieszkańców wyposażonych w wodę do picia o odpowiedniej jakości (Mk)	39 501

Na współfinansowanie środkami Narodowego Funduszu przedsięwzięć z Priorytetu I PO IiŚ wydatkowano:

- **8.044** tys. zł w ramach pożyczek inwestycyjnych, wobec kwoty ujętej w planie w wysokości **9.637** tys. zł – realizacja planu w 84% (poz. 2.1 tabeli 35);
- nie wydatkowano środków w zakresie dotacji nieinwestycyjnych planowanych na **1.176** tys. zł (poz. 2.1.1 tabeli 34).

Jako dodatkowe wsparcie, dla beneficjentów wdrażających przedsięwzięcia w ramach Priorytetu I PO IiŚ, zastosowany został również instrument finansowy, w postaci dopłat do oprocentowania kredytów bankowych ze środków Narodowego Funduszu. Narodowy Fundusz wydał 10 decyzji na dofinansowanie przedsięwzięć na łączną kwotę dopłat w wysokości do **99.826** tys. zł do kredytów bankowych w kwocie **496.875** tys. zł. Do końca 2009 r. beneficjenci nie sfinalizowali wyboru banków i nie zawarli z nimi umów kredytowych.

VI.4.2. Priorytet II - Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi

Celem Priorytetu II jest zwiększenie korzyści gospodarczych poprzez zmniejszenie udziału odpadów komunalnych składowanych i rekultywację terenów zdegradowanych oraz ochronę brzegów morskich. Ogólna alokacja na ten priorytet to **1.430,2** mln euro, z tego wkład środków unijnych wynosi **1.215,7** mln euro, a wkład publicznych środków krajowych **214,5** mln euro.

W 2009 r., w odniesieniu do Priorytetu II, funkcjonował w Narodowym Funduszu Program dopłat do kredytów i pożyczek inwestycyjnych dla przedsięwzięć ochrony wód i ziemi, uzyskujących wsparcie ze środków Funduszu Spójności – I i II oś priorytetowa PO IiŚ.

Z listy przedsięwzięć indywidualnych w 2009 r. ocenie podlegały 2 wnioski. Jeden z nich uzyskał pozytywną ocenę merytoryczną II. stopnia, drugi podlega aktualnie takiej ocenie.

W 2009 r. w ramach Priorytetu II – Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi, działanie 2.1. – Kompleksowe przedsięwzięcia z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi ze szczególnym uwzględnieniem odpadów niebezpiecznych, zostały ogłoszone trzy nabory wniosków w trybie konkursowym o dofinansowanie z Funduszu Spójności. W ramach ww. konkursów złożonych zostało 7 wniosków. W 2009 r. prowadzona była ocena tych wniosków w oparciu o kryteria formalne i merytoryczne I. i II. stopnia (w tym również dodatkowo 3. wniosków złożonych w ramach konkursu ogłoszonego w 2008 r.).

W ramach Priorytetu II – Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi, działanie 2.2. –Przywracanie terenom zdegradowanom wartości przyrodniczych i ochrona brzegów morskich, w 2009 r. ogłoszony został jeden konkurs, w ramach którego wpłynął 1 wniosek. Uzyskał on pozytywną ocenę formalną i merytoryczną I. stopnia.

W 2009 r., w ramach działania 2.1, podpisane zostały 2 umowy na łączną kwotę dofinansowania z Funduszu Spójności **271.416** tys. zł, przy całkowitym koszcie przedsięwzięć **522.873** tys. zł. Dla jednego z przedsięwzięć wypłaconych zostało **35.290** tys. zł, wobec przyjętej w planie kwoty **76.720** tys. zł (poz. 1.1.1.2 tabeli 33). Plan wypłat dotacji rozwojowej został zrealizowany w 46%.

Planowane do uzyskania efekty ekologiczne i rzeczowe z umów zawartych w 2009 r. w ramach Priorytetu II PO LiŚ przedstawione są w tabeli 40.

Tabela 40 Planowane do uzyskania efekty ekologiczne i rzeczowe z umów zawartych w 2009 r. w Priorytecie II PO LiŚ

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Wielkość efektu
1	Liczba osób objętych działaniem (osób)	521 100
2	Odpady poddane odzyskowi (Mg/rok)	97 200
3	Ograniczenie strumienia odpadów trafiających na składowisko (Mg/rok)	74 100
4	Pojemność składowiska uzyskana w wyniku budowy, rozbudowy lub modernizacji (tys.m ³)	1 080
4a	w tym: odpadów biodegradowalnych (Mg/rok)	63 000

Na współfinansowanie środkami Narodowego Funduszu przedsięwzięć z Priorytetu II PO LiŚ wydatkowano **8.579** tys. zł w ramach pożyczek inwestycyjnych, wobec kwoty ujętej w planie w wysokości **8.000** tys. zł – realizacja planu w 107% (poz. 2.2 tabeli 35).

VI.4.3. Priorytet III - Zarządzanie zasobami i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska

Celem Priorytetu III jest zapewnienie odpowiedniej ilości zasobów wodnych na potrzeby ludności i gospodarki kraju oraz minimalizacja skutków negatywnych zjawisk naturalnych, przeciwdziałanie poważnym awariom, zapewnienie dobrego stanu wód przybrzeżnych, a także wzmocnienie procesów decyzyjnych poprzez zapewnienie wiarygodnych informacji o stanie środowiska. Ogólna alokacja na ten priorytet to **655,1** mln euro, z tego wkład środków unijnych wynosi **556,8** mln euro, a wkład publicznych środków krajowych **98,3** mln euro.

Narodowy Fundusz przejął w 2008 r. funkcję Instytucji Wdrażającej dla Priorytetu III PO LiŚ od Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej.

W ramach Priorytetu III w 2009 r., z listy przedsięwzięć indywidualnych, gdzie znajduje się 26 przedsięwzięć, zawarto:

- 2 umowy o dofinansowanie o łącznym koszcie całkowitym przedsięwzięć **96.132** tys. zł i szacunkowej kwocie dofinansowania z Funduszu Spójności **81.712** tys. zł;
- 14 pre-umów o łącznym koszcie całkowitym przedsięwzięć ok. **2.192.600** tys. zł i szacunkowej kwocie dofinansowania z Funduszu Spójności ok. **1.275.000** tys. zł.

W 2009 r. w odniesieniu do 3. podpisanych umów beneficjenci złożyli wnioski o płatność na łączną kwotę wydatków kwalifikowanych ok. **11.400** tys. zł, z czego ok. **9.700** tys. zł to dofinansowanie ze środków Funduszu Spójności.

Planowane do uzyskania efekty ekologiczne i rzeczowe, z umów zawartych w 2009 r., w ramach Priorytetu III PO LiŚ przedstawione są w tabeli 41.

Tabela 41 Planowane do uzyskania efekty ekologiczne i rzeczowe z umów zawartych w 2009 r. w Priorytecie III PO IiŚ

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Wielkość efektu
1	Przeciwdziałanie i likwidacja skażeń chemicznych (szt.)*	1
2	Przeciwdziałanie i likwidacja skutków powodzi (szt.)	1
3	Przeciwdziałanie i likwidacja skutków pożarów (szt.)	1

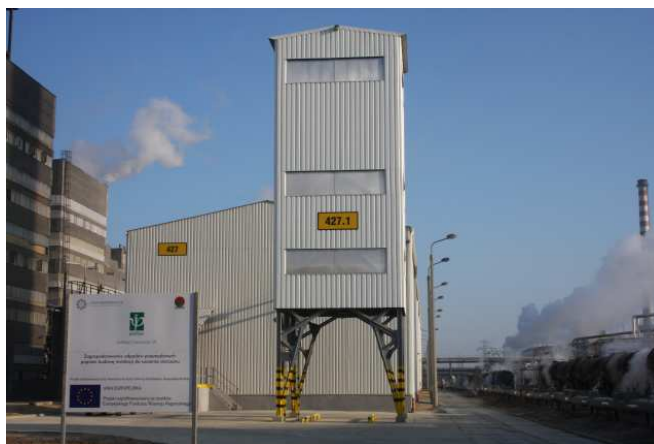
*) - szt. - liczba przedsięwzięć realizujących ten efekt

Wszystkie trzy obecnie realizowane umowy dotyczą państwowych jednostek budżetowych i przedsięwzięcia otrzymują dofinansowanie dotacjami z Funduszu Spójności z budżetu państwa. Z planowanej do wypłaty z Funduszu Spójności dotacji rozwojowej w kwocie **14.171** tys. zł, w ramach środków przewidzianych do transferu do beneficjentów przez rachunki Narodowego Funduszu, wypłaty nie wystąpiły (poz. 1.1.1.3 tabeli 33).

VI.4.4. Priorytet IV - Przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska

Celem Priorytetu IV jest ograniczanie negatywnego wpływu istniejącej działalności przemysłowej na środowisko i dostosowanie przedsiębiorstw do wymogów prawa wspólnotowego. Ogólna alokacja na ten Priorytet wynosi **667** mln euro, z tego wkład środków unijnych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego to **200** mln euro, wkład publicznych środków krajowych **67** mln euro, a przewidywana wielkość środków prywatnych **400** mln euro.

W ramach działania 4.1. – Wsparcie systemów zarządzania środowiskowego, w 2009 r. przeprowadzone zostały 2 konkursy, o łącznej alokacji 23 mln zł. W ramach pierwszego naboru z 17. złożonych wniosków 13 zostało ocenionych pozytywnie. Podpisano 12 umów na łączną kwotę ok. **253** tys. zł, przy koszcie całkowitym przedsięwzięć ok. **699** tys. zł. W ramach drugiego konkursu w grudniu 2009 r. rozpoczęła się ocena wniosków (złożono 32 wnioski).

Dla działań:

- 4.2. – Racjonalizacja gospodarki zasobami i odpadami w przedsiębiorstwach;
- 4.3. – Wsparcie dla przedsiębiorstw w zakresie wdrażania Najlepszych Dostępnych Techniki (BAT);
- 4.4. – Wsparcie dla przedsiębiorstw w zakresie gospodarki wodno-ściekowej;
- 4.5. – Wsparcie dla przedsiębiorstw w zakresie ochrony powietrza;
- 4.6. – Wsparcie dla przedsiębiorstw prowadzących działalność w zakresie odzysku i unieszkodliwiania odpadów innych niż komunalne.

W 2009 r. przeprowadzono ocenę wniosków i podpisywano umowy z pierwszego naboru konkursowego zorganizowanego w II. połowie 2008 r. Na 100 złożonych wniosków 76 uzyskało pozytywną ocenę merytoryczną. Podpisano 62. umowy na łączną kwotę dofinansowania **424.747** tys. zł, przy koszcie całkowitym przedsięwzięć **2.596.415** tys. zł.

W celu wykorzystania pozostałej alokacji środków EFRR, ramach działań 4.2, 4.3, 4.4 i 4.6, w 2009 r. przeprowadzono drugi konkurs aplikacyjny. Na złożone 93 wnioski 57 uzyskało pozytywną ocenę merytoryczną na wnioskowaną wartość dofinansowania ok. **302.000** tys. zł.

Ocena wniosków z drugiego konkursu zakończona została w grudniu 2009 r., natomiast zatwierdzenie do dofinansowania otrzymały przedsięwzięcia w ramach działań 4.4 i 4.6. (listy rankingowe pozostałych działań w ramach konkursu miały zostać zatwierdzone w styczniu 2010 r.).

W 2009 r. zrealizowano 21 wniosków o płatność na łączną kwotę wydatków kwalifikowanych **54.408** tys. zł, odpowiadającej kwocie dofinansowania z EFRR w wysokości **16.286** tys. zł, wobec zaplanowanych **28.970** tys. zł (łącznie poz. 1.1.1.4 i 2.1 tabeli 33). Plan wypłat dotacji rozwojowej został zrealizowany w 56%.

Planowane do uzyskania efekty ekologiczne i rzeczowe, z umów zawartych w 2009 r., w ramach Priorytetu IV PO IiŚ przedstawione są w tabeli 42.

Tabela 42 Planowane do uzyskania efekty ekologiczne i rzeczowe z umów zawartych w 2009 r. w Priorytecie IV PO IiŚ

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Wielkość efektu
1	Liczba osób objętych działaniem (osób)	10
2	Odpady poddane odzyskowi (Mg/rok)	3 619 600
3	Odpady poddane odzyskowi: a) odpady opakowaniowe (Mg/rok)	10 000
4	Odpady poddane odzyskowi: b) odpady użytkowe (Mg/rok)	22 000
5	Odzysk i oszczędność surowców (Mg/rok)	269 744
6	Odzysk i unieszkodliwianie odpadów niebezpiecznych (Mg/rok)	27 425
7	Ograniczenie ilości wytwarzanych odpadów (Mg/rok)	15
8	Ograniczenie ilości wytwarzanych odpadów łącznie z uniknięciem wytwarzania odpadów (Mg/rok)	587
9	Ograniczenie strumienia odpadów trafiających na składowisko (Mg/rok)	4 402 715
9a	w tym niebezpiecznych (Mg/rok)	11 000
10	Oszczędność zużycia energii (MWh/rok)	24
11	Oszczędność zużycia wody (m ³ /rok)	772 726
12	Średniodobowa ilość ścieków oczyszczonych w rok po zakończeniu projektu (m ³ /d)	26 334
13	Unieszkodliwianie odpadów innych niż niebezpieczne (Mg/rok)	384 000
14	Usunięty ładunek BZT ₅ (kg/rok)	923 971
15	Usunięty ładunek ChZT (kg/rok)	2 782 003
16	Usunięty ładunek metali ciężkich i innych substancji z tej samej grupy opłat (kg/rok)	38
17	Usunięty ładunek sumy chlorków i siarczanów (CL + SO ₄) (kg/rok)	13 128
18	Zarządzanie środowiskiem (szt.)*	5
19	Zmniejszenie emisji CO ₂ (Mg/rok)	340 797
20	Zmniejszenie emisji innych zanieczyszczeń (Mg/rok)	579
21	Zmniejszenie emisji NO _x (Mg/rok)	3 317
22	Zmniejszenie emisji pyłu (Mg/rok)	1 189
23	Zmniejszenie emisji SO ₂ (Mg/rok)	21 134
24	Zmniejszenie ilości ścieków przemysłowych wymagających oczyszczenia (m ³ /rok)	46 560
25	Zmniejszenie zapotrzebowania na energię cieplną (GJ/rok)	622
26	Zmniejszenie zapotrzebowania na energię elektryczną (MWh/rok)	62 009
27	Zmniejszenie zużycia energii pierwotnej (GJ/rok)	180

*) - szt. - liczba przedsięwzięć realizujących ten efekt

W 2009 r., w odniesieniu do Priorytetu IV funkcjonował Program dopłat do kredytów dla przedsięwzięć realizowanych przez przedsiębiorstwa dostosowujące się do wymogów ochrony środowiska, uzyskujących wsparcie ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego – IV oś priorytetowa PO IiŚ. Narodowy Fundusz wydał 4 decyzje na dofinansowanie przedsięwzięć na łączną kwotę dopłat w wysokości do **1.105** tys. zł do kredytów bankowych w kwocie **32.196** tys. zł. Do końca 2009 r. jeden beneficjent sfinalizował wybór banku, poprzez zawarcie umowy kredytu z dopłatami do oprocentowania w wysokości **2.800** tys. zł. Przewidywana do wypłacenia kwota dopłat do tego kredytu w całym horyzoncie czasowym jego spłat wynosi do **46** tys. zł.

W ramach ww. jednej zawartej umowy wydatkowano **4** tys. zł na dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych, wobec kwoty ujętej w planie w wysokości **30** tys. zł (poz. 1.1.2 tabeli 34) – realizacja planu – 13%. Wypłacone dopłaty wygenerowały środki banku wypłacone beneficjentowi w kwocie **2.400** tys. zł, wobec zaplanowanej wartości **40.000** tys. zł (poz. 2 tabeli 36) – realizacja planu – 6%.

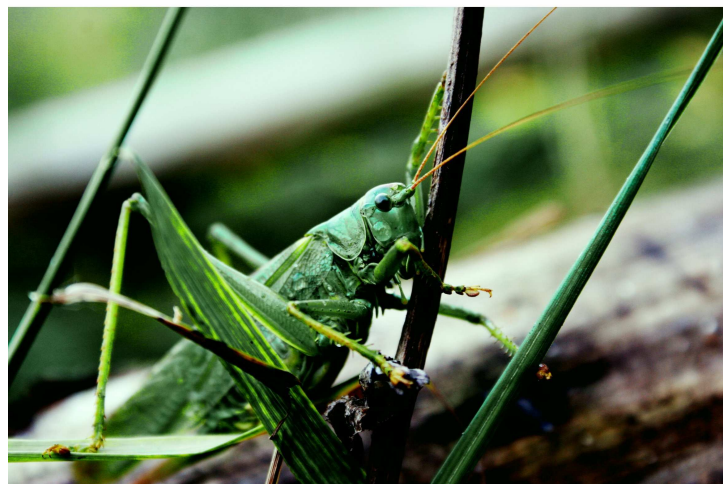
VI.4.5. Priorytet V - Ochrona przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych

W lutym 2009 roku zawarto porozumienie pomiędzy Centrum Koordynacji Projektów Środowiskowych a Narodowym Funduszem określające tryb współpracy przy wyborze i wdrażaniu przedsięwzięć realizowanych w ramach Priorytetu V PO IiŚ. W 2009 r. prowadzono ocenę merytoryczną złożonych wniosków o współfinansowanie przedsięwzięć ze środków Narodowego Funduszu. Dokonano oceny merytorycznej I. stopnia dla 101 wniosków oraz oceny merytorycznej II. stopnia dla 19. wniosków.

W 2009 r. podpisano 11 umów na współfinansowanie przedsięwzięć, których podsumowanie zostało przedstawione w tabeli 43.

Tabela 43 Umowy zawarte w 2009 r. na współfinansowanie ze środków Narodowego Funduszu przedsięwzięć wdrażanych w ramach Priorytetu V PO IiŚ

Wyszczególnienie	Liczba umów	Kwota umów (tys. zł)	Wartość kosztorysowa przedsięwzięć (tys. zł)	Udział środków Narodowego Funduszu (%)
Dotacje inwestycyjne	2	1 739	11 768	14,8%
Dotacje nieinwestycyjne	9	2 045	8 258	24,8%
Razem	11	3 784	20 026	18,9%

Transfery środków z Priorytetu V dla beneficjentów nie są realizowane za pośrednictwem rachunków Narodowego Funduszu. Natomiast na współfinansowanie przedsięwzięć z Priorytetu V, ze środków Narodowego Funduszu, wydatkowanych zostało **96** tys. zł dotacji inwestycyjnych, wobec planowanej kwoty **550** tys. (poz. 1.1.3 tabeli 34) – plan zrealizowano w 18%. Z planowanej do wypłaty kwoty **950** tys. dotacji nieinwestycyjnych nie zrealizowano wypłat (poz. 2.1.2 tabeli 34).

VI.4.6. Priorytet IX - Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku i efektywność energetyczna

Celem Priorytetu IX jest zmniejszenie oddziaływania sektora energetyki na środowisko. W ramach priorytetu wsparcie uzyskują działania obejmujące zwiększenie stopnia wykorzystania energii pierwotnej w sektorze energetycznym i obniżenie energochłonności sektora publicznego oraz zwiększenie wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych. Ponadto wsparcie przeznaczone będzie na przygotowanie dokumentacji technicznej dotyczącej

inwestycji zgodnej z celami Priorytetu.

Narodowy Fundusz pełni funkcję Instytucji Wdrażającej dla działań:

- 9.1. – Wysokosprawne wytwarzanie energii;
- 9.2. – Efektywna dystrybucja energii;
- 9.3. – Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej.

Planowana alokacja środków na ww. trzy działania wynosi **675,8** mln euro, w tym **287,5** mln euro pochodzić będzie z Funduszu Spójności. Przewiduje się, że środki krajowe publiczne zaangażowane w realizację trzech pierwszych działań Priorytetu IX wyniosą **95,9** mln euro, a środki prywatne ponad **292,4** mln euro.

W roku 2009 ogłoszono 2 konkursy, dotyczące pełnej alokacji środków dla działania 9.1 i 9.3. W odniesieniu do działania 9.2, w związku z rozstrzygnięciem przez KE kwestii związanych z występowaniem pomocy publicznej, prowadzono prace legislacyjne związane z opracowaniem projektu rozporządzenia dotyczącego pomocy publicznej oraz przygotowane do ogłoszenia regulaminu związanego z dokumentacją konkursową.

W ramach działania 9.1 przeprowadzono jeden nabór konkursowy, na który zgłoszono 36 wniosków. W wyniku oceny wniosków pod względem kryteriów formalnych, pozytywnie oceniono 17 przedsięwzięć.

W ramach działania 9.3 przeprowadzono jeden nabór konkursowy. Złożono 135 wniosków, z których pozytywną ocenę merytoryczną I stopnia uzyskało 87. W 2009 r. zakończono ocenę 9. wniosków. Podpisanych zostało 6 umów o dofinansowanie na łączną kwotę **71.782** tys. zł, przy koszcie całkowitym przedsięwzięć ok. **157.456** tys. zł.

Planowane do uzyskania, efekty ekologiczne i rzeczowe z umów zawartych w 2009 r. w ramach Priorytetu IX PO LiŚ przedstawione są w tabeli 44.

Tabela 44 Planowane do uzyskania efekty ekologiczne i rzeczowe z umów zawartych w 2009 r. w Priorytecie IX PO LiŚ

Poz.	Efekt ekologiczny	Wielkość efektu
1	Zmniejszenie emisji CO ₂ (Mg/rok)	24 080
2	Zmniejszenie zapotrzebowania na energię cieplną (GJ/rok)	264 394
3	Zwiększenie produkcji energii cieplnej - inne źródła (GJ/rok)	732

W 2009 r. przekazano beneficjentom, w ramach działania 9.3, środki z Funduszu Spójności w kwocie **12.327** tys. zł, wobec kwoty zaplanowanej w wysokości **40.000** tys. zł (poz. 1.1.1.5 Tabeli 33). Plan został zrealizowany w 31%.

VI.4.7. Przepływy środków dotacji rozwojowej dla beneficjentów w zakresie priorytetów I, II, IV i IX (działania IX.1, IX.2 i IX.3)

Niższe wykonanie wypłat dotacji ze środków budżetu państwa dla beneficjentów z PO LiŚ wynika, przede wszystkim, z braku dostępności środków budżetowych na wypłaty.

W pierwotnym Planie działalności na 2009 r., uchwalonym przez Radę Nadzorczą w grudniu 2008 r. na wypłaty dla beneficjentów z PO LiŚ zaplanowana była kwota **807.390** tys. zł (tym **767.390** tys. zł w sektorze środowisko oraz **40.000** tys. zł w sektorze energetyka), z tego

806.890 tys. zł dotacji inwestycyjnych i **500** tys. zł dotacji nieinwestycyjnych. Zmieniając Plan działalności w sierpniu 2009 r. kwota planu, w tej pozycji, została zmniejszona do **394.032** tys. zł, z tego **393.732** tys. zł dotacji inwestycyjnych i **300** tys. zł dotacji nieinwestycyjnych.

Niższe niż zakładano wydatki spowodowane były:

1. W przypadku sektora środowiska – dużo niższymi niż planowano wpływami środków dotacji rozwojowej. Z zaplanowanych pierwotnie **767.390** tys. zł, otrzymano zaledwie 39% planowanych wartości, tj. **296.416** tys. zł. Niższe od zakładanego wydatkowanie środków wynikało przede wszystkim z braku środków finansowych przekazanych przez Ministerstwo Środowiska oraz błędnymi rozliczeniami we wnioskach o płatność beneficjentów, w tym zgłaszaniem do refundacji wydatków niekwalifikowanych.
2. W przypadku sektora energetyka – niewykorzystana kwota dotacji w wysokości **12.673** tys. zł nie została przekazana do beneficjentów ze względu na brak podpisanych części umów o dofinansowanie (konieczność weryfikacji wysokości wydatków kwalifikowanych), kilkakrotne zmiany harmonogramów realizacji przedsięwzięć przez beneficjentów oraz opóźnienie w złożeniu wniosków o płatność i liczne błędy w dokumentacji rozliczeniowej.

VI.5. Pozostałe środki europejskie

VI.5.1. Norweski Mechanizm Finansowy i Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego

W 2009 r. podpisywane były ostatnie umowy z naboru przeprowadzonego w 2008 r. w związku z zamykaniem perspektywy tego instrumentu finansowego programowanego na lata 2004-2009.

Z planowanej do wypłaty w 2009 r. kwoty **113.329** tys. zł wypłacono **121.195** tys. zł (łącznie poz. 1.1.2 i 2.2 tabeli 33) – plan zrealizowano w 107%. Wypłaty wyższe niż zaplanowane były możliwe dzięki uzyskaniu w grudniu 2009 r. dodatkowych środków dotacji budżetu państwa, przekazanej przez Ministerstwo Środowiska.

Tabela 45 przedstawia zestawienie zawartych w 2009 r. umów, a tabela 46 dokonane w 2009 r. wypłaty dla beneficjentów w podziale na kierunki wydatkowania środków.

Tabela 45 Umowy zawarte w 2009 r. na finansowanie przedsięwzięć w ramach środków NMF i MF EOG

Poz.	Wyszczególnienie	Przeznaczenie środków	Liczba umów	Kwota umów (tys. euro)	Kwota umów (tys. zł*)	Wartość kosztorysowa przedsięwzięć (tys. zł)	Udział NMF i MF EOG 6/7 (%)
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Dotacje inwestycyjne	Ochrona wód	31	28 553	120 636	184 852	85,0%
		Ochrona powierzchni ziemi	2	1 791	7 567		
		Ochrona powietrza	12	6 845	28 920		
2	Dotacje nieinwestycyjne	Promowanie zrównoważonego rozwoju	17	8 912	37 653	48 825	87,0%
		Wzmocnienie zdolności administracyjnych	2	1 142	4 825		
3	Razem		64	47 243	199 602	233 677	85,4%

* - przeliczone po kursie 4,225 zł/euro (średni kurs z założeń do ustawy budżetowej na 2010 r.)

Tabela 46 Wypłaty środków na finansowanie przedsięwzięć w ramach NMF i MF EOG w 2009 r. (tys. zł)

Poz.	Wyszczególnienie	Przeznaczenie środków	Wypłaty
1	Dotacje inwestycyjne	Ochrona wód	31 318
		Ochrona powierzchni ziemi	398
		Ochrona powietrza	75 785
2	Dotacje nieinwestycyjne	Promowanie zrównoważonego rozwoju	8 905
		Wzmocnienie zdolności administracyjnych	4 789
3	Razem		121 195

Planowane do uzyskania efekty ekologiczne i rzeczowe z umów zawartych w 2009 r. w ramach NMF i MF EOG przedstawione są w tabeli 47.

Tabela 47 Planowane do uzyskania efekty ekologiczne i rzeczowe z umów zawartych w 2009 r. w ramach NMF i MF EOG

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Wielkość efektu
Ochrona powietrza		
1	Zmniejszenie emisji CO ₂ (Mg/rok)	10 475
2	Zmniejszenie emisji innych zanieczyszczeń (Mg/rok)	21
3	Zmniejszenie emisji NO _x (Mg/rok)	9
4	Zmniejszenie emisji pyłu (Mg/rok)	0,4
5	Zmniejszenie emisji SO ₂ (Mg/rok)	41
6	Zmniejszenie zapotrzebowania na energię cieplną (GJ/rok)	15 720
7	Zmniejszenie zużycia energii pierwotnej (GJ/rok)	905
8	Zwiększenie produkcji energii elektrycznej - inne źródła (MWh/rok)	3 000
9	Zwiększenie produkcji energii elektrycznej z biomasy (MWh/rok)	4 450
Ochrona wód		
10	Ilość osadu zagospodarowanego (tsm/rok)	135,18
11	KPOŚK (szt.)*	11
12	Przyrost ilości mieszkańców objętych systemem zbierania ścieków (Mk/RLM)	13 581
13	Przyrost ilości mieszkańców wyposażonych w wodę do picia o odpowiedniej jakości (Mk)	38
14	Równoważna Liczba mieszkańców ścieków oczyszczonych, w rok po zakończeniu projektu (RLM)	48 608
15	Średniodobowa ilość ścieków oczyszczonych w rok po zakończeniu projektu (m ³ /d)	2798
16	Usunięty ładunek azotu ogólnego (Mg/rok)	30,2
17	Zmniejszenie ilości eksploatowanych zbiorników bezodpływowych (szt.)*	953
Ochrona powierzchni ziemi		
18	Liczba osób objętych działaniem (osób)	16 300
19	Odpady poddane odzyskowi (Mg/rok)	9 040
20	Odpady zbierane selektywnie (Mg/rok)	316
21	Ograniczenie strumienia odpadów trafiających na składowisko (Mg/rok)	11 140
22	Powierzchnia składowiska zamkniętego i poddanego rekultywacji (ha)	1,3
23	Powierzchnia zrehabilitowanego gruntu (ha)	1,3
Ochrona przyrody		
24	Ochrona ekosystemów (szt.)	1
25	Ochrona gatunkowa (szt.)	2
Edukacja ekologiczna		
26	Działania prowadzone w ramach realizacji celów obowiązujących dyrektyw (szt.)	1
27	Edukacja ekologiczna dzieci i młodzieży (szt.)	7
28	Ogólnopolskie lub ponadregionalne szkolenia oraz aktywna edukacja dla grup zawodowych wywierających największy wpływ na przyrodę (szt.)	1
29	Podwyższenie poziomu świadomości ekologicznej społeczeństwa (szt.)	8
30	Wspieranie kształcenia animatorów edukacji ekologicznej (szt.)	3
31	Wspieranie kształcenia specjalistów w szkołach wyższych (szt.)	1
32	Wzmocnienie potencjału realizacyjnego pozarządowych organizacji ekologicznych (szt.)	2
33	Wzmocnienie sieci ośrodków edukacji ekologicznej w kraju (szt.)	1
Monitoring środowiska		
34	Monitoring wód powierzchniowych (szt.)	1

*) - szt. - liczba przedsięwzięć realizujących ten efekt

VI.5.2. Sektorowy Program Operacyjny „Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw” – działanie 2.4

W 2009 r. nastąpiło ostateczne rozliczenie finansowe Programu z Europejskim Funduszem Rozwoju Regionalnego. Dokonano ostatecznych wypłat dla beneficjentów dofinansowania ze środków EFRR w kwocie **29.017** tys. zł (w tym zwrot do EFRR niewykorzystanej zaliczki w kwocie 1.646,5 tys. zł) z planowanych **27.371** tys. zł (poz. 3.2 tabeli 33) i dotacji inwestycyjnych na współfinansowanie przedsięwzięć ze środków Narodowego Funduszu w kwocie **6.822** tys. zł (poz. 1.2 tabeli 34). Plan w zakresie środków europejskich został zrealizowany w 106%, a w odniesieniu do dotacji Narodowego Funduszu w 100%.

VI.5.3. Instrument Finansowy LIFE+

W roku 2009 rozstrzygnięty został nabór wniosków do LIFE+ z roku 2008. W lipcu 2009 r. Komitet Sterujący LIFE+ w Brukseli zaakceptował listę wniosków do współfinansowania ze środków tego instrumentu finansowego w ramach alokacji za 2008 rok, wśród których znalazło się 6 wniosków z Polski. Na realizację tych wniosków Polska otrzyma ponad **7,7** mln euro. Dodatkowo zaakceptowane zostały 3 wnioski innych państw, których partnerami są podmioty polskie. Łącznie do Polski wpłynie blisko **8.200** tys. euro z przysługującej Polsce alokacji w wysokości ok. **9.800** tys. euro.

W 2009 r. Narodowy Fundusz podpisał 10 umów o współfinansowanie przedsięwzięć, których podsumowanie zostało przedstawione w tabeli 48.

Tabela 48 Umowy zawarte w 2009 r. na współfinansowanie ze środków Narodowego Funduszu przedsięwzięć wdrażanych w ramach LIFE+

Wyszczególnienie	Liczba umów	Kwota umów (tys. zł)	Wartość kosztorysowa przedsięwzięć (tys. zł)	Udział środków Narodowego Funduszu (%)
Dotacje nieinwestycyjne	10	17 197	58 783	29,3%

W wyniku podjętych przez Narodowy Fundusz działań propagujących LIFE+ wśród potencjalnych beneficjentów, zostało przekazanych do Komisji Europejskiej w 2009 r. 36 wniosków o kosztach kwalifikowanych w łącznej kwocie ok. **84.800** tys. euro, wnioskowanym dofinansowaniu z budżetu UE w wysokości ok. **46.400** tys. euro i oczekiwanej kwocie dotacyjnego współfinansowania ze środków Narodowego Funduszu w wysokości ok. **22.800** tys. euro. Wnioskowana w ramach naboru 2009 r. kwota dofinansowania ponad czterokrotnie przewyższa wartość przeznaczoną dla Polski na ten rok alokacji.

Ponadto w 2009 roku udzielono 32 promesy dofinansowania, dla przedsięwzięć składających wnioski w ramach instrumentu finansowego LIFE+, na łączną kwotę ok. **97.000** tys. zł.

VI.5.4. Transition Facility

Narodowy Fundusz, w porozumieniu z Ministrem Środowiska, uczestniczy w działaniach wspierających administrację publiczną w realizacji przedsięwzięć Transition Facility – wzmocnienie instytucjonalne. Obejmują one organizację i uczestnictwo przedstawicieli administracji publicznej w seminariach, warsztatach, szkoleniach i wizytach studialnych, a także przygotowanie ekspertyz, tłumaczeń i opracowanie materiałów informacyjnych.

W roku 2009 kontynuowano realizację przedsięwzięcia (umowa 35/08 Komunikacja, świadomość społeczna i wzmocnienie instytucjonalne dla funkcjonowania Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000), którego celem było lepsze zrozumienie potrzeb ochrony różnorodności biologicznej wśród lokalnych podmiotów, w tym wzmocnienie świadomości społecznej i możliwości instytucjonalnych dla zarządzania siecią Natura 2000 w Polsce. W tym czasie wydatkowano ze środków Narodowego Funduszu **453** tys. zł tj. w wysokości przyjętej w planie kwoty (poz. 2.3 tabeli 34) – realizacja planu – 100%.

VI.5.5. Ekologiczny Fundusz Partnerski PHARE

Narodowy Fundusz realizuje zadania finansowane ze środków Ekologicznego Funduszu Partnerskiego PHARE (EFP PHARE) zgodnie z umową, podpisaną z Ministrem Środowiska w sprawie przygotowania i realizacji przedsięwzięć w ramach V Programu Indykatoryjnego EFP PHARE, z budżetem w wysokości **16.000** tys. zł. Piąty Program Indykatoryjny obejmuje pakiety przedsięwzięć, których realizacja winna przyczynić się do osiągnięcia głównych celów wynikających z zobowiązań Polski, jako Państwa Członkowskiego UE tj.:

- doradztwo i ekspertyzy;
- wzmocnienie instytucjonalne;
- działania promocyjne, informacyjne i publikacje.

Zgodnie z ww. umową Narodowy Fundusz jest odpowiedzialny za realizację przedsięwzięć przedstawianych i przygotowywanych przez Ministerstwo Środowiska.

W 2009 roku na koncie Programu uzyskano wpływy w wysokości **129** tys. zł. W ramach V Programu Indykatoryjnego podpisano w tym czasie 9 umów na kwotę **1.490** tys. zł na zgłoszone przez Ministerstwo Środowiska przedsięwzięcia. Z tytułu zrealizowanych umów wydatkowano kwotę **6.024** tys. zł, z planowanych **6.000** tys. zł (poz. 4.2 tabeli 33) – realizacja planu w ponad 100%.

VI.5.6. Ekologiczny Fundusz Partnerski SIDA

Przepływy środków powierzonych w ramach Ekologicznego Funduszu Partnerskiego SIDA prezentowane są w ewidencji bilansowej Narodowego Funduszu. Środki SIDA pochodzą z przyznanej Polsce przez Szwecję dotacji na współfinansowanie w formie pożyczek preferencyjnych przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska. Ze spłat tych pożyczek powstał tzw. Szwedzki fundusz rewolwingowy.

W ramach tego Funduszu w 2009 r. wystąpiły jedynie wpływy środków na konto Narodowego Funduszu w wysokości **583** tys. zł, wobec wielkości planowanej na **545** tys. zł. Z zaplanowanej do wydatkowania w 2009 r. kwoty **3.223** tys. zł nie zrealizowano wypłat (poz. 4.3 tabeli 33). Środki w ww. planowanej kwocie przewidziane były na realizację dwóch przedsięwzięć. Ze względu na przeciągające się negocjacje zapisów umów nie było możliwe ich zawarcie w 2009 r., wobec czego wypłaty w 2009 r. nie nastąpiły.

VII. Kadra pracownicza Narodowego Funduszu

VII.1. Zatrudnienie

W dniu 31 grudnia 2009 r. zatrudnienie w Biurze Narodowego Funduszu wyniosło 517,44 etatów przeliczeniowych, tj. 524 osoby. W stosunku do 31 grudnia 2008 r. wzrosło o 2,25%. W ciągu roku zatrudnienie podjęło 46 osób, natomiast zaprzestało wykonywania pracy 29 osób. Średnioroczne zatrudnienie w roku 2009 wyniosło 516 etatów przeliczeniowych, tj. 520 osób. W stosunku do 2008 r. wzrosło o 5,7%.

Stosowano elastyczne formy zatrudnienia pracowników, w tym poprzez umowy w celu zastępstwa, a także zmniejszanie wymiaru zatrudnienia, również pracowników uprawnionych do urlopu wychowawczego.

W dniu 31 grudnia 2009 r. zaangażowanie pracowników w obsługę środków europejskich wyniosło 209,70 etatów, tj. 40,5 % ogółu zatrudnionych, w tym w zakresie Funduszu Spójności – 78,57 etatów; Sektorowego Programu Operacyjnego Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw, działanie 2.4 – 2,15; Norweskiego Mechanizmu Finansowego i Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego – 20,48; Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko: Priorytet I – 37,67; Priorytet II – 9,86; Priorytet III – 10,56; Priorytet IV – 29,31; Priorytet IX – 16,50 etatów.

Strukturę zatrudnienia w 2009 r. przedstawia tabela 49.

Tabela 49 Zatrudnienie w Narodowym Funduszu w 2009 r.

Staż pracy w Narodowym Funduszu		Wiek		Struktura		Zatrudnienie w jednostkach organizacyjnych	
lata	liczba osób	lata	liczba osób	stanowisko	liczba osób	komórki organizacyjne	liczba etatów
do 1	43	do 30	116	kadra kierownicza	65	Zarząd	4
1-3	217	31-40	203	konsultant	1	finansowe, ekonomiczne i planistyczne	103
4-6	91	41-50	91	ekspert	181		
7-10	68	51-60	89	specjalista	170		
11-14	65	pow. 60	25	inspektor	76	ekologiczne	235
15 i więcej	40			pozostali	31	wspomagające	176

Wyższym wykształceniem legitymuje się 460 osób, tj. 87,8% ogółu pracowników, studia podyplomowe ukończyło 176 pracowników, natomiast dodatkowe specjalistyczne uprawnienia zawodowe posiada 15% zatrudnionych.

VII.2. Zarządzanie zasobami ludzkimi

Podjęto szerokie działania wspomagające realizację Strategii działania Narodowego Funduszu, stanowiące element budowanej strategii zarządzania kadrami. Rozpoczęto proces uelastyczniania czasu pracy, wdrożono telepracę. Przeprowadzono wartościowanie stanowisk pracy, jako podstawę wprowadzenia motywacyjnego systemu wynagrodzeń. Zbudowano system okresowych ocen pracowniczych, tworząc przeprowadzonym pilotażem podstawę do

jego pełnego, produktywnego wdrożenia. Opracowano i wprowadzono Kodeks etyki w Narodowym Funduszu oraz dokonano wyboru Rzecznika ds. etyki.

Kontynuowano projekt bezpłatnych praktyk studenckich, w roku 2009 odbyło je 31 studentów.

VII.3. Szkolenia

Działalność szkoleniowa prowadzona w roku 2009 przez Narodowy Fundusz we wszystkich jej formach, objęła ponad 70% przeciętnie zatrudnionych w roku sprawozdawczym (520 osób). Jest to potwierdzeniem systematycznej realizacji strategii szkoleniowej „Narodowy Fundusz – organizacją uczącą się”. Priorytetem objęte były szkolenia w zakresie doskonalenia wiedzy zawodowej oraz umiejętności związanych z wdrażaniem, obsługą i zarządzaniem funduszami strukturalnymi i innymi funduszami europejskimi, w szczególności w ramach PO IiŚ, a także doskonalenia umiejętności praktycznego stosowania procedur obowiązujących przy zarządzaniu środkami Funduszu Spójności i EFRR, w tym na okres programowania na lata 2007-2013. Uczestniczyło w nich 161 osób, wykorzystując 285 miejsc szkoleniowych.

Ponad 90% pracowników zaangażowanych w Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko podniosło w 2009 r. swoje kwalifikacje zawodowe, w tym w sektorze środowisko 133 osoby uczestniczyły w 30 szkoleniach, w sektorze gospodarka – 31 osób uczestniczyło w 22 szkoleniach.

VII.4. Kadra pracownicza w ocenie beneficjentów i wnioskodawców korzystających z usług Narodowego Funduszu

W 2009 r. instytut badania rynku i opinii publicznej przeprowadził badanie, którego celem było określenie poziomu satysfakcji z usług świadczonych przez Narodowy Fundusz. Badanie dotyczyło beneficjentów realizujących przedsięwzięcia z udziałem środków Narodowego Funduszu lub z wykorzystaniem środków obsługiwanych przez tą instytucję, jak również wnioskodawców ubiegających się o dofinansowanie.

Jednym z celów badania była ocena pracowników Narodowego Funduszu, ich relacje z beneficjentami oraz ocena poziomu jakości usług świadczonych przez Narodowy Fundusz.

Przeprowadzono badanie jakościowe (Indywidualne Wywiady Pogłębione na grupie 4. wnioskodawców i 6. beneficjentów) oraz badania ilościowe (wywiady telefoniczne wspomagane komputerowo na grupie 208. wnioskodawców i 252. beneficjentów). Badanie dotyczyło przedsięwzięć realizowanych w latach 2002-2009.

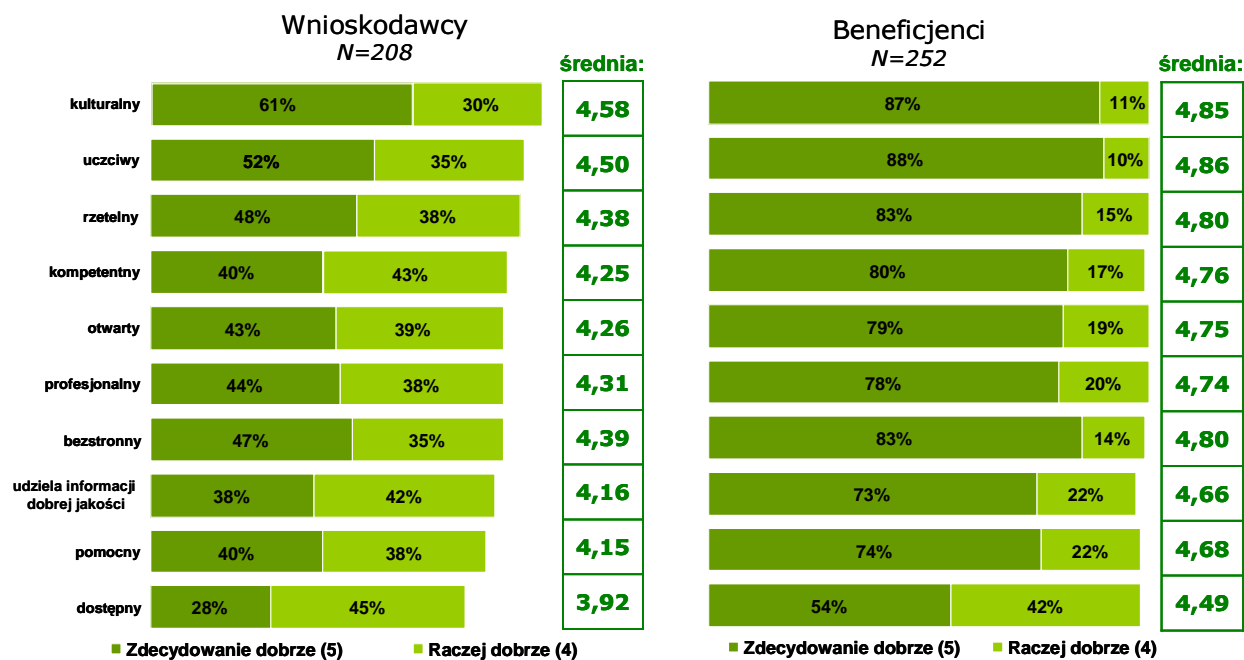
Według badanych:

- pracownicy merytoryczni, koordynatorzy przedsięwzięć wydają się być jednym z największych atutów Narodowego Funduszu – byli oni bardzo wysoko oceniani przez wszystkich beneficjentów;
- pracownicy Narodowego Funduszu są według badanych wnioskodawców i beneficjentów oceniani przede wszystkim jako kulturalni oraz uczciwi;
- powszechnie podkreślano także istotność partnerskiego stosunku, „ludzkiego podejścia”, braku zbędnego formalizmu w relacjach koordynatorów z beneficjentami;
- wysoko oceniane były także kompetencje i przygotowanie merytoryczne – pracownicy merytoryczni, zdaniem respondentów, charakteryzują się również dużym zaangażowaniem, pracowitością, otwartością i gotowością do udzielenia pomocy;

- zdaniem części beneficjentów koordynatorzy prowadzą za dużo przedsięwzięć, co przejawia się tym, że mogą mniej czasu poświęcić problemom jednego beneficjenta.

Uzyskane wyniki badania przedstawia rysunek 11.

Rysunek 11 Graficzna interpretacja oceny kadry pracowniczej Narodowego Funduszu przez beneficjentów dofinansowania i wnioskodawców

VIII. Załączniki

Załącznik 1

KPMG Audyt Sp. z o.o.
ul. Chłodna 51
00-867 Warszawa
Polska

Telefon +48 22 528 11 00
Fax +48 22 528 10 09
E-mail kpmg@kpmg.pl
Internet www.kpmg.pl

OPINIA NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA

Dla Rady Nadzorczej Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Przeprowadziliśmy badanie załączonego sprawozdania finansowego Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej z siedzibą w Warszawie, ul. Konstruktorska 3 A („Narodowy Fundusz”), na które składa się wprowadzenie do sprawozdania finansowego, bilans sporządzony na dzień 31 grudnia 2009 r., który po stronie aktywów i pasywów wykazuje sumę 8.384.461.618,39 złotych, rachunek zysków i strat za rok obrotowy kończący się tego dnia wykazujący zysk netto w kwocie 1.117.431.904,60 złotych, zestawienie zmian w kapitale własnym za rok obrotowy kończący się tego dnia wykazujące zwiększenie kapitału własnego o kwotę 1.117.431.904,60 złotych, rachunek przepływów pieniężnych za rok obrotowy kończący się tego dnia wykazujący zmniejszenie stanu środków pieniężnych netto o kwotę 803.200.991,37 złotych oraz dodatkowe informacje i objaśnienia. Dane porównawcze zostały przedstawione na podstawie sprawozdania finansowego Narodowego Funduszu za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2008 r., zbadanego przez inny podmiot uprawniony do badania, który w dniu 10 marca 2009 r. wydał opinię bez zastrzeżeń o tym sprawozdaniu finansowym.

Odpowiedzialność Zarządu

Zarząd Narodowego Funduszu jest odpowiedzialny za prawidłowość ksiąg rachunkowych oraz sporządzenie i rzetelną prezentację tego sprawozdania finansowego zgodnie z ustawą z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2009 r. nr 152, poz. 1223 z późniejszymi zmianami) („ustawa o rachunkowości”) oraz wydanymi na jej podstawie przepisami wykonawczymi i innymi obowiązującymi przepisami. Odpowiedzialność ta obejmuje: zaprojektowanie, wdrożenie i utrzymanie kontroli wewnętrznej związanej ze sporządzeniem oraz rzetelną prezentacją sprawozdań finansowych wolnych od nieprawidłowości powstałych wskutek celowych działań lub błędów, dobór oraz zastosowanie odpowiednich zasad rachunkowości, a także dokonywanie szacunków księgowych stosownych do zaistniałych okoliczności.

Odpowiedzialność Biegłego Rewidenta

Naszym zadaniem jest, w oparciu o przeprowadzone badanie, wyrażenie opinii o tym sprawozdaniu finansowym oraz prawidłowości ksiąg rachunkowych stanowiących podstawę jego sporządzenia. Badanie sprawozdania finansowego przeprowadziliśmy stosownie do postanowień rozdziału 7 ustawy o rachunkowości oraz Międzynarodowych Standardów Rewizji Finansowej. Regulacje te nakładają na nas obowiązek postępowania zgodnego z zasadami etyki oraz zaplanowania i przeprowadzenia badania w taki sposób, aby uzyskać racjonalną pewność, że sprawozdanie finansowe i księgi rachunkowe stanowiące podstawę jego sporządzenia są wolne od istotnych nieprawidłowości.

Ru

KPMG Audyt Sp. z o.o., a Polish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International, a Swiss cooperative.

KPMG Audyt Sp. z o.o., jest polską spółką z ograniczoną odpowiedzialnością i członkiem sieci KPMG składającej się z niezależnych spółek członkowskich stowarzyszonych z KPMG International, podmiotem prawa szwajcarskiego.

Spółka zarejestrowana w Sądzie Rejonowym dla m.st. Warszawy, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego.

KRS 0000104753
Kapitał zakładowy:
125 000 PLN
NIP 526-10-24-841
REGON 010939471

Badanie polega na przeprowadzeniu procedur mających na celu uzyskanie dowodów badania dotyczących kwot i informacji ujawnionych w sprawozdaniu finansowym. Wybór procedur badania zależy od naszego osądu, w tym oceny ryzyka wystąpienia istotnej nieprawidłowości sprawozdania finansowego na skutek celowych działań lub błędów. Przeprowadzając ocenę tego ryzyka, bierzemy pod uwagę kontrolę wewnętrzną związaną ze sporządzeniem oraz rzetelną prezentacją sprawozdania finansowego, w celu zaplanowania stosownych do okoliczności procedur badania, nie zaś w celu wyrażenia opinii na temat skuteczności działania kontroli wewnętrznej w jednostce. Badanie obejmuje również ocenę odpowiedności stosowanych zasad rachunkowości, zasadności szacunków dokonanych przez Zarząd oraz ocenę ogólnej prezentacji sprawozdania finansowego.

Wyrażamy przekonanie, że uzyskane przez nas dowody badania stanowią wystarczającą i odpowiednią podstawę do wyrażenia przez nas opinii z badania.

Opinia

Naszym zdaniem, załączone sprawozdanie finansowe Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej przedstawia rzetelnie i jasno sytuację majątkową i finansową Narodowego Funduszu na dzień 31 grudnia 2009 r., wynik finansowy oraz przepływy pieniężne za rok obrotowy kończący się tego dnia, zostało sporządzone, we wszystkich istotnych aspektach, zgodnie z zasadami rachunkowości obowiązującymi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej określonymi w ustawie o rachunkowości i wydanych na jej podstawie przepisach wykonawczych, jest zgodne z wpływającymi na treść sprawozdania finansowego przepisami prawa i postanowieniami statutu Narodowego Funduszu oraz zostało sporządzone na podstawie prawidłowo prowadzonych, we wszystkich istotnych aspektach, ksiąg rachunkowych.

Inne kwestie

Do dnia zakończenia badania Narodowy Fundusz był w trakcie sporządzania sprawozdania z działalności. W związku z tym za bezprzedmiotowe uznaliśmy jego rozpatrywanie.

Za KPMG Audyt Sp. z o.o.
ul. Chłodna 51, 00-867 Warszawa
nr ewidencyjny 458

Biegły rewident nr 10144
Dorota Kamińska

Za KPMG Audyt Sp. z o.o.
ul. Chłodna 51, 00-867 Warszawa
nr ewidencyjny 458

Biegły rewident nr 90060
Wojciech Stopka, Dyrektor

29 marca 2010 r.
Warszawa

Załącznik 2

Podstawowe dane finansowe Narodowego Funduszu w 2009 r. (tys. zł)

AKTYWA		2008	2009
Aktywa trwałe		3 971 883	5 306 962
1	Wartości niematerialne i prawne	638	547
2	Rzeczowe aktywa trwałe	52 454	52 358
3	Należności długoterminowe	3 069 376	4 384 003
4	Inwestycje długoterminowe	849 416	870 054
Aktywa obrotowe		3 281 267	3 077 500
1	Zapasy	31	16
2	Należności krótkoterminowe	966 620	965 000
	Należności od pozostałych jednostek	966 620	965 000
3	Inwestycje krótkoterminowe	2 314 615	2 112 484
	Krótkoterminowe aktywa finansowe	2 314 615	2 112 484
	w pozostałych jednostkach	521 238	1 122 308
	środki pieniężne i inne aktywa pieniężne	1 793 377	990 176
AKTYWA RAZEM		7 253 150	8 384 462

PASYWA		2008	2009
Kapitał (fundusz) własny		7 214 036	8 331 468
1	Kapitał (fundusz) podstawowy	5 584 752	6 518 806
2	Pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe	700 000	700 000
3	Zysk (strata) z lat ubiegłych	-4 770	-4 770
4	Zysk (strata) netto	934 055	1 117 432
Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania		39 114	52 993
1	Rezerwy na zobowiązania	11 659	11 117
2	Zobowiązania krótkoterminowe	27 455	41 876
PASYWA RAZEM		7 253 150	8 384 462

RACHUNEK PRZEPIŃYWÓW PIENIĘŻNYCH		2008	2009
A. Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
	Zysk / strata netto	934 055	1 117 432
	Korekty razem	-101 017	-1 343 057
	Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	833 038	-225 625
B. Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej			
	Wpływy	904 018	1 325 706
	Wydatki	1 378 183	1 903 282
	Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	-474 165	-577 576
D. Przepływy pieniężne netto, razem (A+/-B+/-C)		358 873	-803 201
E. Bilansowa zmiana stanu środków pieniężnych		358 873	-803 201
F. Środki pieniężne na początek okresu		1 434 505	1 793 377
G. Środki pieniężne na koniec okresu (F+/-D)		1 793 377	990 176

ZESTAWIENIE ZMIAN w FUNDUSZU WŁASNYM		
	2008	2009
I Fundusz własny na początek okresu (BO)	6 284 752	7 214 036
zmiany przyjętych zasad (polityki) rachunkowości i skutki korekty błędów	-4 770	
Ia. Fundusz własny na początek okresu (BO), po korektach	6 279 981	7 214 036
Fundusz podstawowy (statutowy) na początek okresu	4 730 164	5 584 752
Fundusz podstawowy (statutowy) na koniec okresu	5 584 752	6 518 806
Pozostałe fundusze rezerwowe na koniec okresu	700 000	700 000
Zysk (strata) z lat ubiegłych na koniec okresu	-4 770	-4 770
Wynik netto	934 055	1 117 432
II. Fundusz własny na koniec okresu (BZ)	7 214 036	8 331 468
III. Fundusz własny, po uwzględnieniu proponowanego podziału zysku (pokrycia straty)	7 214 036	8 331 468

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT		2008	2009
A.	Przychody netto ze sprzedaży i zrównane z nimi	1 588 136	1 705 046
A.1	Oplaty i kary za korzystanie ze środowiska	397 591	380 832
A.2	Oplaty eksploatacyjne i koncesyjne	225 812	217 015
A.3	Oplaty produktowe	6 061	3 708
A.4	Oplaty rejestracyjne za wydanie pozwolenia zintegrowanego	1 223	1 206
A.5	Oplaty o których mowa w art. 142 ustawy Prawo wodne	4 870	9 147
A.6	Oplaty za przyznanie uprawnień do emisji	21 937	24 283
A.7	Oplaty wynikające z ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji	490 370	239 131
A.8	Oplaty za substancje zubożające warstwę ozonową	2 258	2 309
A.9	Kary wynikające z ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych	274	205
A.10	Oplaty zastępcze i kary wynikające z ustawy Prawo energetyczne	367 343	796 164
A.11	Kary wynikające z ustawy o międzynarodowym przemieszczaniu odpadów	51	405
A.12	Oplaty i kary wynikające z ustawy o zużytych sprzęcie elektrycznym i elektronicznym	196	115
A.13	Dotacje z budżetu państwa	69 612	10 519
	Dotacje z wyłączeniem Pomocy Technicznej	69 612	
	Dotacje na Pomoc Techniczną		10 519
A.14	Pozostałe przychody	540	20 007
B.	Koszty działalności operacyjnej	949 357	841 717
B.1	Wydatki związane z dofinansowaniem ochrony środowiska	881 357	766 149
	Dotacje oraz dopłaty do oprocentowania kredytów	549 126	703 878
	Umorzenia ustawowe pożyczek	150 902	52 207
	Koszty obsługi programów zagranicznych	111 677	10 065
	Wydatki środków UE/MF EOG NMF otrzymanych w ramach środków budżetowych (z wyłączeniem Pomocy Technicznej)	69 612	
	Pozostałe wydatki	41	
B.2	Koszty funkcjonowania organów i biura	67 999	75 568
C.	Zysk/strata ze sprzedaży (A-B)	638 779	863 329
D.	Pozostałe przychody operacyjne	28 324	350
D.1	Zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych	5	110
D.2	Inne przychody operacyjne	28 319	240
E.	Pozostałe koszty operacyjne	49	53
E.1	Inne koszty operacyjne	49	53
F.	Zysk/strata na działalności operacyjnej (C+D-E)	667 054	863 626
G.	Przychody finansowe	279 086	260 077
G.1	Dywidendy i udziały w zyskach	4 773	2 423
G.2	Odsetki	248 487	242 598
G.3	Aktualizacja wartości inwestycji	12 294	
G.4	Inne	13 532	15 056
H.	Koszty finansowe	12 085	6 272
H.1	Odsetki	7 817	3 101
H.2	Aktualizacja wartości inwestycji	3 474	1 300
H.3	Inne	794	1 870
I.	Zysk/strata na działalności (F+G-H)	934 055	1 117 432
J.	Wynik zdarzeń nadzwyczajnych		
K.	Zysk/strata brutto = netto (I+/-J)	934 055	1 117 432